

Γ. Α. ΒΑΣΔΕΚΗ — Γ. ΚΟΥΚΟΥΣΟΥΛΑ — Ε. ΑΔΑΜΙΔΟΥ

ΘΥΜΟΥΜΑΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ ΑΠΑΝΤΩ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΟΡΦΗ ΤΕΣΤ σε όλα τὰ μαθήματα
σύμφωνα με τὸ ΕΠΙΣΗΜΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΑΞΙΣ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟ — ΤΕΤΡΑΔΙΟ
ἀτομικῆς ἐργασίας

4

ΑΘΗΝΑΙ 1955

Γ. Α. ΒΑΣΔΕΚΗ — Γ. ΚΟΥΚΟΥΣΟΥΛΑ — Ε. ΑΔΑΜΙΔΟΥ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΝΗ- ΚΕΙ ΕΙΣ.
Α. ΚΟΥΣΙΔΗ

ΘΥΜΟΥΜΑΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ ΑΠΑΝΤΩ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΟΡΦΗ ΤΕΣΤ σέ όλα τὰ μαθήματα
σύμφωνα με τὸ ΕΠΙΣΗΜΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΑΞΙΣ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟ — ΤΕΤΡΑΔΙΟ
ἀτομικῆς ἐργασίας

Ὄνομα μαθητῆ	Πλουσιῶν
Σχολ. ἔτος	1961-1962
Σχολεῖον	Δ. Γ. Κ. Φ

ΑΘΗΝΑΙ 1955

18734

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5712 αποδελτιω

Τεκτονισμός

Επιτομή

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Με τὸ βιβλιαράκι αὐτό, ποῦ εἶναι βιβλίο καὶ τετράδιο μαζί, παρουσιάζομε στὸν Ἑλληνα δάσκαλο καὶ στὸν Ἑλληνα μαθητὴ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἓνα π ρ ω τ ὀ τ υ π ο καὶ ε ὕ χ ρ η σ τ ο βοήθημα γιὰ ὅλη τὴν μετὰ διανοητικὴν χαρακτῆρα σχολικὴν ἐργασία τῆς χρονιάς.

Πρῶτα-πρῶτα προσφέρομε στὸ δάσκαλο καὶ τὸ μαθητὴ τῶν δημοτικῶν σχολείων ὁποιοδήποτε τύπου ἓνα νέον τρόπο γιὰ μιὰ πολύπλευρη ἐπεξεργασία τῆς διδασκομένης ὕλης. Ὁ τρόπος αὐτὸς μετὰ τὸν αὐτοδιορθωτικὸν τοῦ χαρακτῆρα ἀποβλέπει στὴν ἀτομικοποίηση τῶν διανοητικῶν ἀπασχολήσεων μετὰ τὴν διδασκαλίαν, προσθεθεὶ τὴν ἐρευνα καὶ ὀδηγεῖ στὴν εὐχάριστη καὶ δημιουργικὴ ἐπανάληψη τῆς διδαγμένης ὕλης. Κι' ἔπειτα δίνομε ἄφθονο καὶ σχεδιασμένον ὕλικόν γιὰ σιωπηρὰς ἀπασχολήσεις στὶς συνδιδασκόμενες τάξεις, ποῦ εἶναι ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα προβλήματα τῶν μονοταξίων καὶ διγυποταξίων σχολείων.

Ὅλη ἡ μορφωτικὴ ὕλη, ποῦ διδάσκεται σύμφωνα μετὰ τὸ Ἐπίσημον Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα στὴν τάξιν ἔχει διαμορφωθῆ κατὰ μαθήματα σὲ ἀσκήσεις μετὰ μορφὴν ΤΕΣΤ. Τὰ ΤΕΣΤ αὐτὰ δὲν ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς νοημοσύνης, ἀλλὰ στὸν προγραμματισμένον καὶ συνεχῆ ἔλεγχον τῶν γνώσεων, τῆς ἀφομοιωτικῆς ἰκανότητος τοῦ κάθε μαθητῆ καὶ τῆς ἀποδοτικότητος τῶν διδακτικῶν μεθόδων. Ἡ σημασία τους εἶναι πολλαπλή :

Προξενοῦν εὐχαρίστησιν στὸ μαθητὴ καὶ τὸν παρακινοῦν νὰ ἐπιδοθῆ σὲ μιὰ ἀτομικὴν ἀνεπνευγὴν ἐργασία. Μετὰ τὴν προβληματικὴν μορφὴν τους παροῦσιν τὸ μαθητῆ νὰ ἐρευνᾷ στὰ βιβλία του καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ δημιουργικὰ τὶς γνώσεις του. Δὲν ἀσχοῦν, ὡστόσο, μονάχα τὴν μνήμην του. Προάγουσιν ὅλες τὶς ψυχοπνευματικὰς ἰκανότητες τῆς ἐξελικτικῆς βαθμίδας του. Τὸν βοηθοῦν νὰ ἐπισκοπῇ καὶ νὰ ἐλέγξῃ τὶς γνώσεις του, νὰ ἐπιλέγῃ τὸ ὀρθόν, νὰ ἀπορρίπτῃ τὸ μὴ ὀρθόν, νὰ ταξινομήσῃ καὶ νὰ ἀφομοιώσῃ, ὕστερον ἀπὸ ἀτομικὴν κρίσιν καὶ σκέψιν, τὸ διδασκόμενον ὕλικόν. Ἀποτελοῦν ἐρέθισμα γιὰ τὴν καταβολὴν μεγαλύτερης προσπάθειας μετὰ τὸ σκοπὸν νὰ σημειώσῃ ὄλον καὶ περισσότερον ἐπιτυχίον στὸν πνευματικὸν τομεῖον. Ἔτσι τὸν ὀνοῦσιν τὸ θῆρος καὶ τὸ συναίσθημα τῆς προσωπικῆς ἀξίας.

Γιὰ τὸ δάσκαλον μποροῦν ν' ἀποτελέσουν τὴν βάση γιὰ ἓνα καινούριον καὶ ψυχολογημένον προσανατολισμὸν τῶν συνηθισμένων σχολικῶν ἐξετάσεων καὶ νὰ τοῦ δώσουν τὸν τύπον, ποῦ πρέπει νὰ πάρῃ ἡ ἐπανάληψη τῶν γνώσεων, μακριὰ ἀπὸ τὶς συνηθισμένας πρόχειρας καὶ αὐτοσχέδιες ἀναγκαλαιωτικὰς ἐρωτήσεις.

Ἡ τεχνική τῆς ἐφαρμογῆς τους ἀπ' τὸ δάσκαλο καὶ τὸ μαθητὴ εἶναι πολὺ ἀπλή :

Γιὰ κάθε μεγάλη διδακτικὴ ἐνότητα ἀπὸ κάθε μάθημα, ποὺ ἀποβλέπει στὴ διανοητικὴ ἀνάπτυξη, ἔχει συνταχθῆ ἓνα ΤΕΣΤ, ποὺ περιέχει δέκα ἀσκήσεις μὲ διαφορετικὴ διατύπωση καὶ διαφορετικὴ σκοπιμότητα, ἀνάλογα μὲ τὴ φύση τοῦ μαθήματος.

Μετὰ τὴ διδασκαλία μιᾶς μεγάλης διδακτικῆς ἐνότητας ἀπὸ κάθε μάθημα, ποὺ θὰ γίνῃ σὲ κάμποσα ὥρια ἢ ἡμιωριαία μαθήματα, τὰ παιδιά προκαλοῦνται νὰ συμπληρώσουν τὸ σχετικὸ ΤΕΣΤ, εἴτε στὸ σχολεῖο, εἴτε στὸ σπίτι.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, τὰ παιδιά μὲ ἀτομικὴ ἐργασία καὶ προσπάθεια, κάνουν μιὰ γόνιμη ἐπανάληψη, ἐμπεδώνουν καὶ ἀφομοιώνουν πλήρως τὶς γνώσεις καὶ προστρέχουν σὲ μεγαλύτερα πρόσωπα ἢ σὲ βιβλία, γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὰ κενά, ποὺ παρουσιάζει ἡ μάθησή τους. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ὠδηγημένης πνευματικῆς δραστηριότητος ἡ αὐτενεργία παίρνει συγκεκριμένη καὶ θετικὴ μορφή καὶ τὸ κάθε παιδί φανερῶναι τὸ βαθμὸ ἐπίδοσής του στὰ διάφορα μαθήματα καὶ ἔμμεσα καὶ τὸ χαρακτῆρα του.

Ἐπακολουθεῖ ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ διόρθωση τῶν συμπληρωμένων ΤΕΣΤ ἀπὸ τὸ δάσκαλο. Ὁ δάσκαλος σημειώνει τὶς σωστὲς καὶ λαθεμένες ἀπαντήσεις καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀσκήση σημειώνει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐπιτυχῶν τοῦ κάθε μαθητῆ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἐκφράζει καὶ τὸ βαθμὸ τοῦ μαθητῆ γιὰ τὴν ἀσκήση αὐτή, μιὰ ποὺ σὲ ὅλα τὰ ΤΕΣΤ οἱ ἀσκήσεις εἶναι πάντοτε 10. Ἔτσι καταλήγει σὲ μιὰ βαθμολογία, ποὺ δὲ στηρίζεται στὶς συναισθηματικὲς διαθέσεις καὶ στὶς ἐμπνεύσεις τῆς στιγμῆς, ἀλλὰ σὲ ἀντικειμενικὰ κριτήρια.

Ἀνάλογα μὲ τὸ χρόνον, ποὺ διαθέτει, ὁ δάσκαλος κάνει τὴ διόρθωση καὶ τὸν ἔλεγχο τῶν ΤΕΣΤ μπροστὰ στὸ μαθητῆ. Μὲ τρόπο ψυχολογημένο τοῦ ὑποβάλλει τὴν ἔφεση γιὰ αὐτοβελτίωση, ἐφιστᾷ τὴν προσοχή του πάνω στὶς ἀδυναμίες του καὶ στὶς καθυστερήσεις του καὶ τοῦ ὑποδείχνει τοὺς τρόπους καὶ τὰ μέσα γιὰ τὸ ξεπέρασμά τους. Τὸν ὀδηγεῖ ἔτσι σιγὰ σιγὰ στὸ νὰ ὑπερникᾷ τὶς δυσκολίες μόνος του καὶ μὲ δική του προσπάθεια, στὸ νὰ αὐτοδιορθῶνεται, νὰ αὐτοελέγχεται καὶ ν' αὐτοβαθμολογῆται. Τὰ ΤΕΣΤ αὐτὰ ἔχουν χαρακτῆρα αὐτοδιορθωτικοῦ κυρίως.

Γιὰ τὴν ἀτομικὴ αὐτὴ διόρθωση ὁ δάσκαλος μορεῖ ν' ἀφιερῶνῃ μιὰ ἢ δύο ὥρες τῆ βδομάδα ἢ τὸ δεκαπενθήμερον.

Μπορεῖ ἀκόμη νὰ τὴν ἐναλλάσσει μὲ τὴν ὁμαδικὴ διόρθωση. Σὲ ὁμαδικὴ συζήτηση συγκρίνονται οἱ σωστὲς καὶ λαθεμένες ἀπαντήσεις τῶν μαθητῶν καὶ δημιουργεῖται μιὰ ἀτιμωσια ποὺ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ὀδηγεῖ σὲ ἐνδιαφέρουσα ἐπανάληψη καὶ ἀνακεφαλαίωση τῆς διδαγμένης ὕλης καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη κεντρίζει τὴν ἀμίλλα τῶν παιδιῶν. Περιττὸ νὰ εἰποῦμε πὼς ἡ ἀμίλλα αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ἐκφυλιστῆ σὲ ἀνταγωνιστικὲς καὶ ἀτομιστικὲς ἐκδηλώσεις. Ἀντίθετα ἡ ὁμαδικὴ αὐτὴ συζήτηση πάνω στὶς σωστὲς καὶ λαθεμένες ἀπαντήσεις ὄλων τῶν μαθητῶν πρέπει συχνὰ νὰ καταλήγῃ στὴν ἔξαρση τοῦ χρέους τῶν προχωρημένων νὰ βοηθοῦν τοὺς καθυστερημένους καὶ στὴ συγκρότηση ὀλιγομελῶν ὁμάδων ἀπὸ προχωρημένους καὶ καθυστερημένους μαθητῆς γιὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐπεξεργασία καὶ ἐπαναδιόρθωση τοῦ ὕλικου τῶν ΤΕΣΤ. Ἔτσι τὰ ΤΕΣΤ αὐτὰ, μολοποῦ ἀποβλέπουν στὴν

αυτοδιορθωση και τὸν αὐτοέλεγχο τοῦ κάθε ἀτόμου, εἶναι δηλαδὴ μέσα ἀτομικῆς ἐργασίας, μποροῦν νὰ γίνουιν ἀφορημὴ γιὰ ὁμαδικὴ ἐργασία και γιὰ τὴν ἀνάπτυξη και καλλιέργεια τοῦ κοινωνικοῦ φρονήματος.

* *

Μὲ τὸ βιβλιαράκι αὐτό, καθὼς και μὲ τ' ἄλλα ὁμοιά του γιὰ τὴν Γ', Δ' και Ε' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, θελήσαμε, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ σημερινοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ συστήματός μας, νὰ εἰσαγάγουμε στὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα μιὰ νέα μορφή σχολικῆς ἐργασίας. Ἐπιδιώξαμε νὰ προσαρμόσωμε στὴ δική μας σχολικὴ πραγματικότητα τὶς ἀρχές τῆς ἀτομικοποιημένης διδασκαλίας και «τὴν τεχνικὴ τῶν αὐτοδιορθωτικῶν δελτίων», ποῦ ἐφαρμόζεται σὲ πλατιά κλίμακα στὴν Ἀμερικὴ και στὶς ἄλλες χώρες τῆς Εὐρώπης. Δὲν εἶναι μόνο μιὰ νέα μορφή βοηθητικοῦ βιβλίου, ποῦ συμπληρώνει και ἀξιοποιεῖ τὸ καθιερωμένο ὡς σήμερα βοηθητικὸ βιβλίο, τὰ βιβλιαράκια μας αὐτά. Ἀποτελοῦν ταυτόχρονα και τῆς ἀτομικοποιημένης διδασκαλίας και «τῆς τεχνικῆς τῶν αὐτοδιορθωτικῶν δελτίων» συγκεντρωμένων σὲ βιβλία-τετράδια τὴν πρώτη και τὴ μοναδικὴ ὡς σήμερα ὄλοκληρωμένη ἀπαρχή.

Μὲ τὴν πεποιθήση πὼς προσφέρουμε ἔτσι ἓνα νέο και χρήσιμο ὄργανο σχολικῆς ἐργασίας ἐλπίζομε πὼς τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ θὰ χρηθῆ σὰν τέτοιο και ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνες δασκάλους και τὰ Ἑλληνόπουλα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Α. Κοροσίου.

Ἀθήναι Ἀπρίλιος 1955

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΤΗ

Π Ω Σ Θ Α Χ Ρ Η Σ Ι Μ Ο Π Ο Ι Η Σ Α Υ Τ Ο Τ Ο « Β Ι Β Λ Ι Ο · Τ Ε Τ Ρ Α Δ Ι Ο »

1. Αυτό το «Βιβλίο - Τετράδιο» θά σέ βοηθήση νά ξαναθυμηθής καί νά έπαναλάβης εύχάριστα καί μ' ένδιαφέρο όσα μαθαίνεις άπό τό δάσκαλό σου στό μαθήματα τών Θρησκευτικών, τής Έλληνικής Ίστορίας, τής Γεωγραφίας, τής Φυσικής Ίστορίας, τής Φυσικής Πειραματικής καί Χημίας, τής Αριθμητικής, τής Γεωμετρίας, τής Όρθογραφίας, τής Γραμματικής καί τών Έκθέσεων. Θά σέ βοηθήση άκόμη νά χρησιμοποιήσς καλύτερα τά βοηθητικά σου βιβλία γι' αυτά τά μαθήματα. Έχει σκοπό νά σέ παρακινήση νά έργάζεσαι μόνος σου.

2. Πρόσεξε τώρα τίς παρακάτω σύντομες οδηγίες, πού θά σοϋ δείξουν πώς πρέπει νά τό χρησιμοποιήσς :

Α' Όταν ό δάσκαλος σοϋ παραγγείλη νά άπαντήσης σωστά σέ κάθε άσκησι με τίς δέκα (10) παραγγελίες άπό κάθε μάθημα, έσύ θά κάμης τίς παρακάτω ένέργειες :

α) Θά έφοδιασθής μ' ένα καλοζυμένο μαϋρο μολύβι.

β) Θά διαβάξης με προσοχή μία - μία τίς παραγγελίες καί θά προσπαθής, στην άρχή μόνος σου καί χωρίς τή βοήθεια κανενός, νά δίνης σωστές άπαντήσεις. Άνάλογα με τίς παραγγελίες θά συμπληρώνης τά κενά, θά βάζης σταυρό, θά ύπογραμμίζης καί θά διορθώνης τά λάθη.

γ) Άν ξεχάσες κάτι, μπορείς, με τήν άδεια τοϋ δασκάλου, νά ξαναδιαβάσης τό σχετικό κεφάλαιο τοϋ βοηθητικού σου βιβλίου ή νά ρωτήσης είτε ένα συμμαθητή σου είτε τόν ίδιο τό δάσκαλο.

δ) Μπροστά άπό τίς άσκήσεις, στις όποιες άπάντησες μόνος σου χωρίς τή βοήθεια κανενός καί χωρίς νά ξαναδιαβάσης τό βοηθητικό σου βιβλίο, θά σημειώνης στό περιθώριο : μ ό ν ο ς μ ο υ . Μπροστά άπό τίς άσκήσεις, στις όποιες άπάντησες με τή βοήθεια τοϋ βοηθητικού σου βιβλίου, ή ένός συμμαθητοϋ σου ή τοϋ δασκάλου, θά σημειώνης στό περιθώριο : β ι β λ ι ο ή σ υ μ μ α θ η τ ή ς ή δ ά σ κ α λ ο ς .

Β' Άφοϋ τελειώσης μ' αυτό τόν τρόπο τήν άτομική έργασία σου θά τήν παρουσιάσης στό δάσκαλό σου, πού θά τήν έλέγξη, θά τή διορθώση καί θά τή βαθμολογήση. Τότε μπορείς, σύμφωνα με τίς ύποδείξεις τοϋ δασκάλου σου, άφοϋ σβήσης όσα έγραψες με μολύβι, νά τά ξαναγράψης με μελάνη. Πρέπει μόνο νά φροντίξης νά διατηρής καθαρό αυτό τό «Βιβλίο - Τετράδιο», πού θά σοϋ χρειασθής καί γιά τίς έπαναλήψεις στό τέλος τοϋ έτους.

3. Έλπίζομε πώς, άν μεταχειρισθής έτσι αυτό τό «Βιβλίο - Τετράδιο», θά γίνεσαι όλο καί καλύτερος μαθητής, θά προσδεύης στό διάφορα μαθήματα καί οι γνώσεις σου θά σοϋ γίνουν κτήμα παντοτινό. Έίπαμε: Αυτό τό «Βιβλίο - Τετράδιο» θά σέ οδηγήση πώς νά έργάζεσαι μόνος σου, πώς νά έπαναλαμβάνης εύχάριστα όσα μαθαίνεις στό σχολείο καί πώς νά συμπληρώνης τίς έλλειψεις σου.

Σοϋ εύχόμαστε νά σημειώνης μέσα του, κάθε φορά, πού θά τό χρησιμοποιήσς, όλο καί περισσότερες έπιτυχίες.

Άθήναι Άπρίλιος 1955

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ — ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'.

'Από όλες τις θρησκείες του κόσμου ή Χριστιανική είναι ή τελειότερη και από όλες τις Χριστιανικές 'Εκκλησίες ή 'Ορθόδοξος διατηρεί άνόθευτη τή διδασκαλία του Χριστού και των 'Αποστόλων.

Τ Ε Σ Τ 1

1. Θρησκεία είναι ή σχέση του ανθρώπου με τόν Θεόν . και εκδηλώνεται με . την . προσευχή Οι θρησκείες στον κόσμο είναι δύο ειδών : α) β)
'Ο 'Ιουδαϊσμός, ό Χριστιανισμός, ό Μωσαμεθανισμός είναι θρησκείες
'Ο Βραχμανισμός, ό Βουδδισμός, ό φετιχισμός είναι θρησκείες
2. 'Ο Χριστιανισμός χωρίζεται σε τρεις 'Εκκλησίες : α) 'Ορθόδοξος β) Καθολική γ) Διασποράρινοι
3. Πηγές τής θρησκείας μας είναι : α) 'Η και β) 'Η
'Η 'Αγία Γραφή χωρίζεται : α) Στην πού περιέχει . . . βιβλία και β) στην πού περιέχει . . . βιβλία.
Τά είδη των βιβλίων τής 'Αγ. Γραφής είναι : α) ιστορικά, β) και γ)
4. 'Η κατήχησις μάς μαθαίνει τί πρέπει νά και τί πρέπει νά Και χωρίζεται σε δυό μέρη : α) στό και β) στό
5. 'Ό,τι είναι για τούς Χριστιανούς τό Εύαγγέλιον, είναι για τούς Μωσαμεθανούς τό και ό,τι είναι για τούς 'Ισραηλίτες ό Μωϋσής είναι για τούς Κινέζους ό
6. 'Υπογράμμισε τά πρόσωπα πού έγραψαν τήν Καινή Διαθήκη.
(Ματθαίος—Λουκάς—'Ανδρέας—Παύλος—Θωμάς—Μάρκος—Πέτρος—Πέτρος—'Ιούδας—'Ιωάννης—Σίμων—'Ιάκωβος—Φίλιππος).

7. Σέ ποιὰ ἀπὸ τὶς χριστιανικὲς ἐκκλησίες ἀνήκουν οἱ παρακάτω λαοί :
(Ἕλληνες—Ἰταλοὶ—Ἰσπανοὶ—Γερμανοὶ—Ἀγγλοὶ—Ῥώσσοι—Αὐστραλοὶ—Ρουμάνοι—Νοτιοαμερικανοὶ—Ἑλβετοὶ—Σέρβοι—Βούλγαροι—Βορειοαμερικανοὶ—Αἰθίοπες—Σουηδοὶ—Ἀρμένιοι—Δανοὶ—Γάλλοι).
- α) Καθολικοὶ ; =
β) Ὁρθόδοξοι ; —
γ) Μονοφυσίτες ; =
δ) Διαμαρτυρόμενοι ; =
8. Ὑπογράμμισε τὴ χρονολογία πού ἐγίνε τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν. (757, 867, 1057, 1527, 1617).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές,
—Φετιχισμό ἔχουν οἱ προοδευμένοι λαοί.—Ὁ Κομφουκισμὸς εἶναι πολὺ διαδεδομένος στὶς Ἰνδίες.—Ἀρχηγὸς τῶν διαμαρτυρομένων ἦταν ὁ Νεστόριος.—Ἡ Καινὴ Διαθήκη γράφηκε στὴν Ἑβραϊκὴ γλῶσσα.—Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς εἶναι διαμαρτυρόμενοι.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
Οἱ διαμαρτυρόμενοι διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους χριστιανοὺς. διότι :
- α) Δὲν παραδέχονται, ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν Θεός ;
β) Δὲν παραδέχονται τὴν Ἱερά Παράδοσι ;
γ) Δὲν παραδέχονται τὸ Εὐαγγέλιον ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

Τὸ Δογματικὸν μέρος τῆς Κατηχήσεως περιλαμβάνει τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ τὰ ἑπτὰ Μυστήρια.

ΤΕΣΤ 2

1. Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἀποτελεῖται ἀπὸ Τὰ ἑπτὰ πρῶτα ἔγιναν ἀπὸ τὴν Α' , πού ἔγινε στὴν τὸ ἔτος με ἀυτοκράτορα τὸν καὶ πατριάρχη τὸν
2. Πιστεύομεν πῶς ὄλα τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ δημιουργήθησαν ἀπὸ τὸν , πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία πρόσωπα : α) Τὸν , β) τὸν καὶ γ) τὸ

3. Μὲ τὰ μυστήρια μεταδίδεται μυστικά ἢ
'Απὸ αὐτὰ ὑποχρεωτικά εἶναι : α) β)
γ) καὶ δ) Καὶ προαιρετικά εἶναι :
α) β) γ)
4. Τὸ βάπτισμα γίνεται γιὰ νὰ
Τὸ χρίσμα γίνεται γιὰ νὰ
'Ἡ ἐξομολόγησις γίνεται γιὰ νὰ
'Ἡ θεία εὐχαριστία γίνεται γιὰ νὰ
5. "Ὅπως ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος μᾶς θυμίζει τὸν Ἄρειο, ἔτσι καὶ ἡ Β' μᾶς θυμίζει τὸν
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως ἐκφράζει γιὰ τὸ Χριστό : (2ον, 3ον, 4ον, 5ον, 6ον, 7ον).
α) "Ὅτι ἀναστήθηκε τὴν τρίτην ἡμέραν ; = . . .
β) "Ὅτι ἀνέβηκε στοὺς οὐρανοὺς καὶ κάθησε δεξιὰ τοῦ Πατρὸς ; = . .
γ) "Ὅτι σταυρώθηκε, πέθανε καὶ ἐνταφιάσθηκε ; = . . .
δ) "Ὅτι θὰ ξαναέρθῃ μὲ δόξα νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους ; = . . .
ε) "Ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὅμοιος μὲ τὸν Πατέρα του ; = . . .
στ) "Ὅτι γιὰ χάρι τῶν ἀνθρώπων ἐγένεν ἄνθρωπος ; = . . .
7. Ὑπογράμμισε τὰ μυστήρια ποὺ παραδέχονται οἱ Διαμαρτυρούμενοι.
(Βάπτισμα—Χρίσμα—'Εξομολόγησις—Μετάληψις—Γάμος —'Ιερωσὺν—Εὐχέλαιον).
8. Ὑπογράμμισε τὸ μυστήριον ποὺ πρέπει νὰ προηγηθῆται ἀπὸ τὴν Μετάληψιν : (Χρίσμα—Γάμος—Εὐχέλαιον—'Εξομολόγησις).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.

—Οἱ ἄγγελοι ἀνήκουν στὸν ὄρατὸ κόσμον.—'Ὁ Χριστὸς σταυρώθηκε ἐπὶ Ἡρώδου.—'Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία βαπτίζει μὲ ἀεροβάπτισμα.—Αὐτὸς ποὺ ἐξομολογεῖ τοὺς πιστοὺς λέγεται ἀνάδοχος.—'Ὁ πρεσβύτερος τελεῖ ὅλα τὰ μυστήρια ἐκτὸς τοῦ Χρίσματος.—Τὸ Εὐχέλαιον τελεῖται στὴν ἐκκλησία μας τὴν Μεγάλῃ Πέμπτῃ.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ ἀπὸ τὴ σωστὴ ἀπάντησι.
—'Ὁ Ἐπίσκοπος χειροτονεῖται :

- α) Ἀπὸ ἐπτὰ ἱερεῖς ;
- β) Ἀπὸ τὸν Πατριάρχη ;
- γ) Ἀπὸ δύο ἄλλους ἐπισκόπους ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄

Τὸ ἠθικὸν μέρος τῆς Κατηχήσεως περιλαμβάνει τὶς 10 ἐντολὰς καὶ τὴν Κυριακὴ Προσευχή.

Τ Ε Σ Τ 3

1. Οἱ Δέκα Ἐντολὰς δόθηκαν στὸ ἐπὶ τοῦ ὄρους
καὶ γράφτηκαν ἐπάνω σὲ δυὸ , ποὺ φυλάσσονταν
ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτες μέσα στὴν
2. Οἱ πρῶτες ἐντολὰς περιλαμβάνουν τὰ καθήκοντά μας πρὸς
. καὶ οἱ τελευταῖες τὰ καθήκοντά μας πρὸς
. Γι' αὐτὸ ὁ Χριστὸς τὶς συμπλήρωσε καὶ τὶς
ἔνωσε στὶς ἑξῆς δυὸ : α) Ἀγαπήσεις καὶ β) ἀγαπήσεις
.
3. Προσευχὴ εἶναι συνομιλία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Ἡ προ-
σευχὴ γίνεται παντοῦ, διότι
. Μὲ τὴν προσευχὴ ὁ ἄνθρωπος ἢ δοξολογεῖ τὸν
Θεόν, ἢ τὸν ἢ τὸν
4. Τὸ «Πάτερ ἡμῶν» λέγεται Προσευχὴ, διότι ἐδιδά-
χθη ἀπὸ τὸν καὶ περιλαμβάνει τὸν πρόλογον, τὰ ἑπτὰ
. καὶ τὸν
5. Ὅπως ἡ Ἑκτη ἐντολὴ προστατεύει τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἔτσι ἡ
. προστατεύει τὴν τιμὴν καὶ ἡ ὄγδοη καὶ ἡ δεκάτη προστα-
τεύουν τὴν
6. Μὲ ποῖο ἀπὸ τὰ παρακάτω αἰτήματα τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς ζη-
τοῦμε ἀπὸ τὸν Θεόν : (2ον, 3ον, 4ον, 5ον, 6ον, 7ον).
α) Νὰ ἐπικρατήσῃ στὴ γῆ ἡ θεία δικαιοσύνη ; = . . .
β) Νὰ μὴ μᾶς βάζῃ σὲ δοκιμασίες ; = . . .
γ) Νὰ μᾶς συγχωρήσῃ τὶς ἁμαρτίες μας ; = . . .
δ) Νὰ μᾶς δίνη τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ ζωὴ μας ; = . . .
ε) Νὰ μᾶς προφυλάσῃ ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες ; = . . .
7. Ποιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω ἐντολὰς μᾶς λέει : (1η, 2α, 3η, 4η, 5η, 9η)
α) Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας ; = . . .
β) Νὰ ἀποφεύγωμε τὸν ὄρκο ; = . . .
γ) Νὰ σεβώμαστε τοὺς γονεῖς μας ; = . . .
δ) Νὰ μὴ λέμε ψέματα ; = . . .
ε) Νὰ μὴ λατρεύωμε τὰ εἰδωλα ; = . . .
στ) Νὰ ἀναπαυώμαστε τὴν Κυριακὴ ; = . . .

8. Ὑπογράμμισε τίς περιπτώσεις πού δέν τιμωρεῖται ἐκεῖνος πού κάνει φόνο.

α) Φόνος ἀπό ἀμέλεια. β) Φόνος γιά ἐκδίκησι. γ) Φόνος γιά ὑπεράσπισι τῆς Πατρίδος. δ) Φόνος γιά ὑπεράσπισι τῆς περιουσίας. ε) Φόνος γιά ὑπεράσπισι τῆς ζωῆς.

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπό πάνω τίς σωστές.

—Ἡ θρησκεία μας ὀρίζει τὴν Κυριακὴ γιά διασκέδασι.—Τὸ μεγαλύ-
τερο ἔγκλημα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ κλοπὴ.—Ἡ προσευχὴ τοῦ Χρι-
στοῦ στὴ Γεθσημανῆ ἦταν εὐχαριστία.—Ζητοῦμε ν' ἀποφύγωμε τὸν
πειρασμό, γιὰτὶ εἴμαστε ὑπερήφανοι.—Ζητώντας ἀπὸ τὸ Θεὸ μό-
νο τὸν ἄρτον δείχνομε πὼς εἴμαστε ἐλεήμονες.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.

Ἡ ἐντολὴ «Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὄσα τοῦ πλησίον σου ἐστί» σημαίνει :

α) Νὰ μὴ θέλωμε νὰ ἀποκτήσωμε ὄ,τι ἔχουν καὶ οἱ ἄλλοι ;

β) Νὰ μὴ θέλωμε νὰ βελτιώσωμε τὴ ζωὴ μας ;

γ) Νὰ μὴ θέλωμε νὰ ἀφαιρέσωμε τὰ ξένα πράγματα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'.

Οἱ χριστιανικοὶ ναοὶ κτίζονταν μὲ ἰδιαίτερους ρυθμοὺς σὲ κάθε ἐποχὴ καὶ σὲ κάθε τόπο. Στὸ ἐσωτερικὸ τους ὄλοι περιέχουν ἀντικείμενα, ἔπιπλα, σκεύη, βιβλία καὶ ἄμφια ἀναγκαῖα διὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς.

Τ Ε Σ Τ 4

1. Ἡ βασιλικὴ ἔχει σχῆμα Ὁ Βυζαντινὸς ναὸς ἔχει σχῆμα καὶ στὴ μέση τῆς στέγης ἔχει
. . . Ὁ Γοτθικὸς ναὸς ἔχει σχῆμα θόλο πού τε-
λειώνει σὲ γωνία καὶ τόξα στὰ παράθυρα μὲ
γωνίες. Ὁ ναὸς τῆς Ἀναγεννήσεως ἔχει σχῆμα. καὶ
στὴ μέση τῆς στέγης ἔχει μεγάλον

2. Τὸ μέρος τοῦ ναοῦ ὅπου μένουσιν οἱ κληρικοὶ λέγεται Τὸ
μέρος ὅπου μένουσιν οἱ πιστοὶ λέγεται καὶ χωρίζεται σὲ
τρία Τὸ μέρος ὅπου ἔμεναν ἄλλοτε οἱ κατηχούμενοι λέ-
γεται

3. Ὅ,τι εἶναι γιά μᾶς σήμερα οἱ ναοὶ, γιά τοὺς χριστιανοὺς στὴν ἐποχὴ
τῶν διωγμῶν ἦταν οἱ

4. Ποιά από τὰ παρακάτω πράγματα εὐρίσκονται στὸν κυρίως ναὸ καὶ ποιά στὸ Ἅγιον Βῆμα: (Ἄναλόγιον—Ἄγία Τράπεζα—Ἄμβων—ἀντιμήνσιον—ἀρτοφόριον—στασίδια—προσκομιδὴ—σκευοφυλάκιον—Δεσποτικὸς θρόνος—Σύνθρονον).
α) Εἰς τὸν κυρίως Ναόν ; =
β) Εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα ; =
5. Ὑπογράμμισε τὰ σκεύη ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν τέλεσι τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας :
(Ἅγιον Ποτήριον—Κολυμβήθρα—μυροδοχεῖον—λόγχη—ἀστερίσκος—λαβίδα—ἐξαπτέρυγα—σπόγγος—ζέον—Θυμιατήριον—ἀετὸς—ἄηρ ἐπιτάφιος—Ἅγιος Δίσκος—μανουάλια).
6. Τὸ Ἅγιον Ποτήριον συμβολίζει τὸ
—Ὁ Ἅγιος Δίσκος συμβολίζει
—Ὁ ἀστερίσκος συμβολίζει
—Ἡ Ἄγία Τράπεζα συμβολίζει ,
—Ὁ κλάδος ἐλαίας συμβολίζει
—Ἡ ἄγκυρα συμβολίζει
—Ἡ λύρα συμβολίζει
—Ἡ ἄμπελος συμβολίζει
7. Ὑπογράμμισε τὰ ἄμφια ποὺ φορεῖ ὁ πρεσβύτερος :
(στιχάριον—ἐπιμανίκια—μίτρα—ζώνη—ὄραριον—φαιλόδιον—ἐπιτραχήλιον—ὠμοφόριον—ἐπιγονάτιον—ἐπανωκαλύμμαυχον—μανδύας).
8. Ὑπογράμμισε ἐκεῖνο ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας ποὺ εἶναι ἀρχαιότερο.
(Εὐαγγέλιον—Μηναῖα—Τριώδιον—Πεντηκοστάριον—Παρακλητικὴ—Ψαλτήριον—Εὐχολόγιον—Ἀπόστολος—Τυπικὸν—Λειτουργικὸν—Ὁκτώηχος).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :
— Οἱ πρῶτοι ναοὶ κατασκευάστηκαν σὲ ρυθμὸ Γοτθικόν.
— Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων εἶναι ρυθμοῦ Βυζαντινοῦ.
— Τὸ Ἅγιον Βῆμα εὐρίσκεται στὸ Δυτικὸν μέρος τοῦ ναοῦ.
— Τὸ εὐαγγέλιον εἶναι τοποθετημένον ἀπάνω εἰς τὸ Ἄναλόγιον.
— Μεγαλύτερος χριστιανικὸς ναὸς εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Παύλου.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.

— Ἡ ἐπιγραφή : «ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ» ἔγινε ὀνομαστή, διότι :

- α) Διαβάζεται καὶ ἀνάποδα μὲ τὰ ἴδια λόγια :
- β) Ὁταν γραμμένη στὴ φιάλη τῆς Ἁγίας Σοφίας ;
- γ) Γράφτηκε ἀπὸ διάσημο ποιητὴ ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει καθορίσει ὠρισμένες ἡμέρες γιὰ τὸν ἑορτασμό τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἁγίων.

ΤΕΣΤ 5

1. Ὅσες γιορτὲς εἶναι ἀφιερωμένες στὸ Χριστὸ λέγονται
Ὅσες εἶναι γιὰ τὴ Θεοτόκο λέγονται
Ὅσες εἶναι γιὰ τοὺς Ἁγίους λέγονται
2. Ὅσες γιορτὲς γιορτάζονται σὲ ὠρισμένη ἡμερομηνία λέγονται
Ὅσες δὲν γιορτάζονται σὲ ὠρισμένη ἡμερομηνία λέγονται
3. Ἡ μεγαλύτερη γιορτὴ τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι , ποὺ ὠρίστηκε ἀπὸ τὴν Σύνοδο καὶ γιορτάζεται τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν
4. Ἡ ἑβδομάδα πρὸ τοῦ Πάσχα λέγεται
Ἡ ἑβδομάδα μετὰ τὸ Πάσχα λέγεται
5. Ὅ,τι εἶναι τὸ Τριώδιον γιὰ τίς κινητὲς γιορτὲς πρὸ τοῦ Πάσχα, εἶναι τὸ γιὰ τίς κινητὲς γιορτὲς μετὰ τὸ Πάσχα.
6. Ὑπογράμμισε τίς ἡμερομηνίες ποὺ εἶναι θεομητορικές γιορτὲς.
(25 Δεκεμβρίου—8 Σεπτεμβρίου—1 Ἰανουαρίου—6 Ἰανουαρίου—21 Νοεμβρίου—2 Φεβρουαρίου—25 Μαρτίου—6 Αὐγούστου—15 Αὐγούστου.
7. Ποιὰ ἡμερομηνία γιορτάζομε τοῦ παρακάτω ἁγίου : (Ἁγ. Νικόλαος—Ἁγ. Δημήτριος—Ἁγ. Γεώργιος—Ἁγ. Παρασκευὴ—Ἁγ. Ἀπόστολοι—Ἁγ. Κωνσταντῖνος—Τρεῖς Ἱεράρχαι—Ἁγ. Βασίλειος).
α) 1 Ἰανουαρ. ; = ε) 30 Ἰουν. ; =
β) 30 Ἰανουαρ. ; = στ) 26 Ἰουλ. ; =
γ) 23 Ἀπριλ. ; = ζ) 26 Ὀκτωβ. ; =
δ) 21 Μαΐου ; = η) 6 Δεκεμ. ; =

8. Ποία είναι η μεγαλύτερη γιορτή που γιορτάζει η εκκλησία μας :
- α) Τὸν μῆνα Μάρτιο ; =
 - β) Τὸν μῆνα Αὐγούστο ; =
 - γ) Τὸν μῆνα Αὐγούστο ; =
 - δ) Τὸν μῆνα Ὀκτώβριο ; =
 - ε) Τὸν μῆνα Δεκέμβριο ; =
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.

—Στὴν Ὑπαπαντὴ τοῦ Χριστοῦ θυμούμαστε τὸν προφήτη Δανιήλ.—

Τὰ Δώδεκα Εὐαγγέλια διαβάζονται τῇ Μεγάλῃ Τετάρτῃ.—Ἡ Ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ τυχαίνει πάντοτε ἡμέρα Παρασκευῆ.—Ὅσοι ἅγιοι πέθαναν μὲ θανατικὴ ἐκτέλεσι λέγονται ὄσιοι.—Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἡ δευτέρα Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
- Ἡ Ἐκκλησία μας ὥρισε νὰ γιορτάζονται οἱ περισσότεροι Ἅγιοι :
- α) Τὴν ἡμερομηνία τοῦ θανάτου τους ;
 - β) Τὴν ἡμερομηνία τῆς γεννήσεώς τους ;
 - γ) Μιὰ ὁποιαδήποτε ἡμερομηνία ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

Στὶς γιορτὲς ποὺ γίνονται στοὺς ναοὺς καὶ σ' ὅλες τὶς ἄλλες ἱεροπραξίες ἡ Ἐκκλησία μας ὥρισε ἀκριβῶς τί θὰ διαβάζεται καὶ τί θὰ ψάλλεται. Ἔτσι ὥριστήκαν οἱ ἱερὲς ἀκολουθίες.

Τ Ε Σ Τ 6

1. Οἱ ἱερὲς ἀκολουθίες χωρίζονται σὲ καὶ σὲ
2. Ὁ ἔσπερινός, τὸ ἀπόδειπνον, ὁ ὄρθρος, οἱ ὥρες, τὸ μεσονύκτιον, ἡ λειτουργία εἶναι Ἀκολουθίες.
Ὁ ἁγιασμός, τὰ ἐγκαίνια, τὰ μυστήρια, τὰ μνημόσυνα, οἱ κηδείες, οἱ παρακλήσεις εἶναι
3. Θεία λειτουργία ἔγραψε πρῶτα ὁ Ἐπειτα τὴ συντόμωσε ὁ καὶ κατόπιν τὴ συντόμωσε περισσότερο ὁ
4. Ἡ θεία λειτουργία χωρίζεται σὲ δύο μέρη : α) Στὴ λειτουργία τῶν καὶ β) στὴ λειτουργία τῶν
Σὲ κάθε λειτουργία τελεῖται τὸ μυστήριο τῆς

5. "Όπως στη «Μικρά Εἴσοδο» ὁ ἱερεὺς κρατεῖ τὸ ἔτσι καὶ στη «Μεγάλη Εἴσοδο» κρατεῖ τὰ
6. Ὑπογράμμισε τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν ποὺ γίνεται τὸ πρωτὶ πρὸ τῆς λειτουργίας. (Παράκλησις—ἔσπερινός—δρθρος—ἀπόδειπνον—ἀγιασμός).
7. Ὑπογράμμισε τὸν ὕμνον ποὺ ψάλλεται κατὰ τὴ «Μεγάλη Εἴσοδο». (Ἄπολυτικίον—Κοντάκιον—Χερουβικόν—Δοξαστικόν).
8. Ὑπογράμμισε τὴν ἔκτακτὴ ἀκολουθίαν ποὺ τελεῖ μόνον ὁ ἐπίσκοπος. (Κηδεῖα—ἀγιασμός—ἐγκαίνια ναοῦ—παρακλήσις—μνημόσυνον).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένους λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστῆς.
—Οἱ ἱερεῖς ἀκολουθίαις ὠρίστηκαν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους.—Ἡ λειτουργία τοῦ Μεγ. Βασιλείου τελεῖται 5 φορές τὸ χρόνο.—Τὸ Εὐαγγέλιον διαβάζεται ἀπὸ τὴ Μεσαία Πύλη ἢ τὸ Δεσποτικόν.—Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἀπαγγέλλεται ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῶν Κατηχομένων.
—Μεγάλος Ἀγιασμός γίνεται τὴν ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ ἐν τῇ σωστῇ ἀπάντησι :
— Τὸ σπουδαιότερον σημεῖον τῆς λειτουργίας εἶναι, ὅταν οἱ ψάλτες ψάλλουν :
α) «Ἅγιος ὁ Θεός, Ἅγιος Ἰσχυρός ;
β) «Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν» ;
γ) «Σὲ ὕμνοῦμεν, Σὲ εὐλογοῦμεν» ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Τί μπορῶ νὰ ξέρω ἀπὸ ὅλη τὴν Κατήχησιν καὶ Λειτουργικὴν.

Τ Ε Σ Τ 7

1. Ἡ Κατήχησις μᾶς μαθαίνει τί πρέπει νὰ καὶ τί πρέπει νὰ , ἐνῶ ἡ Λειτουργικὴ μᾶς μαθαίνει
2. Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἐγένετο ἀπὸ τὴν καὶ τὴν
. Τὰ μυστήρια ὠρίστηκαν ἀπὸ
. Ὁ Δεκάλογος δόθηκε ἀπὸ τὸ εἰς τὸ καὶ ἡ Κυριακὴ Προσευχὴ διδάχθηκε ἀπὸ τὸν

3. Ὁνομαστότερος ναὸς τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας εἶναι
. πού εἶναι ρυθμοῦ καὶ τῆς Καθολικῆς
Ἐκκλησίας εἶναι πού εἶναι ρυθμοῦ
4. Ἀπὸ ὄλες τῖς ἱερῆς ἀκολουθίες σπουδαιότερη εἶναι ἡ
., πού τελεῖται τὸ μυστήριον τῆς
5. Ὁ καλὸς χριστιανός, ὅταν ἀμαρτήσῃ, πρέπει νὰ
Ὅταν θέλῃ νὰ πλησιάσῃ τὸ Χριστὸ πρέπει νὰ
Ὅταν θέλῃ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ
Κάθε Κυριακὴ πρέπει νὰ
Πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του σὰν τὸν
Καὶ ὅ,τι δὲν θέλει νὰ τοῦ κάνουν οἱ ἄλλοι, δὲν πρέπει νὰ
.
6. Σὲ ποιὸς ρυθμοὺς εἶναι κτισμένοι οἱ παρακάτω ὀνομαστοὶ ναοί.
(Ἁγία Σοφία—Ἅγιος Πέτρος—Παναγία τῶν Παρισίων—Ζωοδόχου
Πηγῆς Ἀθηνῶν)
α) Ρυθμοῦ βασιλικῆς ;
β) Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ; =
γ) Γοτθικοῦ ρυθμοῦ ; =
δ) Ρυθμοῦ Ἀναγεννήσεως ; =
7. Ὑπογράμμισε τὸ ἱερώτερο βιβλίον τῆς Ἐκκλησίας μας.
(Ψαλτήριον—Ἀπόστολος—Εὐαγγέλιον—Τριῶδιον—Ὀκτώηχος)
8. Ὑπογράμμισε τὸ ἱερώτερον ἀντικείμενον τοῦ Ναοῦ.
(Ἄμβων—Προσκομιδὴ—Ἁγία Τράπεζα—Ὡραία Πύλη—Σύνθρονον).
9. Ὑπογράμμισε ἓνα ἀπὸ τὰ ἄμφια πού φορεῖ μόνον ὁ διάκονος.
(Ὡμοφόριον—Ζώνη—Ἐπιγονάτιον—ὀράριον—ἐπιτραχήλιον)
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
—Ἡ χριστιανικὴ Θρησκεία εἶναι τελειότερη ἀπὸ ὄλες τῖς ἄλλες
διότι διδάσκει :
α) Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.
β) Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας ;
γ) Ὅτι ὑπάρχει μετὰ θάνατον ζωὴ ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

**Συγκεντρωτικός πίνακας ατομικής εργασίας που θα συμπληρω-
νεται από το μαθητή στο τέλος της σχολικής χρονιάς**

Άπο τις 70 ασκήσεις των 7 τέρστ τής Κατηχήσεως και Λει-
τουργικής

1. Σε . . . ασκήσεις απάντησα μόνος μου.
2. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ξαναδιάβασα τὸ βοηθη-
τικό βιβλίο.
3. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα ἕνα συμμαθητή μου.
4. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα τὸὺς γονεῖς μου
ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

Διάβασα καὶ τὰ παρακάτω σχετικά βιβλία :
.
.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄.

Άπο τὸ ἔτος 1453 μέχρι τὸ ἔτος 1770 οἱ Ἕλληνες ζοῦν κάτω ἀπο
τὸν τουρκικό ζυγο ὑποφέροντας πολλά δεινοπαθήματα χωρίς ὅμως νὰ χά-
σουν τὴν ἐλπίδα τους γιὰ τὴν ἀπολύτρωσι.

Τ Ε Σ Τ 8

1. Κάθε Ἕλληνας πλήρωνε στοὺς Τούρκους τὸ Τὰ παι-
διά του κινδύνευαν ἀπο τὸ Οἱ ὠραιότερες ἐκ-
κλησίες του ἔγιναν Καὶ ἀπο τὰ κτήματα ποὺ καλ-
λιεργοῦσε ἔπρεπε νὰ
2. Πρῶτος πατριάρχης ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἔγινε ὁ , ποὺ
ἦταν ἀρχηγὸς ὄλων τῶν καὶ εἶχε δικαιώματα νὰ
.
3. Ἄρματωλοὶ λέγονταν ὄσοι
Κλέφτες λέγονταν ὄσοι ,
Ὁ ἀρχηγὸς τῶν κλεφτῶν λεγόταν *μαῖβ ἑταῖο*, ὁ ὑπαρχηγὸς
λεγόταν *μυωγο*, *γυεῖς*, οἱ ἄλλοι κλέφτες λέγονταν
. καὶ ὁ μικρότερος ἀπ' ὄλων λεγόταν

4. Οί Μαυρογένηδες, οί Μαυροκορδάτοι, οί Καρατζάδες, οί Σοῦτσοι, οί Ὑψηλάντες, οί Μουρούζηδες ἦταν
Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Ἄνθιμος Γαζής, ὁ Δούκας, ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐης ἦταν διδάσκαλοι τοῦ ἔθνους.
5. Ὅτι εἶναι γιὰ μᾶς σήμερα ὁ Ἐθνικός μας Στρατός, γιὰ τοὺς Ἕλλη-
νες ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦταν οἱ
6. Ταπεινὸς σκλάβος σάν
Βαρὺς φόρος σάν
Φανατισμένοι στρατιῶτες σάν
Φημισμένο σχολεῖο σάν τὴ
Μεγάλος διδάσκαλος τοῦ Γένους σάν τὸν
7. Ὑπογράμμισε τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ποὺ πολέμησαν μὲ τοὺς Τούρ-
κους : (Γαλλία—Γερμανία—Βενετία—Ἀγγλία—Ρωσσία—Ἰσπανία—
Οὐγγαρία—Ἑλβετία—Πολωνία—Πορτογαλία).
8. Ὑπογράμμισε τὶς χώρες ποὺ εἶχε τότε ἡ Τουρκικὴ Αὐτοκρατορία.
(Μικρὰ Ἀσία—Αἴγυπτος—Ἰταλία—Συρία—Αὐστρία—Πολωνία—Πα-
λαιστίνη—Ἑλλάδα—Βουλγαρία—Ἑλβετία—Ρουμανία—Ἀλβανία—
Τσεχοσλοβακία—Μεσοποταμία—Γερμανία—Σερβία).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.
—Ἀπὸ τὰ ἑλληνικά μέρη οἱ Τοῦρκοι δὲν πῆραν μόνον τὰ Δωδεκά-
νησα.—Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Βενετίας λεγόταν κόμης.—Ἡ ναυμαχία τῆς
Ναυπάκτου ἔγινε τὸ 1471.—Ὁ Σουλεϊμάν ὁ Μεγαλοπρεπὴς βρῆκε
ἀντίστασι στὴν Πράγα.—Ἡ Ρωσσία ἔγινε ἰσχυρὴ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ
Τσάρου Νικολάου.—Πρῶτο νησι τῆς Ἑλλάδος ἀναδειχτικὴ ἡ Νάξος.
—Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐης ἐξῆσε στὴν Ἀγγλία.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
Οἱ Ἕλληνες αὐτὲς ἦταν γυμνασμένοι γιὰ τὸν πόλεμο, διότι :
α) Εἶχαν ὑπηρετήσει στὸ τουρκικὸ πολεμικὸ ναυτικὸ ;
β) Ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ πολεμοῦν μὲ τοὺς πειρατὲς ;
γ) Προτοῦ γίνουιν ναῦτες ἦταν κλέφτες στὰ βουνά ; +

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄.

Ἐκ τῆς ἐποχῆς 1770 ἀρχίζουν στήν Ἑλλάδα ἀποφασιστικά ἐπαναστατικά κινήματα, τὰ ὁποῖα ὠδήγησαν στή Μεγάλη Ἐπανάστασι τοῦ 1821.

Τ Ε Σ Τ 9

1. Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσσίας ἔστειλε στήν Ἑλλάδα τόν Ἕλληνα καί στόλο μέ ἀρχηγούς τοῦς πού ξεσήκωσαν τοὺς Ἕλληνας σέ ἐπανάστασι, ἡ ὁποία καταπνίγηκε ἀπό τοὺς
2. Ὁ Λάμπρος Κατσώνης γεννήθηκε στή , ὑπηρετοῦσε σάν στό , τὰ πρῶτα πλοῖα του τὰ πήρε ἀπό τήν , πολέμησε τοὺς Τούρκους μαζί μέ τόν ἀρματωλὸ καί ἔπαθε μεγάλη καταστροφή στοῦ ἀκρωτήριου
3. Οἱ Σουλιῶτες μέ ἀρχηγούς τοὺς πολέμησαν μέ τόν , ὁ ὁποῖος μέ τὴν προδοσίαν τοῦ κυριέυσε τὸ Σούλι, ἀλλὰ τὸ φρούριον τοῦ Σουλίου ἀνατινάχθηκε ἀπὸ τὸν καλόγηρον
4. Ὁ Ρήγας Φεραῖος γεννήθηκε στὸ , ζοῦσε στὸ , συνελήφθη στή καί θανατώθηκε στὸ
Τὸ ἔργον τοῦ Ρήγα τὸ συνέχισε ἡ , πού ἰδρύθηκε στήν ἀπὸ τοὺς
5. Ὅ,τι ἔκαμε ὁ Σαμουὴλ στὸ Κιούγκι, ἔκαμε ὁ Ὀλύμπιος στὸ καί ὁ,τι ἔπαθε ὁ Ὑψηλάντης στὸ Δραγατσάνι, ἔπαθε ὁ Μέγας Ναπολέων στὸ
6. Αἰμοβόρος καί δόλιος τύραννος σάν τὸν
Ἡρωϊκὲς γυναῖκες σάν τίς
Προδότης τῆς πατρίδας του σάν τὸν
Θανατώθηκε μέ τρομερὰ βασανιστήρια σάν τὸν
Ὁρκίστηκαν νὰ πεθάνουν γιὰ τὴν πατρίδα τοὺς σάν τοὺς
Φλογερὸ πατριωτικὸ ποίημα σάν τὸ
7. Βάλε τὰ παρακάτω γεγονότα μπροστὰ ἀπὸ τίς χρονολογίες πού ἔγιναν. (Πόλεμοι Κατσώνη—Πτώσις Σουλίου—Ἐπανάστασις στήν Ἑλλάδα —Ἐπανάστασις στή Μολδοβλαχία—Ἰδρυσις Φιλικῆς Ἐταιρείας—Γαλλικὴ Ἐπανάστασις—Θάνατος τοῦ Ρήγα)
α) 1770 ; =
β) 1789 ; =
γ) 1790 ; =

- δ) 1798 ; =
- ε) 1803 ; =
- στ) 1814 ; =
- ζ) 1821 ; =

8. Ὑπογράμμισε τὰ πρόσωπα ποῦ ἔλαβαν μέρος στὴν ἐπανάστασι τῆς Μολδοβλαχίας : (Τζαβέλλας — Κατσώνης—Φαρμάκης—Ζέρβας—Ἀνδροῦτσος—Καραβιδᾶς—Παπάζολης—Σκουφᾶς—Καποδίστριας—Ὀλύμπιος—Ξάνθος—Μαυρογένης — Τσακάλωφ — Ὑψηλάντης — Πασβάνογλου).

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές : —
Μὲ τὴν ἐπανάστασι τὸ 1770 οἱ Ἀλβανοὶ ἐρήμωσαν τὴ Θεσσαλία.—Ὁ Κατσώνης εἶχε ὀρμητήριο τὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς.—Ὁ Ἀλῆ—Πασᾶς ἔκαμε κατὰ τοῦ Σουλίου πέντε ἐκστρατείες.—Ἡ Δημοκρατία κηρύχθηκε πρῶτα στὴν Αὐστρία.— Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ρήγα Φεραίου εἶναι στημένο μπροστὰ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία.—Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία διέδιδε πῶς τὴν Ἐπανάστασι θὰ τὴ βοηθήσῃ ἡ Ἀγγλία.—Ὁ Μέττερνιχ ἦταν μεγάλος φιλέλληνας.—Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης φυλακίστηκε ἀπὸ τοὺς Γάλλους.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
—Ὁ Ἀλῆ—Πασᾶς ὠφέλησε τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι, διότι :
α) Ἦταν μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ;
β) Ἀγαποῦσε ἰδιαίτερα τοὺς Ἕλληνες ;
γ) Μὲ τὴν ἐπανάστασί του ἀπασχόλησε τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Τὸν πρῶτο χρόνο τῆς Ἐπαναστάσεως οἱ Ἕλληνες κατορθώνουν νὰ ἐπικρατήσουν στὴν Πελοπόννησο, στὴ Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ σὲ πολλὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου.

Τ Ε Σ Τ 10

1. Στὴν Πελοπόννησο κατέβηκε ἐκ μέρους τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ὁ . . .
. Ἀπὸ τὰ Ἐπτάνησα ἦρθε στὴ Μάνη ὁ
. ποῦ συνεννοήθηκε μὲ τοὺς ἄλλους ὀπλαρχηγούς

- και στις 25 Μαρτίου ό .
. κήρυξε την επανάστασι στην
2. Στην Πελοπόννησο πρώτα έλευθέρωσαν την πόλι
έπειτα νίκησαν τον Τουρκικό στρατό για πρώτη φορά στο
. και στα κατοπιν πολιόρκησαν και
κυρίευσαν την
 3. Στη Στερεά Έλλάδα ήταν όπλαρχηγοί οι
. 'Απ' αυτούς πο-
λέμησε στην 'Αλαμάνα ό στη Γραβιά και
ό στα Βασιλικά.
 4. 'Απ' τὰ νησιά επανεστάτησαν πρώτα ή
. Ναύαρχος ήταν ό
. , γενικός άρχηγός του ναυτικού ό
. , πρώτος πυρπολητής ό
. που έκαψε την τουρκική φρεγάδα στην
 5. "Ο,τι έγινε στην Πελοπόννησο με τή μάχη του Βαλτετσίου, έγινε στη
Στερεά Έλλάδα με τή μάχη.
 6. Μαρτυρικός Πατριάρχης σαν τον
— Μυαλωμένος και έπιβλητικός όπλαρχηγός σαν τον
— Τουρκοφάγος σαν τον
— Πέθανε στη σούβλα σαν τον
— Τολμηρός εύκίνητος κοί δασύτριχος σαν τον
— 'Ηρωική γυναίκα σαν την
— Τολμηρός πυρπολητής σαν τον
 7. Βάλε κοντά σε καθένα από τὰ παρακάτω πρόσωπα την πατρίδα του.
(Σπέτσες—Ψαρά—Δημητσάνα — 'Υδρα — Μουσουνίτσα — Φανάρι —
Μάνη — 'Αρκουδόρεμα).
α) Γρηγόριος Ε' ; =
β) Μιαούλης ; =
γ) Διάκος ; =
δ) Μπουμπουλίνα ; =
ε) Παπανικολής ; =
στ) Μαυροκορδάτος ; =
ξ) Μαυρομιχάλης ; =
η) Κολοκοτρώνης ; —
 8. 'Υπογράμμισε τον πρώτο πρωθυπουργό της Έλλάδος.
(Μαυρομιχάλης—Δ. 'Υψηλάντης—Μαυροκορδάτος — Κολοκοτρώνης—
Ζαΐμης).
 9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές.

- Τὸ σῶμα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου ἐνταφιάσθηκε στὴν Τεργέστη. — Ὁ Κολοκοτρῶνης εἶχε ὑπηρετήσει στὸ ρωσικὸ στρατό. — Ἀρχηγὸς τῶν Τούρκων στὴ μάχη τῆς Τριπόλεως ἦταν ὁ Ὁμέρ Βρυώνης. — Σουλτάνος κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἐπαναστάσεως ἦταν ὁ Σουλεϊμάν ὁ Α΄. — Ἡ πρώτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐγίνε στὴν Κόρινθο.
- Πρῶτος κατεσκεύασε πυρπολικά ὁ Τομπάζης. — Ἡ σημαία μας ὠρίστηκε ἀπ' τὴ συγκέντρωσι τῆς Ἀγίας Λαύρας.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
- Οἱ νίκες τῆς Γραβιάς καὶ στὰ Βασιλικά εἶχαν σὰν ἀποτέλεσμα :
- α) Νὰ κυριαρχήσῃ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος στὸ Αἰγαῖο ;
- β) Νὰ ἐνισχυθῇ ἡ Ἐπανάστασις στὴ Θεσσαλία καὶ Μακεδονία ;
- γ) Νὰ πέσῃ ἡ Τρίπολις καὶ νὰ στερεωθῇ ἡ Ἐπανάστασις στὴν Πελοπόννησο ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄

Τὸ δεύτερο, τρίτο καὶ τέταρτο χρόνο τῆς Ἐπαναστάσεως οἱ Τούρκοι προσπαθοῦν νὰ τὴν καταπνίξουν, ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες κατορθώνουν νὰ τοὺς ἀποκρούσουν καὶ νὰ κερδίσουν νέες νίκες.

ΤΕΣΤ 11

1. Τὸ δεύτερο χρόνο ὁ τουρκικὸς στόλος μὲ ἀρχηγὸ τὸν
βγήκε ἀπὸ τὰ καὶ κατέστρεψε τὴν νῆσο
. ἀλλὰ ὁ μὲ τὸν ἔκαψαν
τὴν τουρκικὴ ναυαρχίδα μὲ καὶ ὁ τουρκικὸς στό-
λος ξαναγύρισε καὶ κλειστικὴ στὰ
2. Τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Δράμαλης μὲ χιλ. στρατὸ περνᾷ στὴν
. ἀλλὰ κυκλώνεται στὰ ἀπὸ
τὸν καὶ καταστρέφεται, ἐνῶ στὴ Δ. Στερεὰ
ὁ Κιουταχῆς κατορθώνει στὸ Πέτα νὰ
. καὶ νὰ φτάσῃ
καὶ νὰ πολιορκήσῃ τὸ πού γλύτωσε ἐπειδὴ
ὁ Μισαούλης

3. Τὸν τρίτο χρόνο διορίζεται ἀρχιστράτηγος στὴ Δ. Στερεὰ ὁ
., ὁ ὁποῖος νικᾷ τὸν στὸ Κεφαλό-
βρυσο, ἀλλὰ σκοτώνεται στὴ μάχη καὶ ἐνταφιάζεται στὸ ἡρωϊκὸ
., ὅπου ἐνταφιάστηκε κατόπιν καὶ ὁ μεγάλος φιλέλ-
ληνας
4. Τὸν τέταρτο χρόνο ἔρχεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ὁ
ὁ ὁποῖος κατέστρεψε πρῶτα τὴ νῆσο ἔπειτα τὴ
νῆσο, ἐνῶ ὁ τουρκικὸς στόλος μὲ ἀρχηγὸ
τὸν καταστρέφει τὰ
Ὁ Μιαούλης τότε νικᾷ τὸν Τουρκοαιγυπτιακὸ στόλο στὸν κόλπο
τοῦ καὶ σώζει τὴ νῆσο
5. Ὅ,τι ἔκαμε ὁ Σαμουὴλ στὸ Σούλι, ἔκαμε στὰ Ψαρά ὁ
. καὶ ὅ,τι ἔκαμε ὁ Παπανικολῆς στὴν Ἐρεσσό, ἔκαμε ὁ
Κανάρης στὴ
6. — Μαρτυρικὸ νησί σάν
— Τρομερὸς ἐκδικητὴς σάν τὸν
— Μεγάλος φιλέλληνας σάν τὸν
— Εἶχε ἄδοξο τέλος σάν τὴ στρατιὰ τοῦ
— Ἡμερὸς σάν ἀρνί, μὰ μὲ καρδιά λιονταριοῦ σάν τὸν
— Κατέστρεφε τὰ πάντα στὸ πέρασμά του σάν τὸν
7. Βάλε μπροστά ἀπὸ τὰ παρακάτω γεγονότα τὶς χρονολογίες ποὺ
ἔγιναν : (1822, 1823, 1824),
 - α) Καταστροφή τῆς Χίου ; =
 - β) Μάχη τοῦ Πέτα ; =
 - γ) Πρώτη πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου ; =
 - δ) Μάχη στὰ Δερβενάκια ; =
 - ε) Μάχη στὸ Κεφαλόβρυσο ; =
 - στ) Δευτέρα Ἐθνοσυνέλευσις ; =
 - ζ) Θάνατος Λόρδου Βύρωνος ; =
 - η) Καταστροφή Κρήτης, Κάσου καὶ Ψαρῶν ; =
 - θ) Ναυμαχία τοῦ Γέροντα ; =
8. Ὑπογράμμισε τὸν τόπο ὅπου σκοτώθηκαν πολλοὶ φιλέλληνες.
(Μεσολόγγι—Κεφαλόβρυσο—Πέτα—Δερβενάκια—Χίος—Ψαρά)
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένους λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.
Ἡ Χίος προτοῦ καταστραφῆ εἶχε 30 χιλ. κατοίκους.
Ὁ Κανάρης ἦταν ἀπὸ τὶς Σπέτσες.
Ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων στὴ μάχη τοῦ Πέτα ἦταν ὁ Μαυρομιχάλης.

Ὁ Δράμαλης μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ στρατοῦ του ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Στὴ δευτέρᾳ Ἐθνοσυνέλευσι ἐπεκράτησαν οἱ στρατιωτικοί.

Τὴν καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν τὴν ὕμνησε ὁ ποιητὴς Ζαλοκώστας.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
- Πολλοὶ Εὐρωπαῖοι ἦρθαν καὶ πολέμησαν μαζί με τοὺς Ἕλληνας, διότι:
- α) Θεωροῦσαν δίκαιο τὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἐλευθερία;
 - β) Τὰ κράτη τοὺς εἶχαν πόλεμο μετὰ τὴν Τουρκία;
 - γ) Ἐπαιρναν μεγάλους μισθοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Ἀπὸ τὸ πέμπτο ἔτος ἡ Ἐπανάστασις περνάει μεγάλους κινδύνους ἀπὸ τὶς ἐνωμένους Τουρκοαἰγυπτιακὰς δυνάμεις. Μετὰ τὴν βοήθεια ὅμως τῶν συμμάχων ἡ Ἐπανάστασις ἐπικρατεῖ καὶ τὸ ἔνατον ἔτος ἡ Ἑλλάδα ἀνακηρύσσεται ἀνεξάρτητον Κράτος.

Τ Ε Σ Τ 12

1. Τὸν πέμπτο χρόνο ὁ Ἴμβραῆμ ἀποβιβάστηκε στὴν κατέλαβε πρῶτα τὴ , ἔπειτα σκόρπισε τοὺς Ἕλληνας στὴ θέσι , πολέμησε μετὰ τὸν Παπαφλέσσα στὸ , ἔπειτα κατέλαβε τὴν καὶ προχώρησε γιὰ τὸ Ναύπλιο, ἀλλὰ τὸν σταμάτησε ὁ , ἐνῶ ὁ Κολοκοτρώνης ἀρχίζει πάλι τὸν , διότι δὲν εἶχε
2. Τὸ Μεσολόγγι ποῦ τὸ ὑπεράσπιζαν οἱ ὀπλαρχηγοὶ πολιορκήθηκε ἀπὸ τὸν καὶ τὸν καὶ ἀπὸ τὴ θάλασσα ἀπὸ τὸν Οἱ γενναῖοι ὑπερασπιστὰς τοῦ ἀναγκάστηκαν ἀπὸ νὰ κἀνουν τὴν ἡρωϊκὴν
3. Ὁ Καραϊσκάκης νίκησε τὸν Μουσταφάμπεη στὴν , κατόπιν κτύπησε τοὺς Τούρκους στὸ καὶ ἀπέκλεισε τὸν Κιουταχῆ στὴν Σχεδίαζε νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἀθήνα μετὰ ἐνῶ ὁ Τζῶρτζ καὶ ὁ Κόχραν ἤθελαν νὰ
4. Ὁ συμμαχικὸς στόλος μετὰ ἀρχηγοὺς τοὺς κατέστρεψε τὸ στόλο τοῦ Ἴμβραῆμ στὸ καὶ ὁ Γάλλος στρατηγὸς ἔδωξε τὸν

- από την , ἐνῶ στή Στερεά ὁ . . .
. δίνει τὴν τελευταία μάχη στὴν
καὶ κατόπιν ἡ Ἑλλάδα ἀνακηρύσσεται με
κυβερνήτην τὸν
5. Ὅ,τι ἔκαμε στὰ Ψαρά ὁ Βρατσᾶνος, ἔκαμε στὸ Μεσολόγγι ὁ
. καὶ ὅ,τι ἔκαμε στὶς Θερμοπόλες ὁ Λεωνίδας, ἔκαμε στὸ
. ὁ
6. Ἡρωικὸ πολεμικὸ πλοῖο σὰν τὸν
«Μικρὴ Ἀγγλία» σὰν τὴ νῆσο
Ξαναρχίζει τὸν κλεφτοπόλεμο σὰν τὸν
Μαρτυρικὴ πόλι σὰν τὸ
Γίνεται πότε διάβολος καὶ πότε ἄγγελος σὰν τὸν
Ἐλεύθεροι πολιορκημένοι σὰν τοὺς
7. Βάλε μπροστά ἀπὸ τὰ παρακάτω γεγονότα τὶς χρονολογίες ποὺ ἔγι-
ναν. (1824—1826—1827—1828—1829).
α) Μάχη στὸ Μανιάκι =
β) Δευτέρα πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου ; =
γ) Τρίτη » » » ; =
δ) Μάχη στὴν Ἀράχωβα ; =
ε) Θάνατος Καραϊσκάκη ; =
στ) Ναυμαχία Ναυαρίνου ; =
ζ) Ἄφιξις Καποδιστρίου στὴν Ἑλλάδα ; =
η) Τελευταία μάχη στὴν Πέτρα ; =
8. Ὑπογράμμισε τὴ μάχη ποὺ εἶχαν οἱ Ἕλληνες μεγάλες ἀπώλειες.
(Κρεμμυδιοῦ—Ἀράχωβας—Κερασινίου—Φαλήρου—Διστόμου).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.
— Στὴ μάχη τοῦ Κρεμμυδιοῦ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἦταν ὁ Σα-
χτούρης. — Ὁ φιλέλληνας Σανταρόζας σκοτώθηκε στὸ Μανιάκι. — Ὁ
Καραϊσκάκης διωρίστηκε ἀρχιστράτηγος ἀπ' τὸν Μαυροκορδάτο.
— Ὁ Γκούρας σκοτώθηκε στὸ Δίστομο. — Ὁ Γάλλος συνταγματάρ-
χος Φαβιέρος βοήθησε στὸ Μεσολόγγι. — Τὸ πρῶτο ἐλληνικὸ πολε-
μικὸ ἀτμόπλοιο ἦταν ὁ «Ἀρης».
10. Βάλε σταυρὸ μπροστά στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
— Ὁ στρατὸς τοῦ Ἰμπραὴμ εἶχε ἐπιτυχίες, διότι :
α) Ἦταν πολὺ μεγάλος ;

- α) 'Ο "Οθων παραχωρεί Σύνταγμα ; =
- β) 'Ελληνοβουλγαρικός πόλεμος ; =
- γ) 'Ελληνοτουρκικός πόλεμος ; =
- δ) 'Ελληνοϊταλικός πόλεμος ; =
- ε) Μικρασιατική καταστροφή ; =
- στ) Α'. παγκόσμιος πόλεμος ; =
- ζ) Β'. παγκόσμιος πόλεμος ; =
- η) 'Ο Γεώργιος Α'. έρχεται στην 'Ελλάδα ; =
7. 'Υπογράμμισε τούς τόπους όπου νίκησαν οί "Ελληνες στα 1912—1913 ;
(Τεπελένι — Σκρά — Σαραντάπορος — 'Εσκή Σεχήρ — Μπιζάνι
Κλεισούρα — 'Ελλάσποντος — Γιαννιτσά — Κιλκίς — Κορυτσά
Πίνδος — Λαχανάς — Δοϊράνη).
8. Ποιό από τά παρακάτω πρόσωπα ονομάζεται περιφραστικά.
(Καλλέργης — Ζορμπάς — 'Ελ. Βενιζέλος — Κωνσταντίνος ΙΒ' —
Παύλος Μελάς — Πλαστήρας — Δαβάκης — Παύλ. Κουντουριώτης).
- α) 'Ο ήρωας τής Πίνδου ; = ✓
- β) 'Ο έπαναστάτης του Γουδιού ; =
- γ) 'Ο Μεγάλος μας πολιτικός ; =
- δ) 'Ο ήρωϊκός Μακεδονομάχος ; =
- ε) 'Ο νικητής τής "Ελλης ; =
- ς) 'Ο ήρωας τής Μικράς 'Ασίας ; = ✓
- ζ) 'Ο νικητής του Μπιζανιού ; =
- ε) 'Ο αγωνιστής του Συντάγματος ; =
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τίς σωστές.
Τό Πανεπιστήμιον 'Αθηνών Ιδρύθηκε άπ' τό Γεώργιο τόν Α'.
- 'Ο Μακρυγιάννης ήταν φίλος του "Οθωνος.
- 'Αρχηγός τών Τούρκων στο Μικρασιατικό πόλεμο ήταν ό Χαμίτ.
- 'Η Θεσσαλονίκη έλευθερώθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1913.
- 'Αρχηγός τών Γερμανών στο Β' παγκόσμιο πόλεμο ήταν ό Βίσαρκ.
- 'Η Γερμανική κατοχή στην 'Ελλάδα κράτησε 2 χρόνια.
- Τά Δωδεκάνησα έλευθερώθηκαν τό 1941.
10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή άπάντησι.
Οί "Ελληνες νικούσαν στην 'Αλβανία τούς 'Ιταλούς, διότι :
α) ΕΊχαν καλύτερο πολεμικό υλικό ;

- β) Πολεμοῦσαν γιὰ νὰ μὴ σκλαβωθῆ ἡ πατρίδα τους ;
γ) Εἶχαν περισσότερο στρατό ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙ

Τί μπορῶ νὰ ξέρω ἀπὸ ὅλη τὴν Ἱστορία μου.

Τ Ε Σ Τ 14

1. Οἱ Ἕλληνες ἐζήσαν κάτω ἀπ' τὸν Τουρκικὸ ζυγὸ 400. χρόνια.
Ἡ ἐπανάστασις κράτησε . . . χρόνια καὶ τὸ κράτος μας ἔχει ἐλεύθερο . . . χρόνια.
2. Τὸ 1830 ἐλεύθερες περιφέρειες τῆς χώρας μας ἦταν : α) ἡ Πελοπόννησος β) ἡ γ) καὶ δ) ἡ
Τὸ 1863 ἐλευθερώθηκαν τὰ
Τὸ 1881 ἐλευθερώθηκαν ἡ καὶ ὁ Νομὸς
Τὸ 1912—1913 ἐλευθερώθηκαν ἡ ἡ
ἡ καὶ τὰ
Τὸ 1920—ἐλευθερώθηκε ἡ
Τὸ 1945 ἐλευθερώθηκαν τὰ
Καὶ μένουں ἀκόμα στὴ σκλαβιά ;
3. Ὁ στρατὸς τῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1821 προετοιμάστηκε ἀπὸ τοὺς Τὸ πολεμικὸ ναυτικὸ προετοιμάστηκε ἀπὸ Τὰ ὄπλα τῶν πολεμιστῶν τοῦ 1821 στὴν ξηρὰ ἦταν : α) β) γ) δ) καὶ στὴ θάλασσα ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ἦταν καὶ τὰ
4. Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος στὴν περίοδο τῆς Ἐπανάστασεως ἦταν
Στὴν περίοδο τοῦ Καποδιστρίου ἦταν
Στὴν περίοδο τοῦ Γεωργίου Α' καὶ ἕως τὸ 1924 ἦταν Ἀπὸ τὸ 1924 ἕως τὸ 1935 ἦταν
καὶ ἀπὸ 1935 ἕως σήμερα εἶναι
5. Ὑπογράμμισε τοὺς λαοὺς μὲ τοὺς ὁποίους πολέμησαν οἱ Ἕλληνες.
(Γάλλοι—Γερμανοὶ—Τουρκοὶ—Πολωνοὶ—Ρουμάνοι—Αἰγύπτιοι—Ἴταλοὶ—Ἰσπανοὶ—Ἀγγλοὶ—Βούλγαροι—Ἀλβανοὶ—Σουηδοί).
6. Ποιὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω πρόσωπα τῆς Ἐπανάστασεως ἦταν :
Σαμουὴλ—Υψηλάντης—Μαυροκορδάτος—Μιούλης—Κανάρης — Ζαΐμης—Κολοκοτρώνης — Φαβιέρους — Γερμανὸς — Ἀστιγιέ — Καραϊσκάκης—Κουντουριώτης—Παπανικολῆς—Πιπίνος—Νέγρης — Μπότσαρης—Σανταρόζας — Παπαφλέσσας — Γρηγόριος — Νόρμαν — Βύρων — Ἀνδροῦτσος—Σαχτούρης.

- α) Κληρικοί ; =
- β) Φιλέλληνες ; =
- γ) Στρατιωτικοί ; =
- δ) Πολιτικοί ; =
- ε) Ναυτικοί ; =
7. 'Υπογράμμισε τούς Τούρκους στρατηγούς που πολέμησαν στην 'Ελληνική 'Επανάστασι έναντίον τών 'Ελλήνων :
(Μαχμούτ—Χουρσίτ—Βρυώνης—Καρα - 'Αλῆς—Πασβάνογλου—Κιουταχῆς—Μεχμέτ—'Ιβραήμ—Δράμαλης—Κεμάλ).
8. 'Υπογράμμισε τούς ἥρωες που ἔζησαν καί μετὰ τὴν 'Επανάστασι.
(Κολοκοτρώνης—Παπαφλέσσας—Καραϊσκάκης — Κανάρης — Γκούρας Μιαούλης—Μακρυγιάννης—Μ. Μπότσαρης—'Ανδρούτσος).
9. 'Υπογράμμισε τὸν βασιλέα τῆς 'Ελλάδος που βασιλεύσε λιγώτερα χρόνια. ('Οθων—Γεώργιος Α' — Κωνσταντῖνος ΙΒ'—'Αλέξανδρος—Γεώργιος Β'—Παῦλος).
10. Βάλε σταυρὸ μπροστά στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
— Τὸ μεγαλύτερο κατόρθωμα τοῦ ναυτικοῦ στὴν 'Ελληνικὴ 'Επανάστασι ἦταν :
- α) Που ἐμπόδιζε τὴ μεταφορὰ τουρκικοῦ στρατοῦ ἀπ' τὴ Μ. 'Ασία ;
- β) Που ἐφωδίαζε τούς ἐπαναστάτες μὲ τροφίμα καί πολεμοφόδια ;
- γ) Που ἐλευθέρωσε πολλὰ νησιά τῆς Αἰγαίου ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας, ποὺ δὲ συμπληρώνεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονίᾳς

'Απὸ τίς 70 ἀσκήσεις τῶν 7 τῆς 'Ελληνικῆς 'Ιστορίας

1. Σε . . ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.*
2. Σε . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικὸ βιβλίο.
3. Σε . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἕνα συμμαθητὴ μου.
4. Σε . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σε . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τούς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

Διάβασα καί τὰ παρακάτω σχετικὰ βιβλία :

.

.

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Ἡ γῆ ἔχει σχῆμα σφαιρικό, ἀποτελεῖται ἀπὸ λιθόσφαιρα καὶ πυρόσφαιρα, κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἔχει μιά ὠρισμένη θέσι ἀνάμεσα στὰ ἄλλα οὐράνια σώματα.

Τ Ε Σ Τ 15

1. Ἡ γῆ εἶναι ἐξωγκωμένη στὸν σημερινὸν καὶ πεπιεσμένη στοὺς δύο πόλους. Ἡ ἀκτίνα της εἶναι 11735000 μ., ἡ ἐπιφάνειά της 510000000000 χιλ. Εἶναι 50 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ σελήνη καὶ 1300.000 φορές μικρότερη ἀπὸ τὸν ἥλιο.
2. Τὰ πετρώματα τῆς λιθοσφαίρας εἶναι δύο εἰδῶν : α) ὠφιογενῆ, πού ἔγιναν ἀπὸ ἠφαίστεια, καὶ β) ὕδατογενῆ, πού ἔγιναν ἀπὸ ὕδατα.
3. Ἡ κίνησις τῆς γῆς γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της λέγεται περιστροφικὴ καὶ διαρκεῖ 24 ὡρ. Ἡ κίνησις τῆς γῆς γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο λέγεται μεταθέσεις καὶ διαρκεῖ 365 ἡμ. 5 ὡρ. 48'.
4. Τὰ ἀστέρια πού ἔχουν δικὸ τους φῶς λέγονται
Τὰ ἀστέρια πού δὲν ἔχουν δικὸ τους φῶς λέγονται
Ἐκεῖνα πού κινοῦνται γύρω ἀπὸ τοὺς πλανῆτες λέγονται
5. Σκληρὸ πέτρωμα σάν
Τρομερὸ ἠφαίστειο σάν τὸν
Μεγάλοι θερμοπίδακες σάν τοὺς
Ἄκίνητο ἀστέρι σάν
Ἀστέρι μὲ οὐρά σάν
6. Ὑπογράμμισε τὴν ἐνέργεια πού προκαλεῖ σήμερα τὴ μεγαλύτερη μεταβολὴ στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς.
(Ἄνεμος—ἄνθρωπος—σεισμοί—ὕδωρ—ἠφαίστεια—ζῶα).
7. Βάλε τοὺς πλανῆτες τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος στὴ σειρά ἀπὸ τὸν μεγαλύτερο πρὸς τὸ μικρότερο : (Οὐρανός—Ποσειδῶν—Γῆ—Ζεὺς—Κρόνος—Ἑρμῆς—Ἄρης—Ἀφροδίτη).
α) β) γ) δ)
ε) στ) ζ) η)
8. Ὑπογράμμισε τί εἶναι τὸ Ἰουλιανὸν ἔτος ἀπὸ τὸ πραγματικὸν ἔτος (μεγαλύτερον ; ἴσον ; μικρότερον).

9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές :

‘Η σκιά της γης έχει σχήμα τετράγωνον.

Το ύλικό που βγάζουν τὰ ήφαίστεια λέγεται κρατήρ.

‘Η τροχιά της γης γύρω από τον ήλιο είναι κύκλος.

Οι διάφορες μορφές που παρουσιάζει ή σελήνη λέγονται έκλειψεις.

‘Όταν ή γη είναι μεταξύ ήλιου και σελήνης, έχομε έκλειψι ήλιου.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή άπάντησι :

‘Η αίτία των τεκτονικών σεισμών είναι :

α) ‘Η δόνησις της γης που προκαλοδν τὰ ήφαίστεια ; .

β) Τὰ κοιλώματα της γης που σχηματίζει τὸ ὕδωρ ;

γ) ‘Η συστολή των στρωμάτων της γης από την ψύξι ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β’

‘Η Εύρώπη είναι ή τετάρτη σε έκτασι ήπειρος της γης και ή δεύτερη σε πληθυσμό.

Τ Ε Σ Τ 16

1. ‘Η Εύρώπη έχει έκτασι 11000000 . έκατομ. τ. χιλ. και πληθυσμό 570.000.000 έκατ., χωρίζεται από την ‘Ασία με και βρέχεται Β. με τον Β. Πάχ. Ν. με Μεσογείωσ θάλασα και Δ. με Ατλ. ὠκεανό.
2. ‘Από τὸ έδαφος της Εύρώπης τὰ 2/3 είναι και τὸ 1/3 Τὸ μεγαλύτερο μέρος της εύρίσκεται στη ζώνη και ένα μικρὸ τμήμα της στη ζώνη.
3. Τὸ νότιο μέρος της Εύρώπης έχει κλίμα υγρὸ. Τὸ δυτικό έχει Τὸ κεντρικό έχει και τὸ βόρειο έχει
4. ‘Ό,τι είναι για την ‘Ασία τὰ ‘Ιμαλάια, για την Εύρώπη είναι και ὅ,τι είναι για την ‘Αφρική ὁ Νεϊλος, για την Εύρώπη είναι
5. Οι ‘Αλπεις, τὰ Καρπάθια, τὰ Πυρηναία είναι της Εύρώπης ‘Ο Βόλγας, ὁ Δούναβις, ὁ Ρήνος, ὁ ‘Ελβας είναι » » ‘Η Σκανδιναυική, ή ‘Ιβηρική, ή Βαλκανική είναι ‘Η Λαντόγκα, ή ‘Ονέγα, ή Βέννερ, ή Πρέσπα είναι της Εύρώπης.

6. Ἡ Βρετανία, ἡ Ἰρλανδία, ἡ Ἰσλανδία, ἡ Σικελία εἶναι
. τῆς Εὐρώπης.
Τὸ Γιβραλτάρ, ὁ Σκαγεράκης, τὸ Καλαί, ὁ Βόσπορος εἶναι
. , τῆς Εὐρώπης.
Ἡ Μεσόγειος, ἡ Βαλτική, ἡ Μάγχη, ἡ Βόρειος εἶναι
τῆς Εὐρώπης.
Τὸ Τράφαλγκαρ, τὸ Ταίναρον, τὸ Φινιστέριον εἶναι
τῆς Εὐρώπης.

7. Ὑπογράμμισε τίς χώρες τῆς Εὐρώπης ποὺ σχηματίζουν φιόρδ.
(Γαλλία—Ἀγγλία—Πορτογαλία—Νορβηγία—Γιουγκοσλαβία—Ἑλλάς)

8. Βάλε τοὺς παρακάτω λαοὺς τῆς Εὐρώπης στὴ φυλὴ ποὺ ἀνήκουν :
(Γάλλοι — Ἄγγλοι — Γερμανοὶ — Τσέχοι — Πολωνοὶ — Ἰσπανοὶ —
Ἴταλοὶ — Ῥώσοι — Σουηδοὶ — Σέρβοι — Νορβηγοὶ — Δανοὶ — Ρου-
μάνοι — Βούλγαροι).

α) Εἰς τὴν Γερμανικὴν ; =

β) Εἰς τὴν Ἑλληνολατινικὴν ; =

γ) Εἰς τὴν Σλαβικὴν ; =

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές :

— Ὁ Πάδος, ὁ Ρήνος, ὁ Ροδανὸς καὶ ὁ Δούναβης πηγάζουν ἀπὸ τὰ
Καρπάθια.

— Περισσότερες βροχὲς πέφτουν στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπην.

— Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης χύνονται στὴ Βαλτική.

— Πολλὰ δημοτικὰ γίνονται στὴ Νότιο Εὐρώπην.

— Τὸ θερμότερο μέρος τῆς Εὐρώπης εἶναι τὸ Δυτικόν.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

— Ἡ Εὐρώπη ἔχει τὴ μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμοῦ, διότι :

α) Ἐχει πολλὰ ποτάμια καὶ μεγάλα δάση ;

β) Ἐχει μεγάλην ποικιλίαν φυτῶν καὶ ζώων ;

γ) Ἐχει εὐνοϊκὸ κλίμα καὶ πλούσιον ἔδαφος ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Ἡ πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης
καὶ εὐρίσκεται στὸ Νοτιοανατολικὸν ἄκρον.

Τ Ε Σ Τ 17

1. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἔκταση 132.560 . χιλ. τ. χιλμ. καὶ πληθυσμὸν 7.603.500 Συνορεύει μὲ τὴν Ἀλβανίαν . . . , τὴν Γιουγκοσλαβίαν, τὴν Βουλγαρίαν . . . , τὴν Ἰταλίαν, τὴν Κρήτην καὶ βρέχεται μὲ τὸν Ἰόνιον, τὸν Αἰγαῖον, τὸν Ἰσταντικὸν καὶ τὸν Πόντικον Πέλαγος.
2. Τὸ περισσότερο ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος εἶναι Τὸ ψηλότερο βουνὸ εἶναι ὁ Ἡ μεγαλύτερη πεδιάδα εἶναι ἡ Τὸ μεγαλύτερο νησί εἶναι ἡ Τὸ μεγαλύτερο ποτάμι εἶναι ὁ καὶ ἡ μεγαλύτερη λίμνη εἶναι ἡ
3. Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος γενικὰ εἶναι ἐπιρροαζόμενον. Στὰ παράλια καὶ στὰ νησιά εἶναι , στὶς πεδιάδες εἶναι καὶ στὰ βουνὰ ἔχομε χειμῶνα καὶ καλοκαίρι
4. Ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος στὴ Θράκη καὶ Ἀ. Μακεδονία γίνονται καλὰ , στὴ Θεσσαλία πολλὰ , στὴν Πελοπόννησο καλὴ καὶ στὴν Κρήτη καὶ Λέσβο πολύ
5. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὴν Ἠπειρὸν ἢ Πρέβεζα, γιὰ τὴ Θεσσαλία εἶναι ὁ , γιὰ τὴν Πελοπόννησο εἶναι ἡ , γιὰ τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν εἶναι ἡ , γιὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν εἶναι ἡ , γιὰ τὴ Θράκην εἶναι ἡ καὶ γιὰ τὴν Κρήτην εἶναι
6. Ὑπογράμμισε τίς πόλεις πού θὰ περάσωμε ταξιδεύοντας μὲ τὸ τραῖνο ἀπὸ τὴν Ἀθήναν γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη :
(Θῆβαι—Τρίκαλα—Λάρισα—Λαμία—Ἀργίριον— Λεβαθεῖα—Βόλος—Κατερίνη—Κοζάνη—Βέροια).
7. Βάλε τίς 10 μεγαλύτερες πόλεις τῆς Ἑλλάδος στὴ σειρά ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη :
(Λάρισα—Ἀθήναι— Πάτραι — Πειραιεὺς — Καλάμαι — Ἡράκλειον— Θεσσαλονίκη—Βόλος—Κομοτινὴ—Καβάλα).
α) β) γ)
δ) ε) στ)
ζ) η) θ)
ι)
8. Βάλε τὰ 10 ψηλότερα βουνὰ τῆς Ἑλλάδος στὴ σειρά ἀπὸ τὸ ψηλότερο πρὸς τὸ χαμηλότερο (Ταῦγετος—Γκιώνα— Παρνασσὸς — Ἀγραφα— Ὀλυμπος—Σμόλικας—Γράμμος—Ἰδη—Λευκὰ Ὄρη—Κυλλήνη).
α) β) γ)
δ) ε) στ)

ζ) η) θ)
ι)

9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές :
'Η Ελλάδα δέχεται περισσότερες βροχές στο στο 'Ανατολικό μέρος.
'Ο 'Αχελώος χύνεται στον Κορινθιακό κόλπο.—Μεγαλύτερη πόλις τής
Πελοποννήσου είναι ή Τρίπολις.— Οι Έλληνες τής Κύπρου είναι 200
χιλιάδες.— Οι Τουρκοί που μένουν στην 'Ελλάδα κατοικούν στη Θεσ-
σαλία και Κρήτη.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή άπάντησι :
—'Η περιφέρεια τής 'Ελλάδος που έλευθερώθηκε τελευταία είναι :
α) Τά Δωδεκάνησα ;
β) 'Η Θράκη ;
γ) 'Η Κρήτη ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'.

'Η Νότιος Εύρώπη περιλαμβάνει τά κράτη που είναι στη Βαλκανική
χερσόνησο, στην 'Ιταλική χερσόνησο και στην 'Ιβηρική χερσόνησο.

ΤΕΣΤ 18

1. 'Η Βαλκανική χερσόνησος περιλαμβάνει α) τή Ρουμανία με πρω-
τεύουσα τὸ Βουκουρέστιο β) Τή Γιουγκοσλαβία με πρωτ. Βελι-
γραδισκόν. γ) Τή Βουλγαρία με πρωτ. τή Σόφια. δ)
Τὴν 'Αλβανία με πρωτ. Τυράνα ε) Τὴν 'Ελλάδα με
πρωτ. τὴν Ἀθῆνα και στ) Τὴν Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία με πρωτ.
τὴν Ἀγκυρα
2. 'Η 'Ιταλική χερσόνησος χωρίζεται με τὴν ἄλλη Εὐρώπη με τὸ ὄρος
. , ἔχει μεγαλύτερο ποτάμι τὸν και πε-
ριλαμβάνει μόνον ἓνα κράτος, τὴν 'Ιταλία με πρωτ. τὴν
3. 'Η 'Ιβηρική χερσόνησος χωρίζεται ἀπὸ τὴν ἄλλη Εὐρώπη με τὸ ὄρος
. 'Απὸ τὴν 'Αφρικὴ χωρίζεται με τὸν πορθμὸ
. Περιλαμβάνει δύο κράτη α) τὴν 'Ισπανία με πρωτεύουσα
τὴν και β) τὴν Πορτογαλία με πρωτ. τὴ
4. 'Ο,τι εἶναι γιὰ τὴν 'Ελλάδα ὁ Πειραιεὺς, γιὰ τὴ Βουλγαρία εἶναι

- για τη Ρουμανία είναι , για τη Γιουγκοσλαβία είναι για την 'Αλβανία είναι
για την 'Ιταλία είναι , για την 'Ισπανία είναι . . .
. και για την Πορτογαλία είναι
5. Ποιά από τις χώρες της Νοτίου Εύρώπης είναι :
- α) 'Η χώρα του ροδελαίου ; =
β) 'Η χώρα των δασών ; =
γ) 'Η χώρα του λαδιού ; =
δ) 'Η χώρα της ανεπτυγμένης γεωργίας ; =
ε) 'Η χώρα του καπνού και της σταφίδας ; =
στ) 'Η χώρα του πετρελαίου ; =
6. Σε ποιά από τα παρακάτω κράτη της Ν.Εύρώπης εύρισκονται τα βουνά :
(Ρουμανία—Βουλγαρία—Γιουγκοσλαβία—'Ιταλία—'Ισπανία)
- α) 'Ο 'Ορβηλος, ό Αϊμος, τό Ρίλον ; = Στή
β) Οι 'Αλπεις τά 'Απέννινα, ή Αίτνα ; = Στή
γ) Τά Καρπάθια, οι Τρανσυλβανικές 'Αλπεις ; = Στή
δ) Οι Διναρικές 'Αλπεις, ό Σκάρδος ; =
ε) Τά Πυρηνάια, τά Καντάβρια, ή Σιέρα Νεβάδα ; = Στή
7. 'Υπογράμμισε τούς ποταμούς της 'Ισπανίας :
(Δούναβις—Δούρος—Πάδος—'Εβρος—Δραβος —Μοράβας — Τίβερις
—Γουδιάνας—Γουαδαλκιβίρ—Δρίνος—'Αψος—Τάγος—'Αώος)
8. 'Υπογράμμισε τις παράλιες πόλεις της Ν. Εύρώπης :
(Τεργέστη—Φιλιπούπολις—Σκόπια —'Ιάσιον—Νεάπολις — Πύργος—
Κορυτσά—Ζάγκρεμπ—'Αδριανούπολις—Γαλάτσι—Μιλάνον— Γένουα
—Τουρίνον—Βενετία—Φλωρεντία—Παλέρμον—Βαλένθια—Καρθαγένη—
Σεβίλλη—'Οπόρτο).
9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές :
—'Από τά κράτη της Ν. Εύρώπης μεγαλύτερο σε πληθυσμό είναι
ή Ρουμανία.—'Από τά κράτη της Ν. Εύρώπης μεγαλύτερο σε έκταση
είναι ή 'Ιταλία.—Νεγαλύτερη πόλις της Ν. Εύρώπης είναι ή Μαδρί-
τη—Οί 'Ιταλοί, οι 'Ισπανοί και οι Πορτογάλοι είναι διαμαρτυρούμε-
νοι.—'Η 'Ανατολική Θράκη είναι πολύ πυκνοκατοικημένη.
10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή άπάντησι :
—Τό περισσότερο έδαφος της Γιουγκοσλαβίας έχει κλίμα ήπειρωτικό,
διότι :
- α) 'Εχει πάρα πολύ λίγα παράλια ;

- β) Τα βουνά της εύρισκονται κατά μήκος τῶν παραλίων ;
γ) Εἶναι τὸ περισσότερο ἔδαφος της πεδινό ;

Α ΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄.

Ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη περιλαμβάνει τὴ Γαλλία, τὸ Βέλγιον, τὸ Λουξεμβούργον, τὴν Ὀλλανδία καὶ τὴν Ἀγγλία.

Τ Ε Σ Τ 19

1. Ἡ Γαλλία ἔχει ἕκτασι . . . χιλ. τ. χλμ., πληθυσμὸς . . . ἑκατομ. Τὸ περισσότερο ἔδαφος της εἶναι Ψηλότερο βουνὸ ἔχει τὸ Μεγαλύτερο ποτάμι τὸν καὶ πρωτεύουσα τὸ
2. Ἡ Ἀγγλία ἔχει ἕκτασι . . . χιλ. τ. χλμ. πληθυσμὸς . . . ἑκατομ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ νησιά καὶ Ἔχει κλίμα πολὺ Μεγαλύτερα βουνὰ ἔχει τὰ , μεγαλύτερο ποτάμι τὸν καὶ πρωτεύουσα τὸ
3. Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὀλλανδία λέγονται Χῶραι, διότι Τὸ Βέλγιον ἔχει πρωτεύουσα *Βρυξέλλαι* Ἡ Ὀλλανδία ἔχει πρωτ. *Χάγη* καὶ τὸ Λουξεμβούργον ἔχει πρωτ. *Λουξεμβούργο*
4. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὴ Γαλλία ἢ Μασσαλία, γιὰ τὸ Βέλγιον εἶναι ἡ , γιὰ τὴν Ὀλλανδία εἶναι τὸ καὶ γιὰ τὴν Ἀγγλία
5. Τὰ Πυρηναιῖα, τὰ Βόσγια, οἱ Ἄλπεις, οἱ Ἀρδένες εἶναι τῆς Τὸ Ἄμστερνταμ, τὸ Ρότερνταμ, ἡ Χάγη εἶναι τῆς Ἡ Ἀμβέρσα, ἡ Λιέγη, ἡ Γάνδη, ἡ Ὀστάνδη εἶναι τοῦ Ὁ Λίγηρ, ὁ Ροδανός, ὁ Σηκουάνας, ὁ Γαρούνας εἶναι τῆς Τὸ Βίρμιγχαμ, τὸ Λίβερπουλ, ἡ Γλασκώβη εἶναι τῆς Ἡ Χάβρη, ἡ Λυών, Λίλλη, ἡ Τουλούζη εἶναι τῆς
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Δ. Εὐρώπης εἶναι :
 - α) Ἡ χώρα τῆς μεγάλης βιομηχανίας ; =
 - β) Ἡ χώρα τῶν ἀνθέων ; =
 - γ) Ἡ χώρα τοῦ κρασιοῦ ; =

- δ) Ἡ χώρα μὲ τὴ μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμοῦ; =
- ε) Ἡ χώρα ποὺ δὲν ἔχει θάλασσα; =
7. Ποιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω πόλεις τῆς Ἀγγλίας εἶναι: (Ἄξφορντ — Μάντσεστερ — Λονδῖνον — Γλασκῶβη — Βίρμιγγαμ — Λίβερπουλ).
- α) Τὸ μεγαλύτερο λιμάνι τοῦ κόσμου; =
- β) Ἡ πόλις τῶν ναυπηγείων; =
- γ) Ἡ πόλις τῆς μεταλλουργίας; =
- δ) Ἡ πόλις τῶν ὑφασμάτων; =
- ε) Ἡ πόλις τῶν γραμμάτων; =
- στ) Ἡ πόλις τῶν χημικῶν προϊόντων; =
8. Ὑπογράμμισε τὶς παράλιες πόλεις τῆς Δ. Εὐρώπης:
(Τουλούζη — Μασσαλία — Νίκαια — Λυὼν — Νάντη — Παρίσι — Βρέστη — Χερβοῦργον — Αἰλλη — Χάβρη — Βρυξέλλες — Λουξεμβούργον — Λιέγη — Ἀμβέρσα — Χάγη — Ἀμστερνταμ — Δουβλίον — Πλόμουθ — Βίρμιγγαμ).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές:
- Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀγγλίας εἶναι κατάλληλο διὰ τὴν γεωργίαν.
- Περισσότερες ἀποικίες στὸν κόσμο ἔχει ἡ Γαλλία.
- Περισσότερα εἶδη πολυτελείας ἐξάγει ἡ Ἀγγλία.
- Μικρὸ Παρίσι ὀνομάζεται ἡ Ἀμβέρσα.
- Τὰ καλύτερα ἐργαστήρια διαμαντιῶν ὑπάρχουν στὴ Χάγη.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι:
- Οἱ χώρες τῆς Δ. Εὐρώπης ἔχουν κλίμα πολὺ ὑγρὸ, διότι:
- α) Ἐχουν ἔδαφος πεδινόν;
- β) Διαρρέονται ἀπὸ μεγάλα ποτάμια;
- γ) Εὐρίσκονται κοντὰ στὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . 10.

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'.

Ἡ Κεντρικὴ Εὐρώπη περιλαμβάνει τὴ Γερμανία, τὴν Ἑλβετία, τὴν Αὐστρία, τὴν Οὐγγαρία καὶ τὴν Τσεχοσλοβακία.

Τ Ε Σ Τ 20

1. Ἡ Γερμανία ἔχει πληθυσμὸν ἑκατομ. Εἶχε παλιὰ πρωτεύουσα τὸ ψηλότερο βουνὸ ἔχει τὸ

- , μεγαλύτερο λιμάνι τὸ και μεγαλύτερο ποταμὸ τὸν
2. Ἡ Ἑλβετία ἔχει γύρω τῆς τὰ κράτη :
. πρωτεύουσα ἔχει τὴ Ἡ Αὐστρία ἔχει γύρω τῆς τὰ κράτη
. και πρωτεύουσα ἔχει τὴ
Ἡ Αὐστρία ἔχει γύρω τῆς τὰ κράτη :
. και πρωτεύουσα ἔχει τὴ
4. Ἡ Τσεχοσλοβακία ἔχει πληθυσμὸ ἑκατομ., ψηλότερο βουνὸ ἔχει τὸ , μεγαλύτερο ποτάμι τὸν και πρωτεύουσα ἔχει τὴν
5. Ὁ Ρῆνος, ὁ Βέξερ, ὁ Ἑλβας, ὁ Ὀδερ εἶναι τῆς Ἡ Γενεύη, ἡ Ζυρίχη, ἡ Λωζάνη, ἡ Βασιλεία εἶναι τῆς Τὰ Καρπάθια, τὰ Σουδήτεια, ὁ Βοημικὸς Δρυμὸς εἶναι τῆς Ἡ Δρέσδη, ἡ Λειψία, τὸ Μόναχο, ἡ Κολωνία εἶναι τῆς
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης μποροῦμε νὰ ὀνομάσωμε :
α) Ἡ χώρα τῶν ὥρολογίων ; =
β) Ἡ χώρα τῆς ζαχάρεως ; =
γ) Ἡ χώρα τῶν δασῶν ; =
δ) Ἡ χώρα μὲ τίς μεγάλες πόλεις ; =
ε) Ἡ χώρα μὲ τὸ πεδινὸ ἔδαφος ; =
7. Ὑπογράμμισε τὰ ποτάμια ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὰς Ἄλπεις.
(Ροδανὸς—Σηκουάνας—Πάδος—Ἑλβας—Δούναβις—Ρῆνος — Τίσα).
8. Βάλε τίς παρακάτω πόλεις τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης στὴ σειρά ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη :
(Ζυρίχη—Βιέννη—Πράγα — Βερολῖνον— Βουδαπέστη — Μόναχον — Ἀμβούργον — Λειψία —Κολωνία—Φραγκφούρτη).
α) β) γ)
δ) ε) στ)
ζ) η) θ)
ι)
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές :
— Περισσότερες λίμνες ἔχει ἡ Τσεχοσλοβακία. — Καλύτερα ἄλογα-
τρέφει ἡ Αὐστρία. — Μεγαλύτερη σιδηροδρομικὴ σήραγξ εἶναι ἡ σή-
ραγξ τοῦ Ἁγίου Γοτθάρδου. — Ὑγιεινότερο κλίμα ἔχει ἡ Γερμανία.

— Ἡ βιομηχανικώτερη περιοχή τῆς Γερμανίας εἶναι κοντά στὸν ποταμὸ Ἑλβα.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστά στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
- Ἡ Αὐστρία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Τσεχοσλοβακία μοιάζουν μεταξὺ τους, ἐπειδὴ :
- α) Ἔχουν ὅλες ἔδαφος ὄρεινὸ ;
 - β) Οἱ λαοὶ τοὺς ἀνήκουν στὴν ἴδια φυλὴ ;
 - γ) Δὲ βρέχονται ἀπὸ τὴ θάλασσα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ'

Ἡ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη περιλαμβάνει τὴν Πολωνία, τὴ Φινλανδία καὶ τὴ Ρωσσία.

Τ Ε Σ Τ 21

1. Ἡ Πολωνία ἔχει πληθυσμὸ . . . ἑκατομ., πρωτεύουσα τὴ
. μεγαλύτερο βουνὸ τὸ , μεγαλύτερο ποταμὸ τὸν καὶ μεγαλύτερο λιμάνι τὸ
2. Ἡ Ρωσσία ἔχει πληθυσμὸ ἑκατομ., πρωτεύουσα τὴ
. , ψηλότερο βουνὸ τὸν , μεγαλύτερο ποταμὸ τὸν , μεγαλύτερη λίμνη τὴν , μεγαλύτερο λιμάνι στὴ Βαλτικὴ τὸ , στὸν Εὐξεῖνο τὴν καὶ στὸ Β. Ὠκεανὸ τὸν
3. Ἡ Φινλανδία ἔχει πληθυσμὸ ἑκατομ., πρωτεύουσα τὸ
. , κλίμα καὶ πολιτεία
4. Ἡ Κρακοβία, ἡ Λεμβέργη, τὸ Λότζ, τὸ Πόζεν εἶναι τῆς
. Τὸ Κίεβον, τὸ Χάρκοβον, τὸ Στάλινγκραντ, τὸ Βακού εἶναι τῆς Ἡ Λαντόγκα, ἡ Ὀνέγα, ἡ Κασπία, ἡ Ἴλμεν εἶναι τῆς Ἡ Ἔσθονια, ἡ Λεττονία, ἡ Λιθουανία πρὸ τοῦ πολέμου ἦταν
5. Ποιοὶ ἀπὸ τοὺς παρακάτω ποταμοὺς τῆς Ρωσσίας χύνονται : (Δνεπερος—Πετοχόρας—Βόλγας—Δνεϊστερος—Δύνας—Δὸν—Οὐράλης—Δουῖνας—Νέβας).
α) Στὴ Βαλτικὴ Θάλασσα ; =
β) Στὸν Εὐξεῖνο Πόντο ; =
γ) Στὴν Κασπία θάλασσα ; =
δ) Στὸ Β. Ὠκεανὸ ; =
6. Ὑπογράμμισε τίς παράλιες πόλεις τῆς Ρωσσίας : (Μόσχα—Ὁδησὸς Κίεβον—Λένινγκραντ—Χάρκοβον—Καζάν—Σεβαστούπολις—Ἀρχάγγελος—Ροστόβ—Ρίγα—Σαμάρα).

7. Βάλε τις παρακάτω πόλεις τής 'Α. Εύρώπης στη σειρά από τη μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη (Κίεβον—'Οδησσός—Μόσχα—Βαρσοβία—'Ελσίνκι—Πετρούπολις—Κρακοβία—Λεμβέργη)
- α) β) γ) δ)
ε) στ) ζ) η)
8. Ὑπογράμμισε τὴν πόλι τῆς Ρωσσίας ποὺ ἔχει σχέσηι με τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι τοῦ 1821.
(Κίεβον—'Οδησσός—Χάρκοβον—Σεβαστούπολις—Τούλα)
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :
- Οἱ περισσότερες λίμνες ὑπάρχουν στὴν Πολωνία.
— Ἡ ζώνη με τὶς τὸνδρες ἐκτείνεται κοντὰ στὴ Βαλτικὴ Θάλασσα.
— Ἀπὸ τὶς τρεῖς χῶρες πετρέλαιο βγάζουν ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Φινλανδία.
— Οἱ Λάπωνες ζοῦν στὴ Ν. Φινλανδία.
— Ἡ ζώνη τῶν στεππῶν ἐκτείνεται στὰ ΒΔ τῆς Ρωσσίας.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
- Οἱ πεδιάδες τῆς Α. Εύρώπης ἔχουν πολὺ ψυχρὸν χειμῶνα, διότι :
- α) Ἔχουν πολὺ μεγάλη ἔκτασι ;
β) Δὲν ὑπάρχουν βουνά ἀπὸ τὴ Βόρειο πλευρά ;
γ) Διαρρέονται ἀπὸ μεγάλους ποταμούς ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Η'

Ἡ Βόρειος Εύρώπη περιλαμβάνει τὴ Σουηδία, τὴ Νορβηγία καὶ τὴ Δανία.

Τ Ε Σ Τ 22

1. Ἡ Νορβηγία κατέχει τὸ Βατικανό μέρος τῆς Λουδοβουανίας χερσονήσου. Στὰ παράλια τῆς σχηματίζονται πολλὰ
Πρωτεύουσα ἔχει τὸ Όσλο . . . καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἀσχολοῦνται περισσότερο με τὴν ἀλιεία . . .
2. Ἡ Σουηδία κατέχει τὸ ἀνατολικό μέρος τῆς Λουδοβουανίας χερσονήσου. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν Σταυχόλμ καὶ κυριώτερο προϊόν
3. Ἡ Δανία εὐρίσκεται στὴ χερσονήσῳ τῆς Ὅλο τὸ ἔδαφος τῆς εἶναι Πρωτεύουσα ἔχει τὴν καὶ κυριώτερο προϊόν

4. ⁴Ο,τι είναι για τή Μεσόγειο θάλασσα ό πορθμός τοῦ Γιβραλτάρ, είναι για τή Βαλτική Θάλασσα ό
5. — Ἡ Σχελάνδη, ἡ Φιονία, ἡ Λεολάνδη εἶναι τῆς
— Ἡ Οὐψάλα, τὸ Γκότεμπεργκ, ἡ Στοκχόλμη εἶναι
τῆς
— Τὸ Ὕσλο, τὸ Μπέρκεν, τὸ Τρόνκεμ εἶναι
τῆς
— Ἡ Βένερ, ἡ Βέτερ, ἡ Μέλαρ εἶναι τῆς
6. Βάλε τί παρακάτω πόλεις στή σειρά ἀπό τή μεγαλύτερη πρὸς τή μικρότερη :
(Χριστιανία—Στοκχόλμη — Γκότεμπεργκ — Κοπεγχάγη — Μπέρκεν)
α) β) γ)
δ) ε)
7. ⁴Ὑπογράμμισε τὴν πόλι πού ὀνομάζεται «Βενετία τοῦ Βορρά» :
(Ὕσλο—Κοπεγχάγη—Στοκχόλμη—Οὐψάλα— Χάμερφεστ).
8. ⁴Ποιά ἀπό τίς τρεῖς χώρες τῆς Β. Εὐρώπης ἐξάγει ;
α) Μεταλλεύματα, ξυλεία, σπύρτα, χαρτί ; = *Σουηδία*
β) Παστά ψάρια, μπουρουνέλαιο ; = *Νορβηγία*
γ) Κρέατα, γάλατα, τυριά ; =
9. ⁴Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπό πάνω τίς σωστές :

Ἡ νῆσος Ἰσλανδία εἶναι κτῆσις τῆς Νορβηγίας.— Τὰ καλύτερα σχολεῖα ὑπάρχουν στή Νορβηγία.— Οἱ Λάπωνες ἔχουν γιά ἀπαραίτητο ζῶο τὸ πρόβατο.— Τὸ πολίτευμα καί στίς τρεῖς χώρες εἶναι ἀβασίλευτος Δημοκρατία.— Οἱ Δανοί, οἱ Σουηδοί καί οἱ Νορβηγοί εἶναι συγγενεῖς μέ τοὺς Γάλλους.

10. ⁴Βάλε σταυρὸ μπροστά στή σωστή ἀπάντησι :
Ἡ Νορβηγία ἔχει λιγώτερο ψυχρὸ κλίμα ἀπὸ τὴ Σουηδία διότι :
α) Τὸ περισσότερο ἔδαφος τῆς εἶναι ὄρεινὸ ;
β) Εὐρίσκεται κοντὰ στή θάλασσα ;
γ) Στὰ παράλιά τῆς φτάνει τὸ θερμὸ ρεῦμα τοῦ Ἀτλαντικοῦ ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Τί μπορώ νά ξέρω από ὄλη τή Γεωγραφία μου.

Τ Ε Σ Τ 23

1. "Όλοι οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης ἀνήκουν στή φυλή, ἐκτός ἀπό τοὺς, ποὺ ἔχουν Μογγολικὴ καταγωγή. "Όλοι ἔχουν θρησκεία, ἐκτός ἀπό τοὺς ποὺ εἶναι Μωσαμεθανοί.
2. Στὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουν τὰ ἑξῆς πολιτεύματα :
α) β) γ)
3. Τὸ πιὸ πυκνοκατοικημένο μέρος τῆς Εὐρώπης εἶναι καὶ τὸ πιὸ ἀραιοκατοικημένο μέρος τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ Ρωσία.
4. "Ό,τι εἶναι γιὰ τὴ Ρωσία τὸ σιτάρι, εἶναι γιὰ τὴν Ἰσπανία τὸ, γιὰ τὴ Σουηδία καὶ γιὰ τὴν Ἑλβετία
5. Ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω κράτη τῆς Εὐρώπης μποροῦμε νὰ ὀνομάσωμε:
 Ἄγγλια—Ἰσπανία—Ὀλλανδία—Νορβηγία—Ρωσία—Γαλλία—Φινλανδία.
α) Ἡ χώρα μὲ τὰ πολλὰ ἄνθη ; = Ὀλλανδία
β) Ἡ χώρα μὲ τὰ πολλὰ φιόρδ ; = Νορβηγία
γ) Ἡ χώρα μὲ τὸ πολὺ λάδι ; = Ἰσπανία
δ) Ἡ χώρα μὲ τὸ πολὺ κρασί ; = Σουηδία
ε) Ἡ χώρα μὲ τίς πολλὰς λίμνες ; = Λουανδία
στ) Ἡ χώρα μὲ τὸ πολὺ ὑγρὸ κλίμα ; = Ἄγγλια
ζ) Ἡ χώρα μὲ τὴν ἀπέραντη πεδιάδα ; = Ρωσία
6. Ὑπογράμμισε τίς τρεῖς χώρες ποὺ παράγουν πετρέλαιο :
(Γαλλία—Ἰταλία—Ρουμανία—Ἄγγλια—Πολωνία—Ἑλβετία—Ρωσία)
7. Ὑπογράμμισε τίς ἑπτὰ χώρες τῆς Εὐρώπης ποὺ ἔχουν μεγάλη βιομηχανία : (Ἄγγλια—Ἰσπανία—Ἑλλάδα—Ἰταλία—Γαλλία—Οὐγγαρία—Βέλγιον—Νορβηγία—Τσεχοσλοβακία—Γερμανία—Ρουμανία—Ρωσία—Ἀλβανία).
8. Βάλε τίς 10 παρακάτω μεγαλύτερες πόλεις τῆς Εὐρώπης στὴ σειρά ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη. (Πετρούπολις—Βαρσοβία—Μόσχα—Βουδαπέστη—Βιέννη—Βερολῖνον—Ἀμβούργον—Ρώμη—Παρίσι—Λονδῖνον).
α) β) γ) δ) ε)
στ) ζ) η) θ) ι)

9. Βάλε τὰ 10 μεγαλύτερα σὲ ἕκτασι κράτη τῆς Εὐρώπης στὴ σειρὰ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο πρὸς τὸ μικρότερο (Ἰσπανία—Ἰταλία—Γαλλία—Ἀγγλία—Γερμανία—Σουηδία—Νορβηγία—Φινλανδία—Πολωνία—Ρωσία).
- α) β) γ) δ) ε)
στ) ζ) η) θ) ι)
10. Βάλε τὰ 10 μεγαλύτερα σὲ πληθυσμὸ κράτη τῆς Εὐρώπης στὴ σειρὰ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο πρὸς τὸ μικρότερο. (Ρουμανία—Ἰταλία—Γιουγκοσλαβία—Γαλλία—Ἰσπανία—Ἀγγλία—Γερμανία—Πολωνία—Ρωσία—Τσεχοσλοβακία).
- α) β) γ) δ) ε)
στ) ζ) η) θ) ι)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας, πού θὰ συμπληρώνεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιάς

Ἀπὸ τίς 90 ἀσκήσεις τῶν 9 τῆς Γεωγραφίας

1. Σε . . . ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.
2. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικὸ βιβλίο.
3. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἓνα συμμαθητὴ μου.
4. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τοὺς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

Διάβασα καὶ τὰ παρακάτω σχετικὰ βιβλία :
.
.

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Κάθε φυτό έχει κατάλληλα ὄργανα γιὰ νὰ τρέφεται, νὰ αὐξάνεται, νὰ πολλαπλασιάζεται καὶ γενικὰ νὰ προσαρμόζεται στὸ ἔδαφος ὅπου ζῆ.

Τ Ε Σ Τ 24

1. Οἱ ρίζες τοῦ φυτοῦ καταλήγουν σὲ , ποὺ παίρνουν ἀπὸ τὸ ἔδαφος τίς καὶ τίς μεταφέρουν μετὰ τὰ
. σὲ ὅλο τὸ φυτό. Ὁ βλαστὸς ἀρχίζει μὲ τίς
καὶ σὲ ἄλλα φυτὰ εἶναι ὑπέργειος καὶ σὲ ἄλλα
2. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ φυτοῦ διακρίνονται σὲ , ἀπὸ τοὺς ὁποίους βγαίνουν φύλλα καὶ σὲ , ἀπὸ τοὺς ὁποίους βγαίνουν Τὰ φύλλα ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ
καὶ τὸ ἔλασμα. Εἶναι πράσινα, γιὰτὶ περιέχουν καὶ διακρίνονται σὲ ἀπλὰ καὶ σὲ
3. Τὰ ἄνθη στηρίζονται μὲ τὸν Τὰ σέπαλά τους ἀποτελοῦν τὴ Τὰ πέταλά τους ἀποτελοῦν τὴ
καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τους ἔχουν τοὺς στήμονες καὶ τὸν
4. Ὁ καρπὸς γίνεται ἀπὸ τὸ Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ περικάρπιο καὶ τὸ , τὸ ὁποῖον περιέχει τὸ
5. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὰ ζῶα τὸ στόμα, εἶναι γιὰ τὰ φυτὰ
καὶ ὅ,τι εἶναι γιὰ τὰ ζῶα τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα, εἶναι γιὰ τὰ φυτὰ τὰ
6. Ὑπογράμμισε τὸ σχῆμα τῆς ρίζας τοῦ σιταριοῦ.
(σφαιρικό—κωνικό—κυλινδρικό—ἀτρακτοειδές—φουντωτό)
7. Μὲ ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω ὄργανα τὸ φυτὸ κατορθώνει (φύλλα—ινώδη ἀγγεῖα—ξυλοφόροι ὀφθαλμοὶ—στῦλος—κοτυληδόνες—ἀπορροφητικὰ τριχίδια):
 - α) Νὰ κἀνὴ τὴν ἀναπνοή, διαπνοή καὶ ἀφομοίωσι; =
 - β) Νὰ τρέφῃ στὴν ἀρχὴ τὸ ἔμβρυον; =
 - γ) Νὰ παίρῃ ἀπὸ τὸ ἔδαφος τὰ ἅλατα; =
 - δ) Νὰ μεταφέρῃ τὴ γύρι στὴν ὠσθήκη; —
 - ε) Νὰ μεταφέρῃ τίς τροφές στὸ σῶμα του; =στ) Νὰ βγάξῃ νέους κλάδους;
8. Ὑπογράμμισε τὸ σχῆμα ποὺ ἔχουν τὰ φύλλα τῆς ἐλιάς:
(Παλαμοειδές—καρδισχημον—λογχοειδές—βελονοειδές—ῶοειδές).
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές:

—Ὁ ὑπόγειος βλαστὸς τῆς πατάτας εἶναι βολβός.—Μὲ τὴν ἀφομοί

ωσι τὸ φυτὸν παραλαμβάνει ὀξυγόνον.—Τὸ κρεμμύδι πολλαπλασιάζεται με παραφυάδες.—Τὰ ἔντομα προσελκύνονται στὰ φυτὰ ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν ἀνθέων.—Τῇ νύχτα τὰ φυτὰ παράγουν ὀξυγόνον.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

—Ἡ διαπνοὴ στὰ φυτὰ εἶναι ἀπαραίτητη, διότι :

- α) Πρέπει νὰ παράγῃ ὕδρατμους γιὰ νὰ δροσιζέται ;
- β) Πρέπει νὰ ἀνεβάξῃ συνεχῶς χυμούς ἀπὸ τὸ ἔδαφος ;
- γ) Πρέπει νὰ κἀνῃ τὰ φύλλα του ἐλαφρότερα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

Τὰ φυτὰ τὰ διακρίνομε σὲ δένδρα καὶ σὲ θάμνους πού εἶναι πολυετῆ, καὶ σὲ πόες πού εἶναι μονοετῆ ἢ διετῆ. Ἄλλα ἀπὸ τὰ φυτὰ εἶναι φυλλοβόλα καὶ ἄλλα ἀειθαλῆ.

Τ Ε Σ Τ 25

1. Τὰ δένδρα πού ἀποτελοῦν δάση λέγονται Τὰ δένδρα πού κάνουν φρούτα λέγονται καὶ τὰ δένδρα πού φυτεύονται γιὰ καλλωπισμὸ λέγονται
Ἐμβολιασμὸς τῶν δένδρων γίνεται με δύο τρόπους :
α) με καὶ β) με
2. Γιὰ νὰ ἀναπτυχθῇ ἓνα δένδρο πρέπει νὰ φυτευθῇ σὲ ἔδαφος
Γιὰ νὰ παίρῃ εὐκόλα τὶς τροφές του πρέπει νὰ τὸ Γιὰ νὰ πάρῃ σχῆμα καλὸ πρέπει νὰ τὸ Γιὰ νὰ κἀνῃ καλοὺς καρποὺς πρέπει νὰ τὸ Καὶ γιὰ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὶς ἀρρώστειες πρέπει νὰ τὸ
3. Ἡ περιποίησης τῶν ἀνθέων λέγεται Ἡ περιποίησης τῶν λαχανικῶν λέγεται Ἄπο ἄλλα λαχανικὰ τρώγονται τὰ φύλλα, ἀπὸ ἄλλα τὰ , ἀπὸ ἄλλα τὰ καὶ ἀπὸ ἄλλα τὰ
4. Τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, ὁ ἀραβόσιτος, τὸ ρύζι, ἡ σίκαλις λέγονται , περιέχουν πολὺ καὶ χρησιμεοῦν γιὰ Τὰ φασόλια, τὰ κουκιά, τὰ ρεβύθια, ἡ φακὴ, τὰ μπιζέλια λέγονται , περιέχουν καὶ καὶ χρησιμεοῦν γιὰ
5. Ὁ καπνὸς καλλιεργεῖται γιὰ τὰ του, τὰ ὁποῖα περιέχουν ἓνα δηλητήριον πού λέγεται

Τὸ βαμβάκι καλλιεργεῖται γιὰ τοὺς του, ἀπὸ τοὺς
ὁποίους παίρνομε : α) καὶ β)

6. Ὑπογράμμισε τὸ ζῶο ποὺ εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῶν δασῶν.
(Πρόβατο—ἄλογο—κατσίκα—χοῖρος—ἀγελάδα).
7. Ὑπογράμμισε τὴ χειρότερη ἀσθένεια τῶν φυτῶν.
(Μελίγκρα—ψώρα—κομμώσεις—φυλλοξήρα—ὠίδιο — περονόσπορος).
8. Ὑπογράμμισε τὸ δένδρο τῆς πατρίδος μας ποὺ ζῆ περισσότερα χρό-
νια : (Βελανιδιά—πλάτανος—ἐλιά—κυπαρίσσι — λεύκα — καστανιά).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :

—Ὁ περονόσπορος καταπολεμεῖται μὲ μελάσα.—Τὰ καλύτερα κα-
πνὰ τῆς πατρίδος μας παράγονται στὸ Ἀγρίνιο.—Τὰ περισσότερα
λαχανικὰ τῆς πατρίδος μας παράγονται στὴ Λεβαδιά.—Ὁ καρπὸς
τῶν ὀσπρίων λέγεται κόνδυλος.—Οἱ μηχανές ποὺ καθαρίζουν τὸ βαμ-
βάκι λέγονται ἐκκολαπτικές.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
—Ἡ μεγαλύτερη ὠφέλεια τῶν δένδρων στὴν ὑγεία μας εἶναι :
α) Ποὺ προκαλοῦν μὲ τὴ διαπνοή τους βροχές ;
β) Ποὺ μᾶς παρέχουν τὸ καλοκαίρι τὴ δροσερὴ σκιά τους ;
γ) Ποὺ παίρνουν ἀπὸ τὸν ἀέρα τὸ διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄.

“Ὅσα ζῶα ἔχουν σπονδυλικὴ στήλη ἀπὸ κόκκαλα ἢ χόνδρους λέ-
γονται σπονδυλωτά.

Τ Ε Σ Τ 26

1. “Ὅσα σπονδυλωτά γεννοῦν ζωντανὰ καὶ τὰ θηλάζουν λέγονται . . .
. “Ὅσα ἔχουν πτερά, ράμφος καὶ γεννοῦν αὐγά λέγονται
. “Ὅσα ζοῦν καὶ στὸ νερὸ καὶ στὴν ξηρὰ καὶ γεν-
νοῦν αὐγά λέγονται “Ὅσα γεννοῦν αὐγά καὶ δὲν
βαδίζουν, ἀλλὰ σέρνονται λέγονται “Ὅσα ζοῦν
στὸ νερὸ μόνον καὶ γεννοῦν αὐγά λέγονται

2. Τὰ θηλαστικὰ ἀναπνέουν μὲ , ἔχουν αἷμα ;

- τὸ δέρμα τους σκεπάζεται με καὶ ἀνάλογα με τὴν τροφή τους εἶναι : α) καὶ β)
3. Τὰ πτηνὰ ἀναπνέουν με , ἔχουν αἷμα , τὸ σῶμα τους σκεπάζεται με τὸ στόμα τους ἔχει μεταβληθῆ σὲ καὶ τὰ ἐμπρόσθια ἄκρα τους σὲ
4. Τὰ ἀμφίβια, τὰ ἔρπετά καὶ οἱ ἰχθύες ἔχουν αἷμα Τὰ ἀμφίβια καὶ τὰ ἔρπετά ἀναπνέουν , ἐνῶ οἱ ἰχθύες ἀναπνέουν με
5. Ὅ,τι εἶναι στὰ θηλαστικά οἱ τρίχες, στὰ πτηνὰ εἶναι καὶ στὰ ψάρια
6. Ποιὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω ζῶα ἔχουν : (πάπιες—ἀετοὶ—βάτραχοι—χελῶνες—ἔχιδνες—ψάρια—λύκοι—ἄλογα—πρόβατα)
- α) κυνόδοντες ; = στ) νηκτικὴ κύστι ; =
β) ὄστρακο ; = ζ) ἀεροφόρους σάκκους ; =
γ) δηλητήριο ; = η) γλοιώδη ὕλη ; =
δ) δύο χηλές ; = θ) μία ὀπλή ; =
ε) νηκτικὴ μεμβράνη ; =
7. Βάλτε τὰ παρακάτω ζῶα στὴν ὁμοταξία ποὺ ἀνήκουν :
(Σαύρα—ἀλεπού—χέλι—νυκτερίδα—φάλαινα— βόας— στρουθοκάμηλος—κροκόδειλος—παγῶνι—βάτραχος— βακαλάος—πιγκουῖνος—πέ. στροφα γεράκι—ρέγγα).
- α) Θηλαστικά ; =
β) Πτηνὰ ; =
γ) Ἐρπετά ; =
δ) Ἰχθύες ; =
ε) Ἀμφίβια ; —
8. Σὲ καθεμιά ἀπὸ τὶς παρακάτω σειρὲς ὑπογράμμισε τὸ διαφορετικὸ ζῶο ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀνάλογα με τὴν τροφή τους.
- α) Λέων—λύκος—ἀλεπού—σκίουρος—ῥαινα—κουνάβι.
β) Ἀετὸς—γύπας—γεράκι—πελαργὸς—πέρδικα—κουκουβάγια.
γ) Κροκόδειλος—βόας—πύθων—ἔχιδνα—χελῶνα—δενδρογαλῆ.
δ) Ἐλέφας—ἀντιλόπη—κάμηλος—πάνθηρ—ἐλάφι—λαγός.
ε) Καγκουρῶ—ζαρκάδι—τσκαλί—καμηλοπάρδαλις—μουλάρι.
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.
- Τὰ τελειότερα ἀπὸ τὰ ζῶα εἶναι τὰ πτηνὰ.—Τὰ μικρὰ τῶν βατράχων λέγονται νεοσσοί.—Ἀπὸ τὰ θηλαστικά περισσότερα χρόνια ζῆ τὸ ἄλογο.—Τὰ πουλιὰ ποὺ φεύγουν τὸ χειμῶνα λέγονται μετανα-

στευτικά.—Περισσότερα έρπετά ζούν στίς εύκρατες χώρες.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στή σωστή άπάντησι :
- Τό σώμα τών ψαριών έχει σχήμα άδραχτιού :
 - α) Για νά σχίξη εύκολώτερα τό νερό ;
 - β) Για νά τρέφεται καλύτερα ;
 - γ) Για νά μη διακρίνεται από τούς έχθρούς του ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄.

“Όσα ζώα δέν έχουν σπονδυλική στήλη λέγονται άσπόνδυλα.

Τ Ε Σ Τ 27

1. Οί μυίγες, οί μέλισσες, τά κουνούπια, οί πεταλοϋδες, οί μεταξοσκώληκες λέγονται. , γιατί τό σώμα τους χωρίζεται σέ τρία μέρη: α) σέ β) σέ και γ) σέ Τά πόδια τους έχουν πολλές άρθρώσεις και γι' αυτό λέγονται.
2. Οί σπόγγοι και τά κοράλλια λέγονται. , γιατί τό σώμα τους αποτελείται από Τρέφονται με και πολλαπλασιάζονται με
3. Οί μέλισσες διακρίνονται : α) σέ β) σέ και γ) σέ Τρέφονται με , έχουν για όπλο τους τό και τά αύγά τους πού γεννά μόνο ή τά τοποθετοϋν μέσα στα τής
4. ‘Ο μεταξοσκώληκας τρώγει φύλλα από , αλλάζει φορές τό δέρμα του, κλείνεται μέσα στο και μεταμορφώνεται σέ , ή όποια άμα , πεθαίνει.
5. “Ό,τι εΐναι για τή γάτα τά μουστάκια, εΐναι για τή μέλισσα οί και ό,τι εΐναι για τήν κότα τό ράμφος εΐναι για τό κουνούπι ή
6. ‘Από τά αύγά όλων τών έντόμων βγαίνουν πρώτα οί Τά έντομα όφελούν στα φυτά, διότι ‘Η έλονοσία μεταδίδεται με τό Τά σφουγγάρια άλιεύονται με ‘Από τά κοράλλια κατασκευάζονται

7. Ύπογράμμισε τὸ μέρος τοῦ σώματος τῆς μέλισσας ὅπου ἔχει τὸ κεντρὶ της. (Πόδια—κοιλιά—φτερά—θώρακας—κεφάλι).
8. Ύπογράμμισε τὸ βουνὸ τῆς Ἑλλάδος ποὺ βγάζει τὸ καλύτερο μέλι. (Παρνασσὸς—Ταῦγετος—Πήλιον—Υμηττός—Πεντέλη).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :
—Τὰ περισσότερα ἔντομα ἔχουν μάτια ἀπλᾶ.—"Ὅλα τὰ ἔντομα ἔχουν ὀκτῶ πόδια.—Μὲ αἷμα τρέφονται μόνον τὰ ἀρσενικά κουνούπια.—
Ἡ διατροφή τοῦ μεταξοσκώληκος διαρκεῖ 60 ἡμέρες.—Κοραλλιογενὴ νησιά ὑπάρχουν στὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
—Γιὰ νὰ ἀναπτυχθῇ καλύτερα ἢ μελισσοκομία στὴν Ἑλλάδα πρέπει :
α) Νὰ φυτευθοῦν περισσότερα δένδρα καὶ λουλούδια ;
β) Νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ ἐχθροὶ τῶν μελισσῶν ;
γ) Νὰ ἀντικατασταθοῦν οἱ ντόπιες κυψέλες μὲ τὶς εὐρωπαϊκές ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄.

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ κόκκαλα, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ σκελετὸ καὶ ἀπὸ κρέατα, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ μυϊκὸ σύστημα.

Τ Ε Σ Τ 27

1. Τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὀστεῖνη καὶ
., συνδέονται μεταξύ τους μὲ ἀρθρώσεις ἢ μὲ καὶ διακρίνονται : α) σὲ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς, β) σὲ καὶ γ) σὲ
.
2. Ἡ κοιλότητα τοῦ κρανίου προφυλάσσει τὸν Ἡ θωρακικὴ κοιλότητα προφυλάσσει Ἡ κοιλότητα τῆς λεκάνης προφυλάσσει καὶ ἡ κοιλότητα τῆς σπονδυλικῆς στήλης προφυλάσσει τὸν
3. Οἱ μύες ἀποτελοῦνται ἀπὸ, χρησιμεύουν γιὰ νὰ, διακρίνονται σὲ ἐκείνους ποὺ κάνουν ἐκούσιες, ποὺ συνδέονται μὲ τὰ ὀστᾶ μὲ καὶ σὲ ἐκείνους ποὺ κάνουν κινήσεις.
4. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸ χέρι ὁ βραχίον, εἶναι γιὰ τὸ πόδι ὁ

Ό,τι είναι για τὸ χέρι ἢ κερκίς καὶ ἡ ὠλένη, εἶναι για τὸ πόδι ἢ
. καὶ ἡ

5. Βάλε στὴ μιὰ σειρά τὰ ὀστᾶ τοῦ προσώπου καὶ στὴν ἄλλη τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου : (δακρυϊκὰ — μετωπικὰ—σιαγόνες—βρεγματικὰ—ρινικὰ —κροταφικὰ— ζυγωματικὰ—ὕοειδές— ὕνις— Ἰνιακόν—ὕπερωα—σφηνοειδές—ἠθμοειδές)

α) Ὅστᾶ τοῦ προσώπου ; =

β) Ὅστᾶ τοῦ κρανίου ; =

6. Βάλε στὴ μιὰ σειρά τὰ ὀστᾶ τῆς χειρὸς καὶ στὴν ἄλλη τὰ ὀστᾶ τοῦ ποδός (βραχιών—μηρός—ἐπιγονατίς—κνήμη—ὠλένη—κερκίς—ταρσός —καρπός—μετακάρπιο—φάλαγγες—ἀστράγαλος—πτέρνα)

α) Ὅστᾶ τῆς χειρὸς ; =

β) Ὅστᾶ τοῦ ποδός ; =

7. Ἡ σπονδυλικὴ στήλη ἀποτελεῖται ἀπὸ σπονδύλους.
Ἄπ' αὐτοὺς εἶναι : α) 7 β) 12 γ) 5
. δ) 5 καὶ ε) 4

8. Ὑπογράμμισε τὴν τροφὴν ποὺ δυναμώνει περισσότερο τὰ ὀστᾶ.
(γάλα—ψάρια—ζυμαρικὰ—ζάχαρι—ψωμί—χόρτα—κρέας)

9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.

Τὰ δύο ὀστᾶ τοῦ ὤμου εἶναι τὸ στέρνο καὶ ὁ ἄτλας.—Οἱ γνήσιες πλευρὲς εἶναι 5 ζεύγη καὶ οἱ ψευδοπλευρὲς 4 ζεύγη.—Ἡ λεκάνη ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε ὀστᾶ.—Ἡ οὐσία ποὺ ἐνώνει τὶς ἀρθρώσεις λέγεται κερατίνη.—Οἱ λεῖτοι μύες κάνουν ἐκούσιες κινήσεις.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι ;
Γιὰ νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος γεροὺς μῦς πρέπει :
α) Νὰ τρώγη πολλὰς λιπαρὲς οὐσίες ;
β) Νὰ γυμνάζεται καὶ νὰ κινῆται ἀποφεύγοντας τὴν ὑπερκόπωσι ;
γ) Νὰ πίνῃ πολὺ νερὸ καὶ νὰ κοιμᾶται πολλὰς ὥρες ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

Τò νευρικό σύστημα είναι τò ðργανον τής σκέψεως, τών αίσθήσεων και τών κινήσεων του ανθρώπου.

Τ Ε Σ Τ 28

1. Τò νευρικό σύστημα αποτελείται α) 'Από τόν που βρίσκεται μέσα στην κοιλότητα. β) 'Από τόν μυελό, που βρίσκεται μέσα και γ) 'Από τὰ νεύρα που διακρίνονται σε , σε και σε
2. 'Ο ἐγκέφαλος ἔχει ἀπ' ἔξω οὐσία καὶ ἀπὸ μέσα οὐσία. Χωρίζεται : α) Στὸν κυρίως β) Στὴν καὶ γ) Στὸν
3. Γιὰ νὰ δοῦμε ἓνα ἀντικείμενο οἱ ἀκτῖνες μπαίνουν στὸ μάτι ἀπὸ τὸν χιτῶνα, περνοῦν ἀπὸ τὴν καὶ τὸν φακὸ, ἐρεθίζουν τὰ νεύρα ἀπάνω στὸν χιτῶνα καὶ μεταφέρεται ἡ εἰκόνα στὸν
4. Γιὰ νὰ ἀκούσωμε ἓναν ἦχο, τὰ ἠχητικὰ κύματα συλλέγονται ἀπὸ τὸ εἰσέρχονται ἀπὸ τὸν πόρο, πάλλουν τὸ , τὸ ὁποῖον μεταδίδει τὸν ἦχο στὸ , ὅπου ἐρεθίζονται τὰ νεύρα, τὰ ὁποῖα μεταφέρουν τὸν ἦχο στὸν
5. Τὰ νεύρα τῆς ὀράσεως λέγονται καὶ καταλήγουν στὸν Τὰ νεύρα τῆς ἀκοῆς λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ Τὰ νεύρα τῆς ἀφῆς λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ Τὰ νεύρα τῆς γεύσεως λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ Τὰ νεύρα τῆς ὀσφρήσεως λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ
6. 'Η ἰσορροπία τοῦ σώματος κανονίζεται ἀπὸ τὴν Οἱ κινήσεις τῆς καρδίας, τών πνευμόνων, τοῦ στομάχου κανονίζονται ἀπὸ τὸν Τὸ μάτι προφυλάσσεται ἀπὸ τίς σκόνες μὲ Τὸ μάτι διατηρεῖται καθαρὸ καὶ ὑγρὸ μὲ 'Ο ἀκουστικὸς πόρος προφυλάσσεται ἀπὸ τίς σκόνες μὲ 'Η βλεννογόνος μεμβράνη διατηρεῖται ὑγρὴ μὲ τὴ
7. 'Υπογράμμισε τὸ ὄργανο μὲ τὸ ὁποῖο ἐπικοινωνεῖ τὸ αὐτί μὲ τὴ μύτη: (κοχλίας—σφύρα—ἄκμων—ἀναβολεὺς—εὐσταχιανὴ σάλπιγξ—αἰθουσα)
8. "Ο,τι εἶναι στὴ φωτογραφικὴ μηχανὴ ὁ ἀμφίκυρτος φακός, εἶναι στὸ

μάτι ό και ό,τι είναι στη φωτογραφική μηχανή ή εύαισθητη πλάκα, είναι στο μάτι ό

9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές :

Τά αύλάκια τοῦ έγκεφάλου λέγονται μήνιγγες.—Ό νωτιαίος μυελός έχει τή λευκή ούσία από μέσα.—Τά νεύρα τῶν σπλάχνων συνδέονται με τόν έγκέφαλο.—Τό χρώμα τῶν ματιῶν έξαρτάται από τό χρώμα τῆς κόρης.—Χειρότερη άρρώστεια τῶν ματιῶν είναι ή μυωπία.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή άπάντησι :

—Τό νευρικό μας σύστημα διατηρεΐται γερό, όταν :

α) Κοιμώμαστε κανονικά και άποφεύγουμε τήν υπερέκπωση ;

β) Πίνουμε οίνοπνεύματα και κοιμώμαστε άργά ;

γ) Άποφεύγουμε τά κρυολογήματα και ντυνόμαστε βαριά.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ΄

Γιά τά τραφή τό σώμα τοῦ ανθρώπου και νά διατηρηθῆ στη ζωή έχει όργανα πέψεως, όργανα κυκλοφορίας, όργανα άναπνοῆς και όργανα έκκρίσεων.

Τ Ε Σ Τ 29

1. Οί τροφές μας εισάγονται από τό, μασούνται με τά, άνακατεύονται με τό, καταπίνονται με τή, περνοῦν από τόν στόν στόμαχο, όπου χύνεται τό και μεταβάλλονται σε, περνοῦν έπειτα στό, όπου χύνεται ή και τό ύγρόν, έπειτα περνοῦν από τό, όπου άπομυζώνται με τά άγγεία.
2. Τό αίμα περιέχει και αίμοσφαίρια. Άπό τό σώμα στην καρδιά μεταφέρεται με τίς και από τήν καρδιά στό σώμα με τίς
3. Ό άέρας με τήν εισπνοή εισέρχεται από τό και τή πρώτα στόν, έπειτα στην έπειτα στους και φθάνει στις πνευμονικές, που έχουν γύρω τους άγγεία. Έκεϊ άφήνει τό και παίρνει τό

4. Μὲ τοὺς πνεύμονες τὸ σῶμα μας διώχνει τὸ
Μὲ τὰ νεφρὰ καθαρίζει
Μὲ τὸ δέρμα διώχνει τὰ μὲ μιὰ λειτουργία
ποῦ λέγεται διαπνοή.
5. Τὸ καθαρὸ αἷμα ξεκινάει ἀπὸ τὴ κοιλία τῆς καρδιάς
μέ τὴν Τὸ ἀκάθαρτο αἷμα γυρίζει μὲ τὴν
στον κόλπο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὴ κοιλία. Ἐκεί
πηγαίνει νὰ καθαρισθῇ στοὺς καὶ γυρίζει καθαρὸ στοὺς
. κόλπο.
6. Ὅτι εἶναι γιὰ τὸ κυκλοφορικὸ σύστημα ἢ καρδιά, εἶναι γιὰ τὸ πε-
πτικὸ ὁ καὶ γιὰ τὸ ἀναπνευστικὸ
7. Ποιὸ σύστημα ἐξυπηρετεῖ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ παρακάτω ὄργανα τοῦ
σώματος (ἥπαρ — ἀρτηρίες — λάρυγξ — τραχεῖα — φλέβες — πάγκρεας —
οἰσοφάγος — ἀορτὴ — βρόγχοι — πυλωρὸς — καρδιά — πνευμονικὲς κυψε-
λίδες — δωδεκαδάκτυλος — τριχοειδῆ ἀγγεῖα).
α) Τὸ ἀναπνευστικόν ; =
β) Τὸ πεπτικόν ; =
γ) Τὸ κυκλοφορικόν ; =
8. Ὑπογράμμισε τὴν αἰτία που δίνει στὸ σῶμα μας τὴ θερμοκρασίαν του:
(Ἡ κίνησις τοῦ αἵματος ; Ἡ πέψις τῶν τροφῶν ; Ἡ καύσις ; Ἡ ἀφο-
μώσις ;).
9. Διόρθωσε τὴν λαθεμένην λέξιν γράφοντας ἀπὸ πάνω τὴ σωστὴν :
Τὰ δόντια μας ἔχουν ἀπ' ἔξω ὀστεῖνη οὐσία. — Ὅλα τὰ ὄργανα τῆς
κοιλίας σκεπάζονται μὲ τὸν ὑπεζωκῶτα. — Τὰ κάτω διαμερίσματα τῆς
καρδιάς λέγονται κόλποι. — Ὅταν καταπίνωμε ὁ λάρυγξ κλείνει μὲ
τὴ γλῶσσα. — Οἱ τρίχες καὶ τὰ νύχια εἶναι ἀπὸ χονδρὴν οὐσία.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
Γιὰ νὰ ἔχωμε πάντοτε γεροὺς πνεύμονες, πρέπει :
α) Νὰ μὴν κουραζώμαστε καὶ νὰ κοιμώμαστε πολὺ ;
β) Νὰ κάνωμε γυμναστικὴν ;
γ) Νὰ τρεφώμαστε καλὰ καὶ νὰ ἀναπνέωμε καθαρὸν ἀέρα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή απάντηση :
—Μελετώντας τη ζωή των φυτών και των ζώων βγάζομε τὸ συμπέρασμα :

- α) Ὅτι πολλὰ ζῶα καὶ φυτὰ εἶναι ἄχρηστα στὴ φύσι ;
- β) Ὅτι τὰ μεγαλύτερα ζῶα καὶ φυτὰ εἶναι χρησιμότερα στὸν ἄνθρωπο ;
- γ) Ὅτι στὴ φύσι ὑπάρχουν νόμοι σταθεροὶ καὶ αἰώνιοι ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας πού θὰ συμπληρῶνεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονίᾳς

Ἀπὸ τίς 80 ἀσκήσεις τῶν 8 τέστ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας

- 1. Σὲ ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.
- 2. Σὲ ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικὸ βιβλίο.
- 3. Σὲ ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἓνα συμμαθητὴ μου.
- 4. Σὲ ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
- 5. Σὲ ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τοὺς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

Διάβασα καὶ τὰ παρακάτω σχετικὰ βιβλία :

.
.
.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Τò μέρος τῆς Φυσικῆς πού ἐξετάζει τὸν ἤχο λέγετα ἀκουστικῆ :

Τ Ε Σ Τ 31

1. Ὁ ἤχος παραγεταί μετ' ἐξίσω κινήσεις τῶν σωμάτων καὶ μεταδίδεται μετ' ἐξίσω κύματα. Ἡ ταχύτης του εἶναι στὰ ἀέρια . . . μ. στὸ 1", στὰ ὑγρά . . . μ. στὸ 1" καὶ στὰ στερεὰ
2. Ἀνάκλασις τοῦ ἤχου γίνεται, ὅταν τὰ ἠχητικὰ κύματα Ἡ ἀνάκλασις τοῦ ἤχου σὲ ἀπόστασι μεγαλύτερη ἀπὸ 17 μέτρα σχηματίζει τὴν καὶ σὲ μικρότερη ἀπόστασι ἀπὸ 17 μέτρα σχηματίζει τὴν
3. Ὅσο περισσότερες παλμικὲς κινήσεις κάνει ἓνα σῶμα, τόσο ὁ ἤχος εἶναι καὶ ὅσο λιγώτερες, τόσο ὁ ἤχος εἶναι
4. Τὸ ὕψος τοῦ ἤχου ἐξαρτᾶται ἀπὸ Ἡ ἔντασις τοῦ ἤχου ἐξαρτᾶται ἀπὸ Ἡ χροιά τοῦ ἤχου ἐξαρτᾶται ἀπὸ
5. Ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου παράγεταί μετ' ἐξίσω χορδῆς, πού εὐρίσκονται στὸ καὶ μετατρέπονται σὲ φθόγγους μετ' ἐξίσω βοήθεια
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω ὄργανα μεταχειρίζονται οἱ ἄνθρωποι (τηλεβόας—φωνογράφος—ἀκουστικὸν κέρας—ἀκουστικὸς σωλὴν).
 - α) Γιὰ νὰ ἀναπαράγουν τοὺς ἤχους πού θέλουν ; =
 - β) Γιὰ νὰ δυναμώνουν τὴ φωνὴ φωνάζοντας μακρῶς ; =
 - γ) Γιὰ νὰ ἀκούουν καλύτερα, ὅσοι ἔχουν βαρηκοΐα ; =
 - δ) Γιὰ νὰ ὀμιλοῦν ἀπὸ τὸ ἓνα πάτωμα στὸ ἄλλο ; =
7. Ὑπογράμμισε τὸν ἐφευρέτην τοῦ φωνογράφου :
(Νεύτων — Ἀρχιμήδης — Ἐδισσον — Τορικέλλι — Μογγολφιέρος)
8. Βλέπομε τὴ νύχτα μέσα στὸ σκοτάδι τὴ λάμπη ἀπὸ ἓνα κανόνι πού ἐκपुरσοκροτεῖ καὶ ἀκοῦμε τὸν κρότον ὕστερα ἀπὸ 5θ δευτερόλεπτα. Πόσο μακρῶς εἶναι τὸ κανόνι ;
(10 χιλμ. ; 12 χιλμ. ; 15 χιλμ. ; 17 χιλμ. ; 20 χιλμ. ;)
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένους λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστῆς .

Τὸ κενὸν ἐμποδίζει τὴν παραγωγὴν τοῦ ἤχου.—Τὸ αὐτί διατηρεῖ τὸν

ἤχο 1]5 τοῦ δευτερολέπτου.—Ἡ φωνή μας παράγεται μὲ τὸν ἀέρα ποῦ εἰσέρχεται.—Ὅσο λεπτότερη εἶναι μιὰ χορδή, τόσο βαρύτερο ἤχο παράγει.—Καλύτερα ἀκοῦμε μακρυνοὺς ἤχους, ὅταν εἴμαστε ὄρθιοι.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.

Σὲ μιὰ ὥρα ὁ ἤχος στὸν ἀέρα τρέχει :

- α) 1024 χιλιόμετρα ;
- β) 1224 χιλιόμετρα ;
- γ) 1424 χιλιόμετρα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Τὸ μέρος τῆς Φυσικῆς ποῦ μᾶς μαθαίνει γιὰ τὸ φῶς λέγεται Ὀπτική

Τ Ε Σ Τ 32

1. "Ὅσα σώματα ἔχουν δικό τους φῶς λέγονται *αὐτοφῶτα* "Ὅσα δὲν ἔχουν δικό τους φῶς λέγονται *ἑτερόφωτα* "Ὅσα ἀφήνουν τὸ φῶς νὰ περνᾷ καὶ μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ βλέπουμε πίσω τους λέγονται *διαφανῆ* . . . "Ὅσα ἀφήνουν τὸ φῶς, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ βλέπουμε πίσω τους λέγονται *ἠμιαδιαφανῆ* . καὶ ὅσα δὲν ἀφήνουν τὸ φῶς νὰ περνᾷ λέγονται *ἠμίδιαφανῆ*
2. Τὸ φῶς τρέχει ἑκατομ. μέτρα σὸ 1". Μεταδίδεται κατ' γραμμῆν. Ἄμα συναντήσῃ λεία ἐπιφάνεια παθαίνει Ἄμα συναντήσῃ ἀνώμαλη ἐπιφάνεια παθαίνει Καὶ ἅμα περάσῃ ἀπὸ πυκνότερα στρώματα παθαίνει
3. Στὰ ἐπίπεδα κάτοπτρα τὰ εἰδῶλα εἶναι
Στὰ κοίλα κάτοπτρα τὰ εἰδῶλα εἶναι
Στὰ κυρτὰ κάτοπτρα τὰ εἰδῶλα εἶναι
4. Φακοὶ ποῦ συγκεντρώνουν τὸ φῶς εἶναι οἱ Φακοὶ ποῦ σκορπιζοῦν τὸ φῶς εἶναι οἱ Τὰ εἰδῶλα εἶναι μεγαλύτερα καὶ πραγματικά, ὅταν τοποθετοῦμε τὰ ἀντικείμενα μεταξὺ τῆς ἑνὸς φακοῦ.
5. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὴ μυωπία οἱ φακοί, εἶναι γιὰ τὴν πρεσβυωπία οἱ φακοί.
6. Ποιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω αἰτίες εἶναι ποῦ κάνει : (διάχυσις φωτὸς — ἀνάλυσις φωτὸς — μεταίσθημα — διάθλασις φωτὸς — εὐθύγραμμος διάδοσις φωτὸς — σχηματισμὸς πραγματικῶν εἰδῶλων).

- α) Νά φωτίζεται ή γή πριν βγή ό ήλιος ; =
- β) Νά βλέπουμε τήν εύθεια ράβδο στό νερό σπασμένη ; =
- γ) Νά φωτογραφίζωμε άντικείμενα ; =
- δ) Νά βλέπουμε τίς κινήσεις στόν κινηματογράφο ; =
- ε) Νά σχηματίζεται τό ούράνιο τόξο ; =
- στ) Νά γίνωνται όί έκλειψεις τοῦ ήλιού και τής σελήνης ; =

7. Ὑπογράμμισε τόν έφευρέτη τοῦ τηλεσκοπίου.
(Μποῦνσεν—Γαλιλαῖος—Νεύτων—Ἐδισσον—Τορικήλλι)

8. Βάλε τά χρώματα τής Ἴριδος στή σειρά, ὅπως σχηματίζονται στήν άνάλυσι.
(κίτρινο—κόκκινο—βαθύ γαλάζιο—άνοιχτό γαλάζιο—πορτοκαλί—μενεξεδένιο—πράσινο).

- α) β) γ) δ)
- ε) στ) ζ)

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας άπό πάνω τίς σωστές :

Ἡ γωνία προσπτώσεως εἶναι μεγαλύτερη άπό τή γωνία άνακλάσεως.

Ἡ ἔντασις τοῦ φωτός μετράται μέ κιλοβάτ.—Ὁ προβολεύς λειτουργεῖ μέ άποκεντρωτικό φακό.—Ἡ πρώτη φωτογραφία πού παίρνομε λέγεται θετική.—Ὁ προσοφθάλμιος φακός τοῦ τηλεσκοπίου εἶναι άμφίκυρτος.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στή σωστή άπάντησι :

- Ἐνα σώμα τό βλέπομε πράσινο, διότι :
- α) Ἀπορροφᾷ ὅλες τίς άκτίνες πού πέφτουν άπάνω του ;
- β) Ἀπορροφᾷ ὅλες τίς ἄλλες και άντανεκλά τήν πράσινη ;
- γ) Ἀπορροφᾷ τήν πράσινη και άντανεκλά ὅλες τίς ἄλλες ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Ὁ μαγνητισμός εἶναι μιᾷ δύναμις πού ἔχουν μερικά σώματα γιά νά ἔλκουν.

Τ Ε Σ Τ 33

1. Ὅσοι μαγνήτες ἔχουν άπό τή φύσι τήν ιδιότητα νά ἔλκουν λέγονται και ὅσοι κατασκευάζονται μέ τήν τέχνη τοῦ άνθρώπου λέγονται

2. Τὰ δύο ἄκρα κάθε μαγνήτου λέγονται καὶ τὸ μέσον του λέγεται
3. Ὁ Β. πόλος ἐνὸς μαγνήτου μὲ τὸ Ν. πόλο ἐνὸς ἄλλου μαγνήτου εἶναι πόλοι. Ὁ Ν. πόλος ἐνὸς μαγνήτου μὲ τὸ Ν. πόλου ἐνὸς ἄλλου μαγνήτου εἶναι πόλοι.
4. Οἱ ὁμώνυμοι πόλοι δύο μαγνητῶν , ἐνῶ οἱ ἑτερόνυμοι
5. Τὸ ἓνα ἄκρον τῆς μαγνητικῆς βελόνης στρέφεται πρὸς καὶ τὸ ἄλλο στρέφεται πρὸς
6. Ὑπογράμμισε τὸν ἐφευρέτη τῆς Ναυτικῆς πυξίδος.
(Ἐδισσον—Νεύτων—Τζόγια—Μποδνσεν—Γαλιλαῖος)
7. Ὑπογράμμισε τὴν ἐργασία, στὴν ὁποία ἔφερε πρόοδο ἢ πυξίς.
(βιομηχανία—γεωργία—ναυτιλία—κτηνοτροφία—δασοκομία)
8. Ὑπογράμμισε τὴν αἰτία πού στρέφει τὴ μαγνητικὴ βελόνη ἀπὸ Β πρὸς Ν.
(βαρύτης—ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις—θερμότης—γῆινος μαγνητισμός)
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :
Περισσότερες καρφίτσες κολλοῦν στὴ μέση τοῦ μαγνήτου.—Οἱ τεχνητοὶ μαγνήτες κατασκευάζονται ἀπὸ χαλκό. — Ἡ μαγνητικὴ βελόνη πρέπει νὰ ἔχη θέσι κατακόρυφο. — Πολλοὶ φυσικοὶ μαγνήτες εὐρίσκονται στὴ Γερμανία.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
Οἱ μαγνήτες ἔχουν μεγαλύτερη δύναμι νὰ ἔλκουν :
α) Ὅταν ἔχουν σχῆμα εὐθείας ράβδου ;
β) Ὅταν ἔχουν σχῆμα σφαίρας ;
γ) Ὅταν ἔχουν σχῆμα πετάλου ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄.

Ὁ ἠλεκτρισμός εἶναι μία δύναμις πού μετατρέπεται σὲ φῶς, σὲ θερμότητα, σὲ κίνησι καὶ ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη πρόοδο τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ.

Τ Ε Σ Τ 34

1. Πρῶτος ἀνεκάλυψε τὸν ἠλεκτρισμὸ ὁ τρίβοντας ἓνα κομμάτι ἀπὸ καὶ παρατηρώντας, ὅτι
.

2. 'Ο ηλεκτρισμός τών σωμάτων είναι δύο ειδών : α)
β) 'Εξακριβώνεται με τὸ "Όταν
ὁ ηλεκτρισμός κινεῖται λέγεται καὶ ὅταν δὲν κινεῖ-
ται λέγεται
3. 'Ο ηλεκτρισμός μεταδίδεται με καὶ με
Τὰ σώματα ποὺ ἀφήνουν τὸν ηλεκτρισμὸ νὰ μεταδοθῆ λέγονται¹
. , καὶ τὰ σώματα ποὺ δὲν τὸν ἀφήνουν λέγονται²
.
4. Τὸν ἀτμοσφαιρικό ηλεκτρισμὸ τὸν ἐμελέτησε ὁ 'Ο
σπινθῆρ μεταξύ δύο νεφῶν λέγεται 'Ο σπινθῆρ μεταξύ
ἑνὸς νέφους καὶ τῆς γῆς λέγεται καὶ ἐξουδετερῶ-
νεται με τὸ
5. Τὸ ηλεκτρικὸ στοιχεῖο ἔχει μιὰ ράβδο ἀπὸ καὶ
μιὰ ἀπὸ
'Η ηλεκτρικὴ στήλη ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ
'Ο ηλεκτρομαγνήτης ἀπατελεῖται ἀπὸ τὸ καὶ τὸ
.
Τὸ ηλεκτρικὸ κουδούνι λειτουργεῖ με
Στῆ λάμπα τοῦ "Εδισσον πυρακτώνεται
Στὸ βολταϊκὸ τόξο πυρακτώνονται δύο
6. Ποιοὶ ἀπὸ τοὺς παρακάτω ἐφευρέτες ἀνεκάλυψαν : (Μόρς—Μπέλ—
"Εδισσον—Μαρκόνι—Ρέντγκεν—Φραγκλίνος).
α) Τὸ ηλεκτρικὸ φῶς ; = δ) Τὴν ἀκτινογραφία ; =
β) Τὸ ραδιόφωνο ; = ε) Τὸν τηλέγραφο ; =
γ) Τὸ τηλέφωνο ; = στ) Τὸ ἀλεξικέραυνο ; =
7. 'Υπογράμμισε τὰ σώματα ποὺ εἶναι κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ηλεκτρισμοῦ.
(νερὸ — γυαλί — καουτσούκ — χαλκός — πορσελάνη — σίδηρος —
μετάξι).
8. 'Υπογράμμισε τὸ μέτρον, με τὸ ὁποῖο μετροῦμε τὸν ηλεκτρισμὸ.
(γραμμάριον — πῆχυς — ἵππος — κιλοβάτ — κηρίον — καράτι)
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές.

— Στὸ γυαλί ποὺ τρίβεται παράγεται ἀρνητικὸς ηλεκτρισμός. — Οἱ
ἑτερόνυμοι ηλεκτρισμοὶ ἀπωθοῦνται. — Οἱ ἀκίδες ἀπὸ τὰ ἀλεξικέ-
ραυνα πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ χαλκό. — Τὸ μὴνῆμα ποὺ στέλλει τὰ
σημεῖα τοῦ Μόρς λέγεται δέκτης. — 'Η γαλβανοπλαστικὴ στηρίζεται
στὴν ὀξειδῶσι.

— Ο ηλεκτρισμός τρέχει όσο και ο ήχος.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή απάντησι :

— Όταν πέφτουν άστραπές, δέν πρέπει νά καθώμαστε κάτω από ψηλά δέντρα διότι :

- α) Τά ψηλά δέντρα μέ τήν κορυφή τους σχηματίζουν άκίδα ;
- β) Τό ξύλο τών δέντρων είναι καλός άγωγός τοῦ ηλεκτρισμοῦ ;
- γ) Τά ψηλά δέντρα γκρεμίζονται εύκολώτερα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Οί άνθρακες και τό πετρέλαιον είναι από τά σπουδαιότερα όρυκτά, πού φέρνουν πλοῦτο στη χώρα πού τά παράγει και συντελοῦν στην ανάπτυξι τής βιομηχανίας.

Τ Ε Σ Τ 35

1. Τό διαμάντι, ό γραφίτης, ό άνθρακίτης, ό λιθάνθραξ, ό λιγνίτης, ή τύρφη είναι άνθρακες, ένώ ή αίθάλη, τό κώκ, ό ξυλάνθραξ, ό ζωϊκός άνθραξ είναι άνθρακες.
2. Μέ τήν άπόσταξι τών λιθανθράκων παράγονται : α) β) γ) δ) ε) στ)
Μέ τήν άπόσταξι τής πίσης παράγονται : α) β) γ) δ) ε) στ)
3. Τά μολύβια πού γράφομε γίνονται από
Τά τζάμια τά κόβομε μέ
Ή τυπογραφική μελάνη γίνεται από
Τά χρωματισμένα σώματα άποχρωματίζονται μέ
Τά ύφάσματα σήμερα βάφονται μέ χρώματα
4. Τό μέρος από όπου βγάζουν διαμάντια λέγεται
Τό μέρος από όπου βγάζουν γαιάνθρακες λέγεται
Τό μέρος από όπου βγάζουν πετρέλαιο λέγεται
5. Ή ασφαλτος γίνεται από
Τά σπερματώετα γίνονται από
Τά έντομοκτόνα ύγρά γίνονται από
Τά σιδερένια άντικείμενα άλειφονται μέ
6. Ύπογράμμισε τόν άνθρακα πού αναπτύσσει μεγαλύτερη θερμότητα. (λιγνίτης—τύρφη—άνθρακίτης—λιθάνθραξ—ξυλάνθραξ)

7. 'Υπογράμμισε τις χώρες τῆς Εὐρώπης πού βγάζουν πολλούς γαιάνθρακες. ('Ισπανία—'Αγγλία—'Ιταλία—Γερμανία—'Ελβετία—Πολωνία—Ρωσία)
8. 'Υπογράμμισε τις χώρες τοῦ κόσμου πού βγάζουν πολύ πετρέλαιο. ('Αγγλία—Αὐστραλία—Ρωσία—Αἴγυπτος—Περσία—'Αραβία—'Ινδίες—'Ηνωμένες Πολιτείες—Ρουμανία—'Αργεντινή—Γαλλία—Πολωνία—'Ισπανία—'Ιταλία—Μεσοποταμία—Τουρκία)
9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπό πάνω τις σωστές :
—Τό σκληρότερο ἀπό ὄλα τὰ σώματα εἶναι ὁ λιθάνθραξ.—Τὰ μαλακώτερα μολύβια περιέχουν περισσότερη ἄργιλλο.—Τό πετρέλαιο ἔγινε ἀπό τὴν ἀποσύνθεσι ἀνοργάνων οὐσιῶν.—Τό φωταέριο εἶναι βαρύτερο ἀπὸ τὸν ἀέρα.—'Ο λιγνίτης περιέχει 90 ο]ο ἄνθρακα.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
Οἱ γαιάνθρακες σχηματίστηκαν μέσα στὴ γῆ :
α) 'Απὸ ὕλικά πού ἐβγαλαν τὰ ἠφαίστεια ;
γ) 'Απὸ πετρώματα πού θερμάνθηκαν πολὺ ;
γ) 'Απὸ δάση πού καταπλακώθηκαν καὶ ἀπανθρακώθηκαν ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

'Η σόδα, ἡ ποτάσσα, τὸ σαποῦνι, τὸ μπαρούτι, ἡ ζάχαρι, τὸ λίπασμα, τὰ σπύρτα, τὸ οἶνόπνευμα, εἶναι σώματα σύνθετα πού παρασκευάζονται μὲ τρόπους τοὺς ὁποίους ὀρίζει ἡ χημεία.

Τ Ε Σ Τ 36

1. 'Η σόδα περιέχει : α) β) γ)
. καὶ παρασκευάζεται ἀπὸ 'Η ποτάσσα περιέχει : α) β) γ)
. καὶ παρασκευάζεται ἀπὸ Τὸ σαποῦνι γίνεται ἀπὸ ἢ καὶ ἀπὸ
2. 'Ο φωσφόρος ἐξάγεται ἀπὸ τὸ ὄρυκτό ἢ ἀπὸ
. ζῶν καὶ χρησιμεύει γιὰ τὴν κατασκευὴ
καὶ γιὰ στὰ φυτά.

3. Το μαύρο μπαρούτι γίνεται από : α) β)
καί γ)
Το άκαπνο μπαρούτι γίνεται από και
από
4. Οι ζυμώσεις γίνονται με τούς, που λέγονται
.
‘Η ζύμωσις που γίνεται στο μούστο λέγεται
‘Η ζύμωσις που γίνεται στο γάλα λέγεται
Και ή ζύμωσις που μεταβάλλει τó κρασί σέ ξύδι λέγεται
.
5. ‘Η ζάχαρι παράγεται από τó ή από
και αποχρωματίζεται με
6. ‘Υπογράμμισε τó άέριον που παράγεται με τó άφρισμα τής λεμονάδας:
(άζωτον — όξυγόνον — άνθρακικόν όξύ — ύδρογόνον — μεθάνιον)
7. ‘Υπογράμμισε τά σώματα με τά όποια κάνουν χημικά λιπάσματα :
(σάκχαρον — φωσφόρος — οινόπνευμα — νίτρον — άνθραξ — κά-
λιον — άσβέστιον — άζωτον — θεϊον — γλυκερίνη — νάτριον —
πετρέλαιον).
8. ‘Υπογράμμισε τά σώματα που προέρχονται από ζυμώσεις άλλων σω-
μάτων :
(κρασί — σαπούνι — ψωμί — σόδα — φωσφόρος — ποτάσσα — για-
ούρτι — μπαρούτι — ξύδι — ζάχαρι).
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τίς σωστές :
— ‘Η ποτάσσα στή χημεία όνομάζεται άνθρακικόν νάτριον.
— Τά Σουηδικά πυρεϊα έχουν τó φωσφόρο στο ξυλαράκι.
— Τά φυράματα αναπτύσσονται καλύτερα στήν ξηρασία.
— ‘Η δυναμίτις γίνεται από φωσφόρο.
— ‘Η άμμωνία εξατμίζεται πολύ δύσκολα.
10. Βάλε σταυρό μπροστά στή σωστή άπάντησι :
Οί κονσέρβες διατηροϋνται πολόν καιρό, διότι :
α) Δέν περιέχουν άέρα;
β) Εϊναι πολύ άλατισμένες;
γ) ‘Εχουν σταθερή θερμοκρασία ;

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ'

Τί μπορώ νά ξέρω από ὄλη τὴ Φυσικὴ Πειραματικὴ καὶ Χημεία.

Τ Ε Σ Τ 37

1. Ἡ Φυσικὴ Πειραματικὴ ἐξετάζει τὰ *φαινόμενα* . . . φαινόμενα, ἐνῶ ἡ Χημεία ἐξετάζει τὰ *χημικὰ φαινόμενα*.
2. Ὁ ἤχος παράγεται μὲ *μαγνητὸς κινήσεως* καὶ μεταφέρεται μὲ κύματα μὲ ταχύτητα *340* . . . μ. στὸ 1". Τὸ φῶς παράγεται ἀπὸ πηγές καὶ μεταδίδεται μὲ μὲ ταχύτητα μ. στὸ 1".
3. Ὁ μαγνητισμὸς παράγεται ἀπὸ τοὺς ἢ μαγνήτες. Ὁ ἠλεκτρισμὸς παράγεται μὲ ἢ μὲ καὶ μεταδίδεται μὲ ἢ μὲ καὶ ἔχει ταχύτητα μ. στὸ 1".
4. Τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα παράγεται ἀπὸ ἢ ἀπὸ μηχανές, μεταφέρεται μὲ καὶ μετατρέπεται σέ: α) β) γ) δ)
5. Τὰ σώματα ἢ Χημεία τὰ χωρίζει σὲ σύνθετα καὶ σὲ *σώμα* "Ὅσα σύνθετα σώματα γίνονται μὲ ὠρισμένες ἀναλογίες λέγονται καὶ ὅσα δὲν γίνονται μὲ ὠρισμένες ἀναλογίες λέγονται
6. Τὰ σώματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ φυτὰ καὶ ζῶα λέγονται οὐσίες.
7. Τί ἀνεκάλυψε ὁ καθέννας ἀπὸ τοὺς παρακάτω ἐφευρέτες: (ραδιόφωνο—φωνογράφος—τηλέγραφος—ἀλεξικέραυνο—ἀκτινογραφία—τηλεσκόπιο—ναυτικὴ πύξις—ἠλεκτρικὸ φῶς).
α) Ὁ Μαρκόνη; = ε) Ὁ Φραγκλῖνος; =
β) Ὁ Μόρς; = στ) Ὁ Μπέλ; =
γ) Ὁ Γαλιλαῖος; = ζ) Ὁ Ρέντγκεν; =
δ) Ὁ Τζόγια; = η) Ὁ Ἔδισσον; =
8. Ὑπογράμμισε τὰ σώματα ποὺ περιέχουν ἄνθρακα:
(Φωταέριον—πετρέλαιον—φωσφόρος—νίτρον—οἰνόπνευμα—σάκχαρον—κάλιον—σόδα—ποτάσσα—ὄξυγόνον—διαμάντι—μαπαρούτι—πίσσα).
9. Ποιὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω σώματα εἶναι: (ἄνθραξ—ὔδωρ—πετρέλαιον—ἄνθρακικὸν ὄξύ—φωταέριον—ἄνθρακικὸν νάτριον—ὄξυγόνον—φωσφόρος—σαποῦνι).

- α) Στοιχεία ; =
β) Χημικές ενώσεις ; =
γ) Μείγματα ; =
10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή απάντησι.
“Όλες οι οργανικές ουσίες περιέχουν πάντοτε :
α) φωσφόρο ;
β) άνθρακα ;
γ) ασβέστιο ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΣ

Συγκεντρωτικός πίνακας ατομικής εργασίας, που θα συμπληρώνεται από το μαθητή στο τέλος της σχολικής χρονιάς

‘Από τις 70 ασκήσεις των 7 τέστ της Φυσικής Πειραματικής και Χημείας

1. Σε . . . ασκήσεις απάντησα μόνος μου.
2. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ξαναδιάβασα το βοηθητικό βιβλίο.
3. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα ένα συμμαθητή μου.
4. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα το δάσκαλο.
5. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα τους γονείς μου ή τα μεγαλύτερα αδέρφια μου.

Διάβασα και τα παρακάτω σχετικά βιβλία :

.
.
.

Α Ρ Ι Θ Μ Η Τ Ι Κ Η

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Ξέρω καλά τούς κλασματικούς αριθμούς ;

Τ Ε Σ Τ 38

1. Συμπλήρωσε τις παρακάτω σειρές βάζοντας στο τέλος δυο ακόμη αριθμούς :

α) $\frac{3}{20} \quad \frac{6}{20} \quad \frac{9}{20} \quad \frac{12}{20} \quad \frac{15}{20} \quad \frac{18}{20} \dots$

β) $3 \frac{1}{6} \quad 6 \frac{2}{6} \quad 9 \frac{3}{6} \quad 12 \frac{4}{6} \quad 15 \frac{5}{6} \dots$

γ) $\frac{1}{8} \quad \frac{2}{16} \quad \frac{12}{32} \quad \frac{18}{64} \quad \frac{22}{128} \dots$

2. 'Υπογράμμισε τὸ μεγαλύτερο ἀριθμὸ ἀπ' τὴν παρακάτω σειρά :

$\frac{2}{8} \quad \frac{4}{8} \quad \frac{5}{8} \quad \frac{7}{8}$

3. 'Υπογράμμισε τὸ μικρότερο ἀριθμὸ ἀπ' τὴν παρακάτω σειρά :

$\frac{3}{4} \quad \frac{3}{5} \quad \frac{3}{9} \quad \frac{3}{12} \quad \frac{3}{32}$

4. Βάλε τὸν ἀριθμὸ ποὺ χρειάζεται ἐκεῖ ὅπου εἶναι τελείες :

α) $\frac{2}{5} = \frac{6}{15}$

ε) $\frac{3}{9} = \frac{3}{9 \times 2 \dots} = \frac{3}{18}$

β) $\frac{15}{20} = \frac{2}{5}$

στ) $\frac{4}{8} = \frac{4 : 4 \dots}{8} = \frac{1}{8}$

γ) $\frac{2}{7} = \frac{2 \times 3 \dots}{7 \times 3 \dots} = \frac{6}{21}$

ζ) $\frac{8}{16} = \frac{8 : 4 \dots}{16} = \frac{2}{16}$

δ) $\frac{10}{12} = \frac{10 : 2 \dots}{12 : 2 \dots} = \frac{5}{6}$

η) $\frac{12}{20} = \frac{12 \times 2 \dots}{20} = \frac{24}{20}$

5. 'Απλοποίησε τὰ παρακάτω κλάσματα :

α) $\frac{12}{16} = \frac{3 \dots}{4 \dots} \quad \frac{30}{66} = \frac{10 \dots}{22} \quad \frac{12}{48} = \frac{1 \dots}{4 \dots}$

β) $\frac{7}{5 \times 7} = \frac{1 \dots}{5 \dots} \quad \frac{9 \times 11}{3} = \frac{33 \dots}{1 \dots} \quad \frac{48}{4 \times 5} = \frac{12 \dots}{5 \dots}$

γ) $\frac{13 \times 15}{5 \times 11} = \dots \quad \frac{18 \times 29}{17 \times 6} = \dots \quad \frac{33 \times 28}{8 \times 11} = \dots$

δ) $\frac{24 \times 7}{2 \times 3 \times 4} = \dots \quad \frac{6 \times 8 \times 10}{16 \times 18 \times 100} = \dots$

6. Βάλε τὸν ἀριθμὸ πὸς λείπει στὶς παρακάτω πράξεις τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν :

$$\alpha) \frac{2}{9} + \frac{3}{9} + \frac{1}{9} = \frac{6}{9}, \frac{3}{4} + \frac{2}{3} = \frac{17}{12}, \frac{3}{4} + \frac{2}{5} + \frac{3}{6} = \frac{\dots}{120}$$

$$\beta) 3\frac{2}{5} + 2 + 3\frac{4}{6} = 7\frac{6}{30}$$

$$\gamma) \frac{18}{36} - \frac{15}{36} = \frac{\dots}{36}, \frac{14}{18} - \frac{2}{9} = \frac{\dots}{18}$$

$$\delta) 7\frac{6}{8} - 4\frac{2}{4} = \dots\frac{\dots}{8}, 5\frac{1}{4} - \frac{4}{5} = 4\frac{9}{\dots}$$

$$\epsilon) 4 \times \frac{3}{4} = \frac{\dots}{4}, \frac{2}{3} \times \frac{4}{5} = \frac{8}{\dots}, 6\frac{3}{4} \times 3\frac{2}{3} = \frac{\dots}{12}$$

$$\sigma\tau) \frac{7}{8} : 4 = \frac{7}{\dots}, \frac{8}{9} : 2 = \frac{\dots}{9}, 4\frac{4}{6} : 4 = \frac{\dots}{6}$$

$$\zeta) \frac{3}{4} : \frac{2}{3} = \frac{\dots}{8}, 2\frac{1}{3} : \frac{2}{4} = \frac{28}{\dots}, 3\frac{2}{5} : 2\frac{1}{4} = \frac{\dots}{45}$$

7. Συμπλήρωσε τὶς τελείες μὲ κλασματικούς ἀριθμούς :

$$\alpha) 0,5 = \frac{5}{10}, \quad 0,75 = \frac{75}{100}, \quad 0,250 = \frac{250}{1000}$$

$$\beta) 1,25 = 1\frac{25}{100}, \quad 3,5 = 3\frac{50}{100}, \quad 4,20 = 4\frac{20}{100}$$

$$\gamma) \text{Μία ὀκά καὶ 100 δράμα} = \frac{\dots\dots\dots}{\dots\dots\dots}$$

$$\delta) 3 \text{ ρούπια} = \frac{\dots\dots}{\dots\dots}$$

$$\epsilon) \text{τρεῖς μῆνες} = \frac{3}{12}$$

$$\sigma\tau) 1 \text{ ὥρα καὶ } 25' = 1\frac{25}{60}$$

$$\zeta) 2 \text{ λίρες καὶ 3 σελλίνια} = 2\frac{3}{20}$$

8. Τὰ $\frac{5}{8}$ τῆς ὀκάς εἶναι δράμα.

Τὰ $\frac{5}{6}$ τῆς ὥρας εἶναι . 50 λεπτά.

Τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ ἔτους εἶναι . 8 μῆνες.

Τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ πήχεως εἶναι . . . ρούπια.

“Όταν τὰ $\frac{4}{5}$ τοῦ βιβλίου εἶναι 100 σελίδες, ὁλόκληρο τὸ βιβλίο εἶναι σελίδες.

“Αν μιὰ ὀκά κρέας ἔχη 32 δραχ., τὰ $\frac{5}{8}$ τῆς ὀκάς ἔχουν δραχ.

“Όταν μὲ 100 δραχ. ἀγοράζω 1 μέτρο ὕφασμα, μὲ 75 δραχ. ἀγοράζω τὰ . . . τοῦ μέτρου.

“Όταν τὰ $\frac{3}{8}$ τῆς ὀκάς λάδι ἔχουν 6 δραχ., τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ὀκάς ἔχουν . 12 . . . δραχ.

9. “Αν στὰ $\frac{2}{5}$ ἑνὸς γλυκίσματος προσθέσω τὰ $\frac{4}{15}$ ἑνὸς γλυκίσματος μὲ τὸ ἴδιο μέγεθος θὰ ἔχω γλύκισμα.

“Ενα χωράφι μοιράστηκε σὲ τρεῖς κλήρους : Ὁ πρῶτος εἶναι τὰ $\frac{2}{5}$ τοῦ χωραφιοῦ καὶ ὁ δεῦτερος τὰ $\frac{2}{8}$. Ὑπογράμμισε τὸν κλῆρο πού εἶναι μεγαλύτερος (ὁ πρῶτος ; ὁ δεῦτερος ; ὁ τρίτος ;)

10. Ἐξώδευσα τὰ $\frac{7}{10}$ ἀπὸ τὰ χρήματα πού εἶχα καὶ ἔπειτα ἐξώδευσα τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ χρήματα πού ἔμειναν. Τώρα ἔχω 3,75 δραχ. Ὑπογράμμισε τὸν ἀριθμὸ πού δείχνει πόσα χρήματα εἶχα ὄλα· ὄλα. (35 ; 15 ; 25 ; 75 ; 100 ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

Ξέρω καλά τὴν ἀπλὴ καὶ τὴ σύνθετο μέθοδο τῶν τριῶν ;

ΤΕΣΤ 39

1. Κάθε πράγμα, πού μπορεῖ ν' αὐξηθῆ ἢ νὰ ἐλαττωθῆ λέγεται ποσό

Δύο ποσά, πού ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ ἴδιο εἶδος πραγμάτων λέγονται ὁμοεῖδη

Δύο ποσά λέγονται ἑτεροεῖδη, ὅταν δὲν ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ ἴδιο εἶδος

2. Οἱ ὀκάδες καὶ οἱ δραχμὲς εἶναι ποσά ἀνάλογα

Οἱ πήχεις καὶ οἱ δραχμὲς εἶναι ποσά

Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἡμέρες, πού χρειάζονται, γιὰ νὰ τελειώσουν ἕνα ἔργο, εἶναι ποσά ἀντίστροφα

Οἱ ὥρες, πού ἐργάζεται κάποιος κάθε ἡμέρα καὶ οἱ ἡμέρες, πού χρει-

- άζεται για να τελειώσει ένα έργο, είναι ποσά
- ‘Η ταχύτης και ο χρόνος είναι ποσά
- ‘Η ταχύτης και η απόστασις είναι ποσά
3. α) “Αν αγοράσω δύο οκάδες κρέας θα δώσω 60 δραχμές. “Αν αγοράσω 4 οκάδες κρέας θα δώσω (80 ; 100 ; 120 ; 140 ; 160 ;) . 120 . δρχ.
- β) “Αν αγοράσω 4 πήχεις ύφασμα θα δώσω 400 δρχ. “Αν αγοράσω 2 πήχεις θα δώσω. (100 ; 150 ; 200 ; 250 ;) . . 200 . . . δρχ.
- γ) “Αν αγοράσω 1 πήχyu θα δώσω (200 ; 125 ; 100 ; 300 ;) . . 100 . . . δρχ.
- δ) Και αν αγοράσω δυο ρούπια θα δώσω (200 ; 50 ; 90 ; 25 ;) . . 50 . . . δρχ.
4. α) Σ’ ένα οικότροφείο 300 παιδιά περνοῦν με τὰ τρόφιμά τους 1 μήνα. “Αν φύγουν τὰ μισὰ παιδιά, τὰ ὑπόλοιπα παιδιά θα περάσουν με τὰ τρόφιμά τους ; (15 ; 40 ; 50 ; 60 ;) . . . 60 ἡμέρες.
- β) 5 ἑργάτες τελειώνουν ἕνα ἔργο σὲ 10 ἡμέρες. 10 ἑργάτες θα τελειώσουν τὸ ἴδιο ἔργο σὲ (20 ; 15 ; 30 ; 5 ;) . 5 . ἡμέρες.
- γ) Μιά ὑφάντρια ἐργάζεται 6 ὥρες τὴν ἡμέρα καὶ τελειώνει τὸ ὑφαντὸ της σὲ 4 ἡμέρες. “Αν ἐργάζεται 3 ὥρες τὴν ἡμέρα θα τελειώσει τὸ ὑφαντὸ σὲ (8 ; 6 ; 10 ; 2 ;) . 8 . ἡμέρες.
- δ) “Ενα ἀτμόπλοιο ἔχει ταχύτητα 6 μίλια τὴν ὥρα καὶ φθάνει ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴ Θεσσαλονίκη σὲ 34 ὥρες. “Αν ἀναπτύξη ταχύτητα 12 μίλια τὴν ὥρα θα φθάση στὴ Θεσσαλονίκη σὲ (20 ; 40 35 ; 17 ;) . . 17 . . . ὥρες.
5. 3 οκάδες κρέας κοστίζουν 90 δρχ. Πόσο κοστίζουν οἱ 7 οκάδες κρέας; ‘Ο Κωστάκης ἀντὶ νὰ λύση αὐτὸ τὸ πρόβλημα μετὰ τὴν μέθοδο τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα τὸ ἔλυσε συντομώτερα μετὰ τὴν
. καὶ βρῆκε ὅτι οἱ 7 ὀκ. κρέας κοστίζουν (100 ; 150 ; 50 ; 200 ; 210 ;) . . . δρχ.
6. “Οταν τὰ ποσὰ εἶναι ἀνάλογα πολλαπλασιάζω τὸν ὑπεράνω τοῦ Χ ἀριθμὸν μετὰ τὸ κλάσμα τῶν ἀπέναντι ἀριθμῶν ἀντίστροφο
“Οταν τὰ ποσὰ εἶναι ἀντίστροφα πολλαπλασιάζω τὸν ὑπεράνω τοῦ Χ ἀριθμὸν μετὰ τὸ κλάσμα τῶν ἀπέναντι ἀριθμῶν . αὐτῶν . εἶναι.
7. α) ‘Απὸ ἕνα ὕφασμα μετὰ πλάτος 4 ρούπια θέλομε γιὰ μιὰ φορεσιά 6 πήχεις. Πόσους πήχεις θέλομε γιὰ τὴν ἴδια ἐνδυμασία, ἀν τὸ ὕφασμα ἔχη πλάτος 6 ρούπια ; ‘Ο Γιάννης πρὶν λύση τὸ πρόβλημα ἔκαμε τὴ σύγκρισιν τῶν ποσῶν, βρῆκε πὼς τὰ ποσὰ εἶναι ἀνὰλογα.

. και στη λύσι βρήκε πώς θέλομε (8 ; 2 ; 3 ; 10 ; 4 ;)
4 πήχεις.

β) Με 60 όκ. άλεύρι γίνονται 84 όκ. ψωμί. Με 80 όκ. άλεύρι πόσες όκ. ψωμί γίνονται. Σύγκρινε τά ποσά, ύπογράμμισε τί είναι τά ποσά (άντίστροφα, άνάλογα) και λύσε τό πρόβλημα :

Κατάταξι
. 60 84 X
. 80 X₂
X = $\frac{14}{84} \times \frac{90}{60} = 112$

Άπάντησι : Με 80. άλεύρι γίνονται 112 όκ. ψωμί

8. 5 έργάτες άν έργασθοϋν 10 ήμέρες θά σκάψουν ένα αύλάκι με μήκος 50 μέτρα. 10 έργάτες, άν έργασθοϋν 20 ήμέρες θά σκάψουν ένα αύλάκι με μήκος (60 ; 80 ; 30 ; 200 ;) 20.0 μέτρα.

9. 8 έργάτες σκάβουν ένα άμπέλι 15 στρεμμάτων σε 15 ήμέρες, άν έργάζονται 8 ώρες τήν ήμέρα. 6 έργάτες άν έργάζονται 7 ώρες τήν ήμέρα σε πόσες ήμέρες θά σκάψουν ένα άμπέλι 10 στρεμμάτων ; Σύγκρινε τά ποσά και λύσε τό πρόβλημα :

Κατάταξι
. 8 . 15 . 15 . 8 . X
. 6 . 10 . X ; 7 .
X = $\frac{1}{15} \times \frac{10}{6} \times \frac{10}{7} \times \frac{8}{1} = 15$

Άπάντησι :

10. Ό Γιάννης είχε νά λύση τό εξής πρόβλημα : «Άπό 96 όκάδες σταφύλια βγαίνουν 24 όκ. κρασί. Πόσες όκάδες κρασί βγαίνουν από 500 όκάδες σταφύλια ;» Σκέφθηκε και βρήκε πώς αυτό τό πρόβλημα μπορούσε νά τό λύση με πολλούς τρόπους :

- α) Με
 - β) Με
- Και πιό πρακτικά με δυό πράξεις στη σειρά :
- α) Με
 - β) Με

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Ξέρω νά λύω προβλήματα ποσοστών ;

Τ Ε Σ Τ 40

- 1. Τά χρήματα, πού προσθέτουν οί έμποροι στη τιμή άγοράς τών έμπορευμάτων τους λέγονται
Τά χρήματα, πού χάνουν κάποτε οί έμποροι, λέγονται
- 2. Οί τιμές, πού βλέπομε στις βιτρίνες τών καταστημάτων πάγω στα

διαφορα εμπορεύματα λέγονται τιμές
Το κέρδος ή ή ζημία κανονίζεται στις ή στις
μονάδες και λέγεται
'Αρχικό ποσό λέγεται το ποσό

3. Οι εμποροι, όταν θέλουν να πωλήσουν γρήγορα τα εμπορεύματα κάνουν
"Όταν ανεβαίνουν οι μισθοί και τα ήμερομίσθια λέγε δτι γίνονται
Οί μεσίτες, οί τράπέζες, οί παραγγελιοδόχοι παίρνουν
Για την ασφάλιση της περιουσίας και της ζωής, οί ασφαλιστικές εται-
ρειες παίρνουν
Τά χρήματα, πού οί πολίτες πληρώνουν στο Κράτος λέγονται
Ποσοστό γεννήσεων και θανάτων θά είπη πώς

4. Γράψε σύντομα :
20 στά εκατό = . . . $\frac{20}{100}$
5 στά χίλια = . . . $\frac{5}{1000}$
20 τοίς εκατόν = . . . $\frac{20}{100}$
35 τοίς χιλιοίς = . . . $\frac{35}{1000}$

5. "Ενας εμπορος αγοράζει τον πήχυ ενός ύφασματος 80 δρχ. Θέλει να κερδίση 30 % . 'Η τιμή πωλήσεως στη βιτρίνα θά είναι : (100 ; 80 ; 104 ; 105 ;) δρχ.

6. "Ενας εμπορος κερδίζει από την πώλησι των εμπορευμάτων 20 % . Πόσο θά κερδίση, αν πωλήση εμπορεύματα αξίας 3.000 δρχ. ; (400 ; 500 ; 600 ; 800 ;) δρχ.

7. 'Αγόρασε κάποιος ένα ποδήλατο με τιμή πωλήσεως 5.000 δρχ. 'Επει-
δή τό πληρώνει τοίς μετρητοίς, ό εμπορος τοϋ κάνει έκπτωσι 5 % .
'Ο αγοραστής θά πληρώση :
(4.000 ; 4.500 ; 4.750 ; 4.900) , δρχ.)

- 'Αγόρασα μία φορεσιά τοίς μετρητοίς. 'Ο εμπορος μου έκανε έκ-
πτωσι 8 % και πλήρωσα 950 δρχ. Ποιά ήταν ή τιμή πωλήσεως ; Λύσε
αυτό τό πρόβλημα :

Κ α τ ά τ α ξ ι :
Λ ύ σ η :
$$X = 8 \cdot \frac{950}{100} - \frac{1600}{100} = 76$$

- 'Απάντησι :
9. α) Σε μία πόλι με πληθυσμό 80.000 τό 1954 γεννήθηκαν 7.000 και πέ-
θαναν 1.500. Ποιό ήταν τό ποσοστό γεννήσεων και θανάτων ;
α) Ποσοστό γεννήσεων
β) Ποσοστό θανάτων

β) Ένας βιβλιοπώλης πωλεί ένα βιβλίο 30 δραχ. και κερδίζει 20 ο/ο στην τιμή, που το αγόρασε. Η τιμή αγοράς του βιβλίου ήταν (20; 15; 28; 25;) δραχ.

Δείξε με την κατάταξι και τη λύσι πώς το βρήκες :

Κατάταξι Λύσι
 X =

10. Συμπλήρωσε το παρακάτω τιμολόγιο :

7 πουκάμισα από 1200 δραχ.	
τη δωδεκάδα
1 καπέλλο	350
1 ζευγος παπούτσια	285
20 ζεύγη κάλτσες προς 32 δραχ.	
το ζευγος
Σύνολο	1675
Έκπτωσης 5 ο/ο
Πληρωτέο ποσό

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'

Ξέρω να λύω τα διάφορα προβλήματα του τόκου και της εξωτερικής ύφαιρέσεως ;

Τ Ε Σ Τ 41

1. Τα χρήματα, που δανείζομε ή καταθέτομε στην Τράπεζα λέγονται
 Η χρονική διάρκεια του δανείου ή της καταθέσεως λέγεται
 Το κέρδος, που φέρνουν τα χρήματα, όταν τα δανείζομε ή τα καταθέτομε λέγεται
 Έπιτόκιο λέγεται ο τόκος των δραχμών σε έτος.
 Εκείνος, που παίρνει τόκο μεγαλύτερο από το νόμιμο λέγεται
 και τιμωρείται από το
 Ο,τι είναι ο τόκος για τα προβλήματα του τόκου είναι ή
 για τα προβλήματα της εξωτερικής ύφαιρέσεως και
 δ,τι είναι ή ονομαστική αξία για τα προβλήματα της ύφαιρέσεως
 είναι το για τα προβλήματα του τόκου.
 Ονομαστική αξία είναι τα χρήματα, που αναγράφονται σ' ένα έγγραφο, που λέγεται ή

Τὰ γραμμάτια πολλές φορές προεξοφλούνται πριν από

Τὰ χρήματα, πού μένουν αφού αφαιρέσωμε από την ονομαστική αξία την ύφαιρει λέγονται

Τὸ κεφάλαιο καὶ ὁ τόκος εἶναι ποσά

Ὁ χρόνος καὶ ὁ τόκος εἶναι ποσά Τὸ

ἐπιτόκιο καὶ ὁ τόκος εἶναι ποσά Τὸ κε-
φάλαιο καὶ ὁ χρόνος εἶναι ποσά

Τὸ γινόμενο τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ τὸ χρόνο λέγεται

. Τὸ πηλίκο τῆς διαιρέσεως τοῦ 36.000 διὰ τοῦ ἐπιτο-
κίου λέγεται Ὄταν ὁ χρόνος εἴ-

ναι ἡμέρες, γιὰ νὰ βροῦμε τὸν τόκο διαιροῦμε τὸν τοκάριθμο μὲ τὸ
.

2. Συμπλήρωσε τὰ κενὰ στους παρακάτω τύπους, με τούς οποίους λύ-
ονται σύντομα τὰ διάφορα προβλήματα τοῦ τόκου :

$$\alpha) T = \frac{K \times \dots \times X}{100 \text{ ἢ } 1200 \text{ ἢ } 36000}$$

$$\beta) K = \frac{T \times 100 \text{ ἢ } 1200 \text{ ἢ } 36000}{E \times X}$$

$$\gamma) E = \frac{T \times 100 \text{ ἢ } 1200 \text{ ἢ } 36000}{K \times X}$$

$$\delta) X = \frac{T \times 100 \text{ ἢ } 1200 \text{ ἢ } 36000}{K \times \dots}$$

3. Μὲ ἐπιτόκιο 5 ο/ο ποῖός εἶναι ὁ ἐτήσιος τόκος τῶν
(1000 δρχ. ; = . . . 50 10.000 δρχ. ; = . 500
10 δρχ. ; = . . . 5)

4. Κεφάλαιο 5.000 δρχ. μὲ ἐπιτόκιο 8 % φέρνει τόκο :
α) Σ' ἓνα ἐξάμηνο = . . 200 . . δρχ.
β) Σ' ἓνα τρίμηνο = . . 100 . . δρχ.
γ) Σ' ἓνα μῆνα = . . 33,33 . . δρχ.
δ) Σέ 15 μέρες = . . 16,66 . . δρχ.

5. α) Κεφάλαιο 2.000 δρχ. μὲ ἐπιτόκιο 5 % σὲ δύο ἔτη θὰ φέρη τόκο :
(300 ; 250 ; 400 ; 200 ;) . 200 . δρχ.
β) Τὸν ἴδιο τόκο μπορεῖ νὰ φέρη μὲ τὸ ἴδιο ἐπιτόκιο σὲ 4 χρόνια κι'
ἓνα κεφάλαιο ἀπὸ (4.000 ; 1.000 ; 3.000 ; 500 ;) . 1000 . δρχ.

6. Ἐτόκισε κάποιος τὰ $\frac{2}{5}$ τῶν χρημάτων του μὲ ἐπιτόκιο 5 %, τὰ
 $\frac{2}{10}$ μὲ ἐπιτόκιο 10 % καὶ τὰ ὑπόλοιπα, πού εἶναι 100.000 δρχ. μὲ ἐπι-

τόκιο 7,5%. Ύστερα από $2\frac{1}{2}$ έτη τὰ χρήματά του, κεφάλαιο καὶ τόκος μαζί, θὰ εἶναι δραχ.

7. α) Ὅταν ὁ τόκος σὲ 4 μῆνες εἶναι τὸ $\frac{1}{100}$ τοῦ κεφαλαίου, τὸ ἐπιτόκιο εἶναι (5 % ; 8 % ; 3 % ; 10 % ;)

β) Μὲ ποῖο ἐπιτόκιο ἓνα κεφάλαιο 15.000 δραχ. ὕστερα ἀπὸ 3 ἔτη 2 μῆνες καὶ 15 ἡμέρες θὰ γίνῃ μαζί μὲ τοὺς τόκους 18.800. Λύσε αὐτὸ τὸ πρόβλημα μὲ τὴ σύνθετο μέθοδο τῶν τριῶν.

Κατάταξι

52 Λύσι

$$15000 \cdot 1155 \cdot 3800 \quad X = \frac{15000 \cdot 100}{15000} \cdot \frac{120}{100} = \frac{624}{77}$$

. 100 . . . 360 . . X ;

Ἀπάντησι :

8. α) Μὲ ἐπιτόκιο 5 οἰο κεφάλαιο 500 δραχ. ὕστερα ἀπὸ δύο ἔτη γίνεται κεφάλαιο καὶ τόκος μαζί :
(520 ; 540 ; 600 ; 550 ;) . 550 . . . δραχ.

β) Δανείσθηκα ἓνα χρηματικὸ ποσὸ τὴν πρώτη Ἀπριλίου, πρὸς 8 οἰο. Τὸ ἐπέστρεψα μαζί μὲ τοὺς τόκους τοῦ τὴν 1ην Δεκεμβρίου καὶ ἔδω- 25.000 δραχ. Τὸ χρηματικὸ ποσὸ, ποὺ δανείσθηκα ἦταν 2.366,3 δραχ.

γ) Ἐνα γραμματίο πληρωτέο τὴν 10ην Αὐγούστου προεξωφλήθηκε πρὸς 8 οἰο τὴν 10ην Μαΐου ἀντὶ 450.000 δραχ.

Ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τοῦ ἦταν :

(460.000 ; 470.000 ; 459.183,67 ;) δραχ.

9. Ἐνας κτηνοτρόφος πώλησε 75 πρόβατα πρὸς 145 δραχ. τὸ ἓνα. Τὸ $\frac{1}{3}$ τῶν χρημάτων, ποὺ πῆρε τὸ κατέθεσε στὴν Τράπεζα πρὸς 7,5 οἰο. Ὑστερα ἀπὸ πόσο χρόνο ὁ τόκος θὰ εἶναι τὸ $\frac{1}{25}$ τῶν χρημάτων ποὺ κατέθεσε; Ὑστερα ἀπὸ . 1 . ἔτη, . 6 . . μῆνες καὶ . 29 . ἡμέρες.

10. Ὁ Γιάννης εἶχε νὰ λύσῃ τὸ ἐξῆς πρόβλημα : «Πόσο τόκο θὰ φέρῃ κε- φάλαιο 25.000 δραχ. σὲ 85 ἡμέρες καὶ μὲ ἐπιτόκιο 6,5 οἰο;» Γιὰ νὰ τὸ λύσῃ χρησιμοποίησε τὸν τοκάριθμο. Σκέφθηκε :

α) Ὁ τοκάριθμος εἶναι =

β) Ὁ σταθερὸς διαιρέτης εἶναι =

γ) Διαιρῶ τὸν Διαιρέσοι διὰ τοῦ καὶ βρίσκω ὅτι ὁ τόκος εἶναι δραχ.

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε'

Ξέρω να λύω προβλήματα μερισμοῦ σὲ μέρη ἀνάλογα καὶ προβλήματα Ἐταιρείας ;

Τ Ε Σ Τ 42

1. Οἱ ἔμποροι, ποὺ ἐνώνουν τὰ κεφάλαιά τους, γιὰ νὰ κάμουν μιὰ ἐμπορικὴ ἐπιχείρησι κάνουν Ἐταιρεία καὶ τότε λέγονται
Στὰ χωριά οἱ ἀγρότες κάνουν ἑταιρείες ποὺ λέγονται Γεωργικοί

Τὰ κέρδη ἢ οἰ ζημιές τῆς ἑταιρείας μοιράζονται ἀνάλογα μὲ τὰ κεφάλαια, ποὺ κατέθεσε ὁ κάθε συνέταιρος καὶ μὲ τὸ χρόνο, ποὺ τὰ κεφάλαιά του ἔμειναν στὴν ἑταιρεία. Τὸ μοίρασμα αὐτὸ λέγεται

2. Σὲ 5 ἄπορες οἰκογένειες διανεμήθηκαν 600 ὀκ. ἀλεύρι ἀνάλογα μὲ τὰ μέλη τῆς καθεμιᾶς. Ἡ πρώτη ἔχει 2 μέλη, ἡ δευτέρα 3, ἡ τρίτη 4, ἡ τέταρτη 5 καὶ ἡ πέμπτη 6. Πῆραν : 1) 'Η α' οἰκογένεια = . 60 . ,
2) 'Η β' = . 90 . , 3) 'Η γ' = . 120 . , 4) 'Η δ' = . 150 . ,
5) 'Η ε' = . 180 . .

3. Μοιράζω τὸν ἀριθμὸ 3600 σὲ μέρη ἀνάλογα τῶν ἀριθμῶν 4, 2 καὶ 6 καὶ εὕρισκω :
 $4 = . 1200 2 = . 600 6 = . 1800$

4. Νὰ μερίσῃς τὸν ἀριθμὸ 400 σὲ μέρη ἀνάλογα τῶν ἀριθμῶν

$$\frac{4}{5}, \frac{5}{6}, \frac{1}{9}$$
$$\frac{4}{5} = . 70 \frac{5}{6} = \frac{1}{9} =$$

5. Τρεῖς ἔμποροι ἔκαναν μιὰ ἐπιχείρησι. Ὁ πρῶτος κατέθεσε 5.000 δραχ., ὁ δευτέρος 8.000 καὶ ὁ τρίτος 7.000 δραχ. Στὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐκέρδισαν 10.000 δραχ.

Τὸ μερίδιον τοῦ πρώτου εἶναι δραχ.
» » » δευτέρου » »
» » » τρίτου » »

6. Τέσσερες ἔμποροι ἔκαναν μιὰ ἑταιρεία, στὴν ὁποία κατέθεσαν ἴσο χρηματικὸ ποσόν. Τοῦ πρώτου ἐμποροῦ τὰ χρήματα ἔμειναν στὴν ἑταιρεία 2 ἔτη, τοῦ δευτέρου 4 ἔτη, τοῦ τρίτου 3 ἔτη καὶ τοῦ τετάρτου 1 ἔτος. Τέλος βρῆκαν ὅτι ζημιώθηκαν 800.000 δραχ.

Ὁ πρῶτος ζημιώθηκε δραχ.
Ὁ δευτέρος » »
Ὁ τρίτος » »
Ὁ τέταρτος » »

7. Ένας βιομήχανος άρχισε μιá επιχείρησι με 15.000 δραχ. Ύστερα από 3 μήνες πήρε συνεταιρο, που κατέθεσε 20.000 δραχ. Η εταιρεία διαλύθηκε μετά 1 έτος από τότε που έγινε και βρέθηκε κέρδος 12.000 δραχ. Ύπογράμμισε τι είναι τó κέρδος του πρώτου συνεταιρού από τó κέρδος του δεύτερου συνεταιρού :

(μεγαλύτερο ; ίσο ; μικρότερο ;)

8. Τρεις έμποροι κατέθεσαν όλοι μαζί για μιá επιχείρησι 200.000 δραχ. Στο τέλος του έτους μοίρασαν τó κέρδος και πήραν : ó πρώτος 30.000 δραχ., ó δεύτερος 20.000 δραχ. και ó τρίτος 50.000 δραχ.

Ό πρώτος κατέθεσε κεφάλαιο δραχ.

Ό δεύτερος » » »

Ό τρίτος » » »

9. Δυó βιομήχανοι έκαμαν έταιρεία. Ό πρώτος κατέθεσε 55.000 δραχ. και ó δεύτερος 35.000. Στο τέλος του έτους κέρδισαν 40.000 δραχ. Πόσα θά πάρη ó καθένας ; Συμπλήρωσε τά κενά στις παρακάτω πράξεις, που πρέπει νά γίνουν για νά λυθή αυτό τó πρόβλημα.

$$55.000 + 35.000 = 90.000 \text{ δραχ.}$$

$$\alpha) \frac{55.000 \times 40.000}{90.000} = \frac{22.000.000}{90.000} = 244.444,4 \text{ δραχ.}$$

$$\beta) \frac{35.000 \times 40.000}{90.000} = \frac{14.000.000}{90.000} = 15.555,55 \text{ δραχ.}$$

10. Τρεις βιοτέχνες έκαμαν μιá συνεταιρική επιχείρησι. Ό πρώτος κατέθεσε 3.000 δραχ., ó δεύτερος 5.000 δραχ. και ó τρίτος 2.000 δραχ. Του πρώτου τά χρήματα έμειναν στην έταιρεία 15 μήνες, του δεύτερου 12 και του τρίτου 8 μήνες. Ποιό μερίδιο από τó κέρδος που είναι 20.000 δραχ. αναλογεί στον καθένα ;

Συμπλήρωσε τά κενά στις παρακάτω πράξεις για τή λύσι του προβλήματος.

$$\alpha) 3.000 \times 15 = 45.000$$

$$\beta) 5.000 \times 12 = 60.000$$

$$\gamma) 2.000 \times 8 = 16.000$$

$$121.000$$

$$\alpha) \frac{45.000 \times 20.000}{121.000} = \frac{900.000.000}{121.000} = 7.438 \text{ δραχ.}$$

$$\beta) \frac{60.000 \times 20.000}{121.000} = \frac{1200.000.000}{121.000} = 9917,5 \text{ »}$$

$$\gamma) \frac{16.000 \times 20.000}{121.000} = \frac{320.000.000}{121.000} = 2.644,62 \text{ »}$$

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ 10.

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

Ξέρω να λύω προβλήματα μέσου όρου και προβλήματα μειξεως ;

Τ Ε Σ Τ 43

1. Διαιρώ τὸ ἄθροισμα δύο ἢ περισσοτέρων ὁμοειδῶν ἀριθμῶν μὲ τὸν ἀριθμὸ πὺ φανερώνει τὸ πλῆθος τους καὶ βρίσκω τὸ
2. Ὁ Γιάννης, πὺ εἶναι μαθητῆς τῆς Στ' ταξεως, ἐπῆρε τοὺς ἐξῆς βαθμοὺς στὸ α' ἐξάμηνο : στὰ Θρησκευτικα 9, στὰ Ἑλληνικὰ 8, στὴν Ἀριθμητικὴ 10, στὴ Φυσικὴ Ἱστορία 7, στὴ Φυσικὴ Πειραματικὴ καὶ Χημεία 8, στὴ Γεωγραφία 9, στὴν Ἱστορία 8, στὴν Ὠδικὴ 6, στὴ Χειροτεχνία 9 καὶ στὴ Γυμναστικὴ 10. Ὁ γενικὸς βαθμὸς τοῦ Γιάννη εἶναι ; (9 ; 10 ; 7 ; 8,4 ;)
3. Ἡ κατώτερη θερμοκρασία μιᾶς ἡμέρας εἶναι 15°,8 καὶ ἡ ἀνώτερη 19°,4. Ὁ μέσος ὄρος τῆς θερμοκρασίας αὐτῆς τῆς ἡμέρας εἶναι : (18° ; 19° ; 20° ; 17,6° ;)
4. Σὲ μιὰ πόλι πέθαναν τὸ Γενάρη 30 ἄνθρωποι, τὸ Φεβρουάριο 25, τὸ Μάρτιο 20, τὸν Ἀπρίλιο 45, τὸ Μάιο 14, τὸν Ἰούνιο 5, τὸν Ἰούλιο 18, τὸν Αὐγουστο 32, τὸ Σεπτέμβριο 15, τὸν Ὀκτώβριο 8, τὸ Νοέμβριο 26, καὶ τὸ Δεκέμβριο 26. Στὴν πόλι αὐτὴ αὐτὸ τὸ ἔτος πέθαναν κατὰ μέσον ὄρο (20 ; 25 ; 30 ; 22 ;) ἄνθρωποι.
5. Οἱ ἔμποροι τροφίμων ἀναμειγνύουν διάφορες ποιότητες ἀπὸ τὸ ἴδιο ἔμπόρευμα καὶ κάνουν
Ἡ ἀνάμειξι τροφίμων ἢ φαρμάκων μὲ βλαβερά ἢ ἀχρηστα ὑλικά λέγεται καὶ τιμωρεῖται ἀπὸ τὸ
Οἱ χρυσοχόοι λυώνουν χρυσάφι ἢ ἀσήμι μὲ ἄλλα μέταλλα, τὰ συγχωνεύουν καὶ τὰ κάνουν , μὲ τὰ ὅποια φτιάνουν κοσμήματα.
Κόσμημα ἀπὸ καθαρὸ χρυσάφι εἶναι καρατιῶν.
Κόσμημα 20 καρατιῶν ἔχει μέσα του μέρη καθαρὸ χρυσάφι καὶ μέρη ἄλλο μέταλλο.
Ὅταν λέμε ὅτι ἓνα κόσμημα ἔχει τίτλο ἢ βαθμὸ καθαρότητος 0,650 ἐννοοῦμε ὅτι σὲ 1000 γραμμάρια τοῦ βάρους του τὰ γραμμάρια εἶναι καθαρὸ χρυσάφι καὶ τὰ γραμμάρια εἶναι ἄλλο μέταλλο.
6. Ὅνας οἰνοπώλης ἀνέμειξε 100 ὄκ. κρασί ἀξίας 5 ὄρχ. τὴν ὄκα μὲ 75 ὄκ. κρασί ἀξίας 6 ὄρχ. τὴν ὄκα.
Ποιὰ εἶναι ἡ ἀξία τῆς ὄκας τοῦ μείγματος; Λύσε αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Κατάταξι και Λύσι:

.....

Ἀπάντησι:

- ✓ 7. Ἀνέμειξε κάποιος 60 ὀκ. κρασί ἀξίας 6 δρχ. τὴν ὀκά μὲ 30 ὀκ. νερό. Ποιά εἶναι ἡ ἀξία τῆς ὀκάς τοῦ μείγματος; Συμπλήρωσε τὰ κενά: στίς παρακάτω πράξεις γιὰ τὴ λύσι τοῦ προβλήματος:

$$\alpha) 60 \text{ ὀκ.} \times 6 \dots = 360 \text{ δρχ.}$$

$$\beta) \begin{array}{r} +30 \text{ ὀκ.} \times \dots = + \dots \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\gamma) \dots : 90 = \dots$$

Ἡ ὀκά τοῦ μείγματος ἀξίζει \dots δρχ.

8. Ἐνας παντοπώλης ἀνέμειξε βούτυρο τῶν 50 δρχ. τὴν ὀκά μὲ λίπος τῶν 30 δρχ. τὴν ὀκά καὶ ἔκαμε μίγμα 80 ὀκ. γιὰ νὰ τὸ πωλήσῃ πρὸς 40 δρχ τὴν ὀκά. Πόσες ὀκάδες ἀνέμειξε ἀπὸ τὸ κάθε εἶδος; Συμπλήρωσε τὰ κενά στὴν παρακάτω κατάταξι καὶ λύσι:

Κατάταξι:

Βούτυρο 50 δρχ.

\dots

μίγμα 40 δρχ.

Λίπος \dots

$\frac{10}{20}$ ὀκ. μείγματος.

Λύσι:

$$\text{Ἀπὸ τὸ Βούτυρο} = \frac{80 \times 10 \dots}{20} = \frac{800}{20} = 40 \dots \text{ ὀκ.}$$

$$\text{Ἀπὸ τὸ λίπος} = \frac{\dots \times 10}{20} = \frac{800}{20} = 40 \dots \text{ ὀκ.}$$

9. Ἐνας χρυσοχόος ἔκαμε κράμα ἀπὸ δυὸ ποιότητες χρυσοῦ. Ἡ α' ποιότης ἔχει τίτλο 0,950 καὶ ἡ β' ποιότης ἔχει τίτλο 0,800. Τὸ κράμα ποῦ ἔκανε ἀνέρχεται σὲ 60 γραμμάρια καὶ ἔχει τίτλο ἡ βαθμὸ καθαρότητος 0,850. Πῆρε:

Ἀπὸ τὸν α' ποιότητα (30; 40; 25; 20;) \dots γραμμάρια.

Ἀπὸ τὴ β' ποιότητα (20; 40; 35; 25;) \dots γραμμάρια.

10. Ένας ποτοποιός ανέμειξε 150 όκ. κρασιού τών 8 δρχ. τήν όκά μέ 100 όκ. άλλου κρασιού. Στο μείγμα έρριξε και 50 όκ. νερό. Τήν όκά τοϋ μείγματος τήν πωλεί τώρα 9 δρχ. 'Η όκά τοϋ κρασιού τοϋ δευτέρου είδους κόστιζε δρχ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙ

Τι μπορώ να ξέρω άπ' όλη τήν 'Αριθμητική τοϋ Δημοτικού Σχο-
λείου.

Τ Ε Σ Τ 44

1. Γράψε μέ ψηφία τούς παρακάτω άριθμούς :

- α) πεντακόσια τρία =
 δύο χιλιάδες όκτώ =
 τρία έκατομμύρια =
 πενήντα έξ έκατομ-
 μύρια έξ χιλιάδες =

- β) πέντε δέκατα = $\frac{5}{10}$
 τριάντα τρία $\frac{33}{100}$
 έκατοστά = $\frac{1}{100}$
 τρία χιλιοστά = $\frac{3}{1000}$
 μία δραχμή $\frac{1}{1000}$
 και είκοσι $\frac{20}{100}$
 πέντε λεπτά =

- γ) τρία τέταρτα =
 πέντε ένατα =
 δεκαπέντε τριακοστά δεύτερα =
 ένα και έξ όγδοα =
 ένα δεύτερο =

✓2. Να τρέψεις σε μονάδες τελευταίας τάξεως τούς παρακάτω συμμιγείς άριθμούς :

- 3 στατήρες, 5 όκάδες, 2.500 δράμια = δράμ.
 8 πήχεις 6 ρούπια = ρούπια
 3 αιώνες, 35 έτη, 3 μήνες, 6 ήμέρες ήμέρες
 7 ώρες 18' 33" = δευτερόλεπτα
 3 τόνοι, 25 κιλά, 650 γραμμάρια = γραμμ.

✓3. Να τρέψεις σε συμμιγείς άριθμούς τούς παρακάτω συγκεκριμένους άκεραίους :

- 8250 δευτερόλεπτα =
 465 ρούπια =
 7420 δράμια =

- 3425 γραμμάρια =
5675 ημέρες =
864 σελλίνια =

4. Να τρέψης :

- 564 οκάδες σε κιλά =
875 κιλά σε οκάδες =
54 μέτρα σε έμπορικούς πήχεις =
85 έμπορικούς πήχεις σε μέτρα =
74 ύαρδες σε μέτρα =
55 μέτρα σε ύαρδες =

5. 'Από τους παρακάτω αριθμούς να ξεχωρίσης τους αριθμούς, που είναι διαιρετοί :

(10.000, 150.100, 450.000, 28, 354, 861, 1600, 3782, 8625, 5750, 2700, 426, 519, 945, 436, 156, 219, 3204).

- α) Διά 10, 100 =
β) Διά 2 και 5 =
γ) Διά 4 και 25 =
δ) Διά 3 και 9 =

6. 'Η 'Επανάσταση του 1821 κηρύχθηκε στις 25 Μαρτίου. 'Από τότε πέρασαν 141. έτη 3. μήνες 25. ημέρες.

7. Γεννήθηκα στις 20. του μηνός Δεκεμβρίου. του έτους 1950 Σήμερα είμαι 12. ετών 9. μηνών 9. ημερών.

8. Τα $\frac{3}{5}$ του αριθμού 2000 είναι 1200

Τα $\frac{3}{4}$ του αριθμού $\frac{9}{3}$ είναι

Τα $\frac{4}{4}$ του αιώνος είναι έτη.

β) Να τρέψης τὰ παρακάτω έτερόνυμα κλάσματα σε όμώνυμα, άφοι βοής το έλάχιστο κοινό πολλαπλάσιο (Ε.Κ.Π.).

$$\frac{2}{5} \quad \frac{3}{4} \quad \frac{1}{2} \quad \frac{5}{10} = \frac{9}{20} \quad \frac{15}{20} \quad \frac{10}{20} \quad \frac{10}{20} \dots$$

γ) Να τρέψης τὰ παρακάτω σύνθετα κλάσματα σε άπλά :

$$\frac{3}{4} = \dots \quad \frac{5}{6} = \dots \quad \frac{2}{5} = \dots \quad \frac{1}{2}$$

9. Κάποιος κατέθεσε στο Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο 20.000 για 5 χρόνια προς 5% με άνατοκισμό. Στο τέλος του πέμπτου έτους είχε κεφάλαιο και τόκο μαζί δραχ.

10. Ένας παντοπώλης ανέμειξε 110 όκ. λάδι άξιας 18 δρχ. τήν όκά με 90 όκ. λάδι άλλης ποιότητας άξιας 16 δρχ. τήν όκά. Έπώλησε τήν όκά τοϋ μείγματος 20 δρχ. Έκέρδισε :
(20 % ; 10 % ; 16,95 % ; 18 % ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

Συγκεντρωτικός πίνακας άτομικής έργασίας, που θα συμπληρώνεται από τή μαθητή στο τέλος τής σχολικής χρονιάς

Άπό τις 70 άσκήσεις τών 7 τέστ τής Άριθμητικής

1. 60 άσκήσεις έλυσα μόνος μου.
2. 5 άσκήσεις έλυσα, άφοϋ ξαναδιάβασα τή βοθητικό βιβλίο.
3. 0. άσκήσεις έλυσα, άφοϋ ρώτησα ένα συμμαθητή μου.
4. 5. άσκήσεις έλυσα, άφοϋ ρώτησα τή δάσκαλο.
5. 0. άσκήσεις έλυσα, άφοϋ ρώτησα τούς γονείς μου ή τά μεγαλύτερα άδέρφια μου.

Άπό τήν Άριθμητική μου έλυσα ως τώρα 70 άσκήσεις και 10 προβλήματα.

Γ Ε Ω Μ Ε Τ Ρ Ι Α

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Ξέρω να μετρώ τόν κύκλο ; **ΝΑΙ**

Τ Ε Σ Τ 45

1. 'Ο κύκλος είναι επίπεδος που περιβάλλεται από μιά γραμμή που ονομάζεται , από την οποία όλα τα σημεία απέχουν έξ ίσου από ένα σημείον που λέγεται
2. 'Η εϋθεία γραμμή από τό κέντρο στην περιφέρεια λέγεται
'Η εϋθεία που χωρίζει τόν κύκλο σέ δυο ίσα μέρη λέγεται
'Η μισή περιφέρεια λέγεται
'Ο μισός κύκλος λέγεται
'Ενα μέρος τής περιφερείας λέγεται
Μέρος τοϋ κύκλου μεταξύ τόξου και χορδής λέγεται
Μέρος τοϋ κύκλου μεταξύ δύο ακτίνων λέγεται
3. 'Η περιφέρεια είναι 3,14 φορές μεγαλύτερη από την
'Η διάμετρος είναι 2 φορές μεγαλύτερη από την
'Η ακτίνα είναι 6,28 φορές μικρότερη από την
4. 'Εάν ή ακτίνα είναι 0,5 μ. ή διάμ. θά είναι 1 μ. και ή περιφ. 3,14 μ.
'Εάν ή ακτίνα είναι 1 μ. ή διάμ. θά είναι 2 μ. και ή περιφ. 6,28 μ.
'Εάν ή ακτίνα είναι 2 μ. ή διάμ. θά είναι 3 . . . και ή περιφ. 12,56
'Εάν ή ακτίνα είναι 3 μ. ή διάμ. θά είναι και ή περιφ.
'Εάν ή ακτίνα είναι 4 μ. ή διάμ. θά είναι και ή περιφ.
'Εάν ή ακτίνα είναι 5 μ. ή διάμ. θά είναι και ή περιφ.
5. "Αν διπλασιάσω την ακτίνα και πολλαπλασιάσω επί 3,14 θά βρω την
"Αν κάμω την επιφάνεια τοϋ κύκλου τρίγωνο, βάσι τοϋ τριγώνου θά είναι ή και ύψος ή "Αν τότε πολλαπλασιάσω ακτίνα επί ακτίνα επί 3,14 θά βρω τό
6. 'Εάν ή ακτίνα ενός κύκλου είναι 1 μ. τό έμβαδόν του είναι 3,14 τ.μ.
— » » » » » 2 μ. » » » » 12,56 »
— » » » » » 3 μ. » » » » »
— » » » » » 4 μ. » » » » »
— » ή » » » » 5 μ. » » » » »

7. Οι ρόδες ενός ποδηλάτου έχουν ακτίνα 0,50 μ. 'Εάν τρέξη τὸ ποδηλάτο 942 μέτρα, πόσες στροφές θά κάμουν οἱ ρόδες του ;
(500 ; 200 ; 100 ; 300 ; 400 ;)
8. 'Εάν ἓνα κυκλικὸ ἀλώνι ἔχει διάμετρο 12 μ., πόσα τετραγωνικὰ μέτρα εἶναι ἡ ἐπιφάνειά του ;
(226,08 ; 113,05 ; 110,05 ; 1130,4 ;)
9. 'Ο Στάθης, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Χρῆστος ἔχουν ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα σχοινὶ 40 μ. 'Ο Στάθης τὸ ἀπλώσε στὴν αὐλὴ καὶ ἔκανε μ' αὐτὸ ἓνα τετράγωνο. 'Ο Πέτρος τὸ ἀπλώσε ἐπίσης καὶ ἔκαμε ἓναν κύκλο καὶ ὁ Χρῆστος ἔκαμε μ' αὐτὸ πάλι ἓνα ὀρθογώνιο παραλληλόγραμμο μὲ μήκος 15 μ. Ποιὸ ἀπὸ τὰ τρία παιδιὰ ἔχει μέσα στὸ σχοινὶ του μεγαλύτερη ἐπιφάνεια ;
('Ο Χρῆστος ; ὁ Πέτρος ; ὁ Στάθης ;)
10. 'Ο Γιάννης ἔκαμε στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου ἓναν κύκλο μὲ ὠρισμένη ακτίνα. 'Ο Κώστας ἔκαμε παραπέρα ἓναν ἄλλο κύκλο μὲ διπλάσια ακτίνα. 'Υπογράμμισε τί εἶναι σὲ ἐπιφάνεια ὁ κύκλος τοῦ Κώστα ἀπὸ τὸν κύκλο τοῦ Γιάννη ;
(διπλάσιος ; τριπλάσιος ; τετραπλάσιος ; πενταπλάσιος ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

Ξέρω νὰ μετρῶ τὸν κύλινδρο ;

Τ Ε Σ Τ 46

1. 'Ο κύλινδρος εἶναι σῶμα, ποῦ ἔχει δυὸ βάσεις κυκλικές,
. καὶ 'Η παράπλευρος ἐπιφάνειά του εἶναι ἐπιφάνεια , ποῦ ἄμα ἀναπτυχθῆ κάνει σχῆμα μὲ βάσι τὴν
. τοῦ κύκλου καὶ ὕψος τὸ
2. Τὸ ἔμβαδὸν τῆς βάσεως τοῦ κυλίνδρου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω ἀκτίνα ἐπὶ ἀκτίνα ἐπὶ Τὸ ἔμβαδὸν τῶν δύο βάσεων εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἔμβαδὸν τῆς μιᾶς βάσεως ἐπὶ Τὸ ἔμβαδὸν τῆς παραπλευροῦ ἐπιφανείας εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὴν περιφέρεια ἐπὶ Τὸ ἔμβαδὸν ὀλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου εὐρίσκεται ἂν προσθέσω στὸ ἔμβ. τῶν δύο βάσεων τὸ ἔμβ. τῆς
3. 'Ο ὄγκος τοῦ κυλίνδρου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἔμβαδὸν τῆς μιᾶς βάσεως ἐπὶ

- Τὸ βάρος ἑνὸς κυλινδρικοῦ σώματος εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸν ὄγκο του ἐπὶ τὸ
4. Ἄν ἡ ἄκτ. τοῦ κυλ. εἶναι 1 μ. τὸ ἔμβ. τῶν δύο βάσ. θὰ εἶναι 6,28 τ.μ.
» » » » » 2 μ. » » » » » » » 25,12 »
» » » » » 3 μ. » » » » » » » »
» » » » » 4 μ. » » » » » » » »
» » » » » 5 μ. » » » » » » » »
5. Ἡ περιφ. τοῦ κυλ. εἶναι 1 μ., τὸ ὕψ. 3 μ., τὸ ἔμβ. τῆς κυρτ. ἐπιφ.=3 τ.μ.
» » » » » 2 μ., » » 4 μ., » » » » » =
» » » » » 3 μ., » » 5 μ., » » » » » =
» » » » » 4 μ., » » 6 μ., » » » » » =
» » » » » 5 μ., » » 7 μ., » » » » » =
6. Τὸ ἔμβ. βάσ. κυλ. εἶναι 3 τ. μ., τὸ ὕψ. 5 μ., ὁ ὄγκος του = 15 κ. μ.
» » » » » 4 τ. μ., » » 5 μ., » » » » =
» » » » » 5 τ. μ., » » 5 μ., » » » » =
7. Μία κυλινδρική στήλη ἔχει διάμετρο 0,80 καὶ ὕψος 5 μ. Πόσα τ. μέτρα χαρτί θὰ χρειασθοῦμε γιὰ νὰ σκεπάσωμε τὴν κυρτὴ ἐπιφάνειά της ;
(4 ; 8 ; 2,512 ; 12,56 ; 15,70 ;)
8. Ὁ Τάκης ἔκαμε ἓνα μεγάλο κυλινδρικό φανάρι μὲ χρωματιστὸ χαρτί, μὲ ἀκτίνα 0,50 μ. καὶ ὕψος 1,25 μ. Πόσα τετραγωνικά μέτρα χαρτί χρησιμοποίησε ὁ Τάκης ;
(0,785 ; 1,57 ; 5,495 ; 3,925 ; 6,325 ;)
9. Ὁ Πάνος ξέρει πὼς τὸ πηγάδι του ἔχει βάθος 30 μ. καὶ διάμετρο 1 μ. Ὑπολογίζει πὼς τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ πηγαδιοῦ εἶναι γεμᾶτα μὲ νερὸ καὶ θέλει νὰ μάθῃ πόσους τόννους νερὸ περιέχει τὸ πηγάδι του. Πόσους τόννους θὰ βρῆ ἂν καθῆσῃ καὶ λογαριάσῃ ;
(20,5 ; 10,7 ; 15,7 ; 18,6 ;)
10. Ὑπογράμμισε τί θὰ γίνῃ ὁ ὄγκος ἑνὸς κυλίνδρου ἂν διπλασιασθῇ ἡ ἀκτίνα του καὶ μείνῃ τὸ ἴδιο ὕψος :
(διπλάσιος ; τριπλάσιος ; τετραπλάσιος ; πενταπλάσιος ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄.

Ξέρω νά μετρώ τόν κώνο και τόν κόλουρο κώνο ;

ΤΕΣΤ 47

1. Ὁ κώνος εἶναι σῶμα μὲ μία βάσι πού εἶναι και παρά-
πλευρο ἐπιφάνεια πού καταλήγει σέ μιὰ ὕψος τοῦ
κώνου εἶναι ἡ ἀπόσταση ἀπό μέχρι
Πλευρὰ τοῦ κώνου εἶναι ἡ ἀπόσταση ἀπό
μέχρι
2. Ὁ κόλουρος κώνος ἔχει δύο βάσεις ἄνισες, κυκλικές και
ὕψος τοῦ κολούρου κώνου εἶναι ἡ κάθετος ἀπό
μέχρι Πλευρὰ τοῦ κολούρου κώνου εἶ-
ναι ἡ ἀπόσταση ἀπό μέχρι
3. Ἡ παράπλευρος ἐπιφάνεια τοῦ κώνου ἅμα ἀνοιχθῆ γίνεται
. Ἡ παράπλευρος ἐπιφάνεια τοῦ κολούρου κώνου ἅμα
ἀνοιχθῆ γίνεται
4. Τό ἐμβαδόν τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου εὐρίσκεται ἂν πολλα-
πλασιάσω τὴν ἐπὶ τὴν και
διαιρέσω διὰ Τό ἐμβαδόν τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ
κολούρου κώνου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἡμιάθροισμα τῶν
δύο ἐπὶ
5. Τό ἐμβαδόν ὀλοκλήρου τοῦ κώνου εὐρίσκεται ἂν προσθέσω στοῦ ἐμβα-
δὸν τῆς βάσεως τὸ
Τό ἐμβαδόν ὀλοκλήρου τοῦ κολούρου κώνου εὐρίσκεται ἂν προσθέσω
στοῦ ἐμβαδὸν τῆς παραπλεύρου ἐπιφανείας τὸ
6. Ὁ ὄγκος τοῦ κώνου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἐμβαδὸν τῆς
βάσεως ἐπὶ τὸ και διαιρέσω διὰ, διότι ὁ
κῶνος εἶναι σέ ὄγκο 3 φορές μικρότερος ἀπὸ
.
Ὁ ὄγκος τοῦ κολούρου κώνου εὐρίσκεται ἔαν
.
. (1)

1.—Σημ.—Ὁ ὄγκος τοῦ κολ. κώνου εἶναι ἴσος μὲ τὸν ὄγκο τριῶν κώνων μὲ τὸ
ἴδιο ὕψος. Ὁ πρῶτος ἔχει γιὰ βάσι του τὴ μεγάλη βάσι, ὁ δεύτερος τὴ μικρὴ βάσι και
ὁ τρίτος τὴ μέση ἀνάλογο. Ἐπομένως γιὰ νά βροῦμε τὸ ἐμβαδὸν τοῦ κολ. κώνου: α) πολλαπλασιάζομεν τὸ ἐμβ. τῆς μεγάλης βάσεως ἐπὶ τὸ ὕψος και διαροῦμεν διὰ 3. β) πολλαπλασιάζομεν τὸ ἐμβ. τῆς μικρῆς βάσεως ἐπὶ τὸ ὕψος και διαροῦμεν διὰ 3. γ) πολλαπλασιάζομεν ἀκτίνα μεγάλης βάσεως ἐπὶ ἀκτίνα μικρῆς βάσεως ἐπὶ 3,14 ἐπὶ τὸ ὕψος και διαροῦμεν διὰ 3. Προσθέτομεν ἔπειτα τὰ τρία ἐξαγόμενα και ἔχομεν τὸν ὄγκον τοῦ κολ. κώνου.

7. 'Ο Παύλος παραθερίζει σὲ μιὰ κωνική σκηνή στὸ βουνὸ καὶ θέλει νὰ μάθῃ πόσα τ.μ. εἶναι ἡ ἐπιφάνειά της. Μετρᾷ πρώτα τὴ διάμετρο καὶ τὴν εὐρίσκει 5 μ., ἔπειτα τὴν πλευρὰ καὶ τὴν εὐρίσκει 4 μ. Ὑστερα λογαριάζει καὶ εὐρίσκει ὅτι ἡ σκηνὴ εἶναι :
- (25 τ. μ. ; 28,40 τ. μ. ; 31,40 τ. μ. ; 35,20 τ. μ.)
8. 'Ο Νάσος πελέκησε ἕνα μεγάλο ξύλο ἀπὸ βελανιδιά καὶ τὸ ἔκαμε κωνικὸ κῶνο μὲ ἀκτίνα 0,20 μ. καὶ ὕψος 0,50 μ. Ρώτησε καὶ ἔμαθε πῶς τὸ ξύλο τῆς βελανιδιάς ἔχει εἰδικὸ βάρος 0,72. Πόσα κιλά θὰ ζυγίξῃ περίπου ὁ κῶνος τοῦ Νάσου ;
- (12 ; 14 ; 15 ; 18 ; 20 ;)
9. 'Ο Τάκης ἔκαμε γιὰ τὶς ἀποκριῆς ἀπὸ χαρτόνι ἕνα ψηλὸ τούρικο φέσι σχήματος κολ. κῶνου. Τὴν περιφέρεια τῆς μεγάλης βάσεως τὴν ἔκαμε 0,54 μ. καὶ τὴν περιφέρεια τῆς μικρῆς 0,32 μ. καὶ τὴν πλευρὰ 0,40. Ἐπειτα ἔκοψε ἕνα κύκλο ἀπὸ τὸ χαρτόνι καὶ τὸν κόλλησε στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ φεσιοῦ. Πόσες τετρ. παλάμες χαρτόνι χρησιμοποίησε περίπου ὁ Τάκης γιὰ τὸ φέσι του ;
- (12 ; 15 ; 17 ; 20 ; 22 ;)
10. 'Ο Κωστάκης πηγαίνοντας ἐκδρομὴ στὸ δάσος βρῆκε ἕναν κομμένο κορμὸ ἀπὸ ἔλατο σὲ σχῆμα κολ. κῶνου καὶ θέλησε νὰ μετρήσῃ τὸν ὄγκο του. Μετρώντας μὲ τὸ μέτρο βρῆκε πῶς ὁ κορμὸς εἶχε μεγάλη ἀκτίνα 0,30 μ., μικρὴ 0,20 μ. καὶ ὕψος 10 μ. Πῆρε κατόπιν τὸ μολύβι τοῦ ἔκαμε πολλοὺς πολλαπλασιασμοὺς καὶ διαιρέσεις καὶ κατῶρθωσε νὰ βρῆ σωστὰ τὸν ὄγκο. Πόσα κ. μ. ἦταν ὁ κορμὸς ;
- (0,282 ; 0,188 ; 0,942 ; 2,286 ; 1,989 ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'

Ξέρω νὰ μετρῶ τὴ σφαῖρα ;

Τ Ε Σ Τ 48

1. 'Η σφαῖρα εἶναι σῶμα μὲ ἐπιφάνεια. Ὅλα τὰ σημεία τῆς ἐπιφανείας της ἀπέχουν ἐξ ἴσου ἀπὸ τὸ Ἡ ἀπόστασις τῆς ἐπιφανείας ἀπὸ τὸ κέντρον λέγεται Ἡ εὐθεῖα ποὺ περνάει ἀπὸ τὸ κέντρον καὶ ἐνώνει δύο σημεία τῆς ἐπιφανείας λέγεται
2. Ἄν κόψωμε τὴ σφαῖρα στὴ μέση θὰ ἔχωμε δύο Οἱ κύκλοι ποὺ περνοῦν ἀπὸ τὸ κέντρο λέγονται Οἱ κύκλοι ποὺ δὲν περνοῦν ἀπὸ τὸ κέντρο λέγονται Ἡ ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας εἶναι ἴση μὲ μεγίστους κύκλους.

3. Τὸ ἔμβαδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω ἀκτίνα ἐπὶ ἀκτίνα ἐπὶ 3,14 καὶ ἔπειτα ἐπὶ
—'Ἐπίσης εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω διάμετρο ἐπὶ διάμετρο ἐπὶ
4. Ὁ ὄγκος τῆς σφαίρας εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἔμβαδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐπὶ καὶ διαιρέσω διὰ, διότι ἂν γίνῃ ἡ σφαῖρα πυραμὶς μὲ βᾶσι τὴν ἐπιφάνεια, θὰ ἔχει ὕψος τὴν
5. —Σφαῖρα μὲ διάμ. 2 μ., θὰ ἔχῃ ἐπιφάνεια; $2 \times 2 = 4 \times 3,14 = 12,56$ τ.μ.
— « » » 3 μ., » » » $3 \times 3 = 9 \times 3,14 = 28,26$ »
— » » » 4 μ., » » » . . . = . . . = . . . »
— » » » 5 μ., » » » . . . = . . . = . . . »
6. Σφαῖρα μὲ ἀκτ. 2 μ., ἔχει ἐπιφ. $2 \times 2 = 4 \times 3,14 = 12,56 \times 4 = 50,24$ τ. μ.
» » » 3 » » » $3 \times 3 = 9 \times 3,14 = 28,26 \times 4 = . . .$ » »
» » » 4 » » » . . — . . . = . . . = . . . » »
» » » 5 » » » . . = . . . = . . . = . . . » »
7. Σφαῖρα μὲ ἐπιφ. 50,24 τ.μ. καὶ ἀκτ. 2 μ., ἔχει ὄγκο $\frac{50,24 \times 2}{3} = 33,49$ κ.μ.
» » » 113,04 » » » 3 » » » = . . . »
» » » 200,96 » » » 4 » » » = . . . »
» » » 314 » » » 5 » » » = . . . »
8. Ὁ Παῦλος βάζοντας τὴ μπάλα τοῦ ποδοσφαίρου ἀνάμεσα σὲ δυὸ παράλληλα ἐπίπεδα μέτρησε τὴ διάμετρό της καὶ τὴ βρῆκε 0,32 μ. Πόσες τετραγ. παλάμες εἶναι ἡ ἐπιφάνεια τῆς μπάλας τοῦ Παύλου;
(15; 25; 28; 32; 36; 38;). . . .
9. Ὁ Γιάννης μέτρησε τὴ διάμετρο μιᾶς μεταλλικῆς σφαίρας καὶ τὴ βρῆκε 0,15 μ. Ἔμαθε πὼς τὸ εἰδικὸν βάρος τοῦ μεταλλοῦ εἶναι 8. Ἐπειτα ἔκαμε μερικοὺς λογαριασμοὺς μὲ τὸ μολύβι του καὶ βρῆκε πὼς ἡ σφαῖρα ἔπρεπε νὰ ζυγίζῃ:
(12 κιλά; 15 κιλά; 16 κιλά; 20 κιλά;).
10. Ὁ Πέτρος ἔκαμε μὲ πηλὸ ἓνα κύβο μὲ ἀκμὴ 0,20 μ. καὶ ὁ Βασίλης ἔκαμε πάλι μὲ πηλὸ μιὰ σφαῖρα μὲ διάμετρο 0,20 μ. Ὑπογράμμισε τί θὰ εἶναι σὲ ὄγκο ἡ σφαῖρα τοῦ Βασίλη ἀπὸ τὸν κύβο τοῦ Πέτρου.
(μεγαλύτερη; ἴση; μικρότερη;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ 10.

Συγκεντρωτικός πίνακας ατομικής εργασίας που θα συμπληρώνεται από το μαθητή στο τέλος της σχολικής χρονιάς

‘Από τις 40 ασκήσεις των 4 τέρστ της Γεωμετρίας

1. Σέ . . ασκήσεις άπάντησα μόνος μου.
2. Σέ . . ασκήσεις άπάντησα, άφοϋ ξαναδιάβασα τό βοηθητικό βιβλίο.
3. Σέ . . ασκήσεις άπάντησα, άφοϋ ρώτησα ένα συμμαθητή μου.
4. Σέ . . ασκήσεις άπάντησα, άφοϋ ρώτησα τό δάσκαλο.
5. Σέ . . ασκήσεις άπάντησα, άφοϋ ρώτησα τους γονείς μου ή τά μεγαλύτερα άδέρφια μου.

Στό τετράδιο της Γεωμετρίας έκαμα . . γεωμετρικά σχήματα και άπό χαρτόνι ή πηλό έκαμα και . . γεωμετρικές κατασκευές.

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ — ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α΄.

Ξέρω καλά τά άκλιτα μέρη τοϋ λόγου ;

Τ Ε Σ Τ 49

1. Ποία άπό τά παρακάτω άκλιτα μέρη τοϋ λόγου είναι :
(περί, οϋτε, εϋγε, δπως, έμπρός, είθε, άκριβώς, εάν, χωρίς, αλλά, εκεί, άλλοιμονον, πλήν, πάντοτε, πολλάκις, ίνα, λοιπόν, εις, όπισω, και, όχι, άφοϋ).
α) Σύνδεσμοι ; =
β) ‘Επιρρήματα ; =
γ) Προθέσεις ; =
δ) ‘Επιφωνήματα ; =
2. Βάλε τό πνεϋμα που χρειάζεται εις τά παρακάτω άκλιτα :
α) άμα, έως, ένεκα, υπό, υπέρ, ύστερα, όμως, ωστόσο, επομένως, εξής, ώστε, όθεν, ότι, όταν, οσάκις, ως, ώσπου, ίνα, όπως, ομοϋ, ομοίως,
β) εν, εις, εκ, από, αντί, άνευ, οϋτε, είτε, αλλά, ενϋ, άρα, άφοϋ, εάν, άν, επειδή, ήτοι, είθε, εδϋ, εκεί, εντός, εκτός, επίση.

3. Βάλτε τὸ φωνῆεν ποὺ λείπει εἰς τὰς καταλήξεις τῶν ἀκλίτων :
- α) πρῶς, ἐμπρὸς, ἐντός, ἐκτός, τέλος, ἐφέτος.
β) πῶς, καθῶς, εὐτυχῶς, ἐντελῶς, καλῶς, ἀκριβῶς, ἀμέσως, ὄμως, ὅπως, πάντως, βεβαίως, κυρίως, μῆπως, ἴσως.
4. Γράψτε τὸ τελευταῖο φωνῆεν εἰς τὰ παρακάτω ἄκλιτα :
- α) ἐπάνω, κάτω, ἄνω, ἀνωτέρω, γύρω, ἐδ., ἐξ., χᾶμ., ὀπίσ.,
β) σήμερ. ν, αὔρι. ν, πλησί. ν, πλέ. ν, ἐνώπι. ν, ἐναντί. ν, ἀλ-
λοῖμον. ν, βαθμηδ. ν, ποταμηδ. ν, πρηνηδ. ν.
5. Βάλτε τὸ φωνῆεν ποὺ λείπει εἰς τὴν λήγουσαν τῶν ἀκλίτων :
- α) ἐπ., ἀντ., ἀμφ., περ., μέχρι., ἔτσ., διότ., μαζ., πρά-
γματ., πάλ., ὅχ., ὅτ., μολονότ., πέρυσ., ἀπέναντ., ἀ-
συζητητ., ἑλληνιστ., γαλλιστ..
β) ἀκόμ., δηλαδ., ἐπειδ., ἦδ., μ., εἰδεμ..
γ) πολ., ἀντικρ., μεταξ..
δ) Ἐκ., αὐτολεξ., παμψηφ., αὐτοστιγμ..
ε) καίτ., ἦτ..
6. Βάλτε ἐπίσης εἰς τὴν λήγουσαν τῶν ἀκλίτων τὸ φωνῆεν ποὺ λείπει.
- α) ὁσάκινς, μέχρις, πολλάκινς, ἔνωρινς, χωρῖνς, μόλις, πεντά-
κινς, δεκάκινς.
β) ἐπίσινς, ἐξῦς, καταγῦς, ἐπικεφαλῦς, καταμεσῦς.
γ) εὐθῦς, ἐγγῦς.
7. Βάλτε τόνον εἰς τὰ παρακάτω ἄκλιτα :
- α) ἀκριβῶς, ἐντελῶς, εὐτυχῶς, συνεπῶς, ὀρθῶς, καλῶς.
β) παντοῦ, αὐτοῦ, ἀλλοῦ, ὅμου, πανταχοῦ, ἀφου, προτου.
γ) οὔτε, μήτε, ὥστε, καίτοι, ἦτοι, εἶτε, εἶθε.
8. Ὑπογράμμισε τὰ χρονικά ἐπιρρήματα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἀνάμεσα εἰς τὰ παρακάτω ἄκλιτα.
- αὔριον, ὅταν, ὀπίσω, σήμερον, ποτέ, ἀφου, προτου, πάντοτε, εὐ-
χαρίτως, ἐνώπιον, ὑπέρ, κάτω, τώρα, κατόπιν, ἐπίσης, ἀμέσως, πάλιν, ἐκεῖ, προχθές, περίπου, ἐφέτος, πολύ, ὅχι, τότε.
9. Συμπλήρωσε τὰς παρακάτω φράσεις μὲ τροπικά ἐπιρρήματα τὰ ὁποῖα γίνονται ἀπὸ ἐπίθετα :
- Ὁ Πέτρος ἔλυσε τὸ πρόβλημα (ὀρθός) . . . ὀρθῶς
Ὁ Παῦλος τακτοποιεῖ (ἐπιμελής) . . . ἐπιμελῶς πρὸς πράγματά του.
Οἱ στρατιῶται ἐπολέμησαν (λυσσώδης) λυσσῶδως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.
Τὸ Δικαστήριον ἐτιμώρησε (δίκαιος) . . . δικαιοῦς τὸν κατηγορούμενον.
Τὸ αὐτοκίνητον διέτρεξε (ταχύς) . . . ταχῶς . . . τὴν ἀπόστασιν.
10. Διόρθωσε τὰ 12 λάθη ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰ ἄκλιτα ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον :

Όταν μαιτά την άλωσιν τής Κων)πόλεως ή χώρα μας κατεκτήθη έντελός υπό τών Τούρκων, τό Έλληνικόν έθνος έπαθεν άνομολόγητα δεινά. Παρ' έλα ήμός τά δεινά ούτε τήν γλώσσάν των ούτε τήν θρησκείαν των έλησμόνησαν. Έντός τής καρδίας όλων άνεξάρτετος τών Έλλήνων ήτο ζωηρά ή έπιθυμία τής Έλευθερίας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β'

Ξέρω καλά τά ούσιαστικά ;

Τ Ε Σ Τ 50

1. "Όσα ούσιαστικά φανερώουν ζώα και πράγματα λέγονται *συμμε-
υριμένα*"Όσα φανερώουν ένέργειαν, ιδιότητα και κατάστασιν λέ-
γονται *αφηρημένα* "Όσα φανερώουν ένα ώρισμένον πρόσωπον
ζών η πράγμα λέγονται. *ωρια* . . ."Όσα φανερώουν ένα από
τά πολλά δμοια πρόσωπα, ζώα η πράγματα λέγονται. *ωροσυστασια*
2. Ύπογράμμισε τά αφηρημένα ούσιαστικά :
'Ο ποιητής, ή θάλασσα, τό κατόρθωμα, ή ήρεμία, ό αυτοκράτωρ, ή
τίγρις, ό κόπος, ή ταχύτης, τό μήκος, ό πήχυς, τό δώρον, ή πατρίς,
ό 'Ιουστινιανός, ή όδός, τό όρος, ή συμφορά, ό θάνατος, ή άσκησις.
3. Βάλε τά παρακάτω ούσιαστικά εις τάς κλίσεις που άνήκουν :
ό τραυματίας, τό σχολειόν, ή άστραπή, ή άσπις, ό βασιλεύς, ή σφαί-
ρα, ή νήσος, τό όρος, ό άθλητής, ή γλώσσα, ό θρίαμβος, ό ποταμός,
ό κρατήρ, τό χώμα, ό λέων, ή κάμηλος, ό πλοΰς, ή νίκη.
α) Εις τήν Α' κλίσιν = *τραυματίας άστραπή σφαίρα άθλητής*
β) Εις τήν Β' κλίσιν = *σχολειών νήσοι . όρια μβοι . ποταμοί*
γ) Εις τήν Γ' κλίσιν = *σώδιε . βασιλεύς . όρος . ωρατήρ*

4. Βάλε τόνον εις τούς παρακάτω τύπους τών ούσιαστικών, που λή-
γουν εις -α.

α) ή χ^ωρα
ή ώρα
ή χ^ηρα
ή ση^μαία
ή νη^στεια
ή Τρο^ια
ή σο^φια
ή έλα^ια
ή βασι^λεια
ή ά^υρα

β) ή πει^ρα
ή σφαι^ρα
ή μο^ιρα
ή πρ^ωρα
ή σφ^υρα
ή γρα^ια
ή μα^ια
ή μ^υια
ή γαι^α
ή σπει^ρα

γ) ή μου^σα
ή γλώ^σσα
ή πει^να
ή νή^σσα
ή κλώ^σσα

δ) τὰ δῶρα	ε) ὁ τελῶνα	στ) τὸν χειμῶνα
τὰ σχολεῖα	ὁ προφήτα	τὸν κλητῆρα
τὰ μῆλα	ὁ στρατιῶτα	τὸν αἰῶνα
τὸ χῶμα	ὁ παντοπῶλα	τὸν σωλήνα
τὸ χρημα	ὁ τεχνίτα	τὴν Βαβυλῶνα

5. Βάλε τόνον εἰς τοὺς παρακάτω τύπους τῶν οὐσιαστικῶν ποὺ λήγουν εἰς -ας.

α) τῆς νεολιαῖς	β) τοὺς κομητας	γ) τοὺς ἀγῶνας
τῆς βασιλείας	τοὺς στρατιῶτας	τοὺς χαρακτηρας
τῆς ὄπωρας	τάς ἐλαιας	τοὺς στατήρας
τῆς σφαιρας	τάς ὄρας	τοὺς μῆνας
τῆς γραΐας	τάς γλώσσας	τάς ἀκτίνας

6. Βάλε τόνον εἰς τοὺς παρακάτω τύπους τῶν οὐσιαστικῶν ποὺ λήγουν εἰς -ι.

α) τῷ χειμῶνι	β) τοῖς βασιλευσι	γ) τὸ ποτῆρι
τῷ αἰῶνι	τοῖς χιτῶσι	τὸ μαχάϊρι
τῇ Αὐλῶνι	ταῖς ἀκτίσι	τὸ κυδῶνι

7. Βάλε εἰς τὰ παρακάτω οὐσιαστικά τὴν Αἰτ. καὶ Κλητ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Γεν. τοῦ Πληθυντικοῦ.

ἡ χώρα	—τὴν χώραν	—ὃ χώρα	—τῶν χωρῶν
ἡ γλῶσσα	τὴν γλῶσσαν	ὃ γλῶσσα	τῶν γλῶσσῶν
ἡ σφαῖρα	τὴν σφαῖραν	ὃ σφαῖρα	τῶν σφαιρῶν
ἡ θάλασσα	τὴν θάλασσαν	ὃ θάλασσα	τῶν θαλάσσων
ὁ προφήτης	τὸν προφήτην	ὃ προφήτη	τῶν προφητῶν
ὁ ὀλυμπιονίκης	τὸν ὀλυμπιονικῆν	ὃ ὀλυμπιονικῆ	τῶν ὀλυμπιονικῶν
ὁ ἔμπορος	τὸν ἔμπορον	ὃ ἔμπορος	τῶν ἐμπόρων
ἡ πόλις	τὴν πόλιν	ὃ πόλις	τῶν πόλεων
τὸ ἄνθος	τὸ ἄνθος	ὃ ἄνθος	τῶν ἀνθέων
ὁ χειμῶν	τὸν χειμῶνα	ὃ χειμῶν	τῶν χειμῶνων
ὁ κηδεμῶν	τὸν κηδεμῶνα	ὃ κηδεμῶν	τῶν κηδεμῶνων

8. Βάλε εἰς τὰ παρακάτω οὐσιαστικά τὴν Γεν. καὶ Δοτ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Δοτ. τοῦ Πληθυντικοῦ.

ἡ ἐλαία	—τῆς ἐλάιας	—τῇ ἐλαίᾳ	—ταῖς ἐλαίαις
ἡ μούσα	τῆς μουσῆς		
ἡ τράπεζα	τῆς τραπέζης		
ὁ μαθητής	τοῦ μαθητοῦ		
ὁ παντοπώλης	τοῦ πω		
ἡ κάμηλος			
ὁ πῆχυς			
ὁ ἱππεύς			
ἡ τάξις			

2. Ὑπογράμμισε τὰ τριγενῆ καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα :
καθαρός, σοφός, ἱκανός, ἄδικος, ὠφέλιμος, ἔντιμος, ὑπερήφανος,
ἀρχαῖος, τολμηρός, βαρὺς, εὐσεβής, μέγας, πολὺς, δασώδης,
νέος, ἄφθονος, ἐλεήμων, ἀπλοῦς, εὐγενής.

3. Σχημάτισε τὰ θηλυκὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα :

δίκαιος = ἡ <u>δικαία</u>	φοβερός = ἡ <u>φοβερή</u>
πυκνός = ἡ <u>πυκνή</u>	σοφός = ἡ <u>σοφή</u>
ξηρός = ἡ <u>ξηρή</u>	καμπύλος = ἡ <u>καμπύλη</u>
μαλακός = ἡ <u>μαλακή</u>	ἀνδρεῖος = ἡ <u>ἀνδρεία</u>
ἅγιος = ἡ <u>ἅγια</u>	ῥαῖος = ἡ <u>ῥαία</u>

4. Τόνισε τὴν παραλήγουσαν τοῦ θηλυκοῦ ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα :

ὁ τελευταῖος	— ἡ τελευταία	— τὰ τελευταία
ὁ θεῖος	— ἡ θεία	— τὰ θεία
ὁ ῥαῖος	— ἡ ῥαία	— τὰ ῥαία
ὁ ἀνδρεῖος	— ἡ ἀνδρεία	— τὰ ἀνδρεία
ὁ γελοῖος	— ἡ γελοία	— τὰ γελοία
ὁ βαρὺς	— ἡ βαρεία	—
ὁ ταχὺς	— ἡ ταχεία	—
ὁ ὀξύς	— ἡ ὀξεῖα	—

5. Βάλε τὰ παρακάτω ἐπίθετα εἰς τὴν Γενικὴν τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Ὀνομαστικὴν καὶ Γενικὴν τοῦ Πληθυντικοῦ :

ὁ σπουδαῖος	τοῦ σπουδαίου	οἱ σπουδαῖοι	τῶν σπουδαίων
ἡ ἀρχαία	τῆς ἀρχαίας	αἱ ἀρχαῖαι	τῶν ἀρχαίων
ἡ βαθεῖα
ἡ πλουσία
ὁ ἥμισυς
ὁ εὐγενής
ὁ νοήμων
τὸ ἀληθές
τὸ δασώδες
τὸ πλατὺ

6. Βάλε τὰ παρακάτω ἐπίθετα εἰς τὴν Δοτικὴν καὶ Αἰτιατικὴν τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Δοτικὴν τοῦ Πληθυντικοῦ.

ὁ φρόνιμος	τῷ φρονίμῳ	τὸν φρόνιμον	τοῖς φρονίμοις
ὁ ἄδικος
ὁ εὐθύς
ὁ χρυσοῦς
ὁ εὐγενής
ἡ ραγδαία
ἡ βραδεῖα
τὸ πολὺ
τὸ σύνθηες

7. Σχημάτισε τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν εἰς τὰ παρακάτω ἐπίθετα :

σκληρὸς	=	φιλότιμος	=
νωπὸς	=	εὐχυμος	=
δίκαιος	=	εὐθυμος	=
λευκὸς	=	λιπόψυχος	=
πεζὸς	=	ἄυλος	=
ῥαῖος	=	ἀνιαρὸς	=
μελαψὸς	=	λιτὸς	=
πυκνὸς	=	τρανὸς	=
στιλπνὸς	=	ἰσχυρὸς	=
πρόθυμος	=	ἀκριβὸς	=
ἀκίνδυνος	=	ψιλὸς	=
ἄκυρος	=	σιγαλὸς	=
περίλυπος	=	σπανὸς	=
		φλύαρος	=

8. Σχημάτισε ἐπίσης τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα :

ἱερὸς	=	φρόνιμος	=
σοφὸς	=	ἀληθινὸς	=
ἀγαθὸς	=	ἥσυχος	=
ἱκανὸς	=	ἀλμυρὸς	=
νεαρὸς	=	ὀχυρὸς	=
δυνατὸς	=	ὀλίγος	=
τίμιος	=	τακτικὸς	=

9. Βάλε εἰς τὰς παρακάτω φράσεις τὸ ἐπίθετον εἰς τὸν κατάλληλον τύπον.

— Εἰς τὰς (εὐφορος) πεδιάδας τῆς (Βόρειος)
'Αμερικῆς παράγονται (πολὺ) σιτηρά.

— Τὸ ἄνοιγμα τῶν (ὀξὺς) γωνιῶν εἶναι πάντοτε (μικρὸς)
. ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῶν (ἀμβλύς) γωνιῶν.

Πλησίον τοῦ (βαθὺς) ποταμοῦ ὑπάρχουν καὶ (ἀβαθῆς)
. τέλματα. 'Εκεῖ εὐρίσκομεν τὸν (ἀνώφελῃ)
κὼνωπα, ὃ ὁποῖος μεταδίδει τοὺς (ἐλώδης) πυρετούς.

— Τὸ κλίμα τῆς 'Αφρικῆς εἶναι (θερμὸς) ἀπὸ τὸ
κλίμα τῆς Εὐρώπης.

— Τὸ ἀεροπλάνον εἶναι (ταχύς) ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητον.

10. Διόρθωσε τὰ 7 λάθη ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰ ἐπίθετα ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον :

'Ο Ρήγας Φεραῖος ἦτο μέγιστος πατριώτης καὶ θαρραλαῖος ἀγνοιστής. Μὲ τὰ ἐνθουσιάζοντα πατριωτικά του ποιήματα διετήρει ἀμελείων τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὑποδοῦλόν 'Ελλήνων.

Ἡ ἐλευθέρα Πατρίς ἀργότερον, διὰ τὴν τιμῆσιν, ἔστησε εἰς τὰ προπόλαια τοῦ Πανεπιστημίου μαρμάρηνον ἀνδριάντα του.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'

Ξέρω καλά τὰ ἀριθμητικά ;

Τ Ε Σ Τ 52

1. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἀριθμητικά εἶναι :
(δέκα, ἕκτος, ἕβδομος, πεντάκις, δευτεράϊος, τριπλοῦς, μονάς, δεκάκις, διπλάσιος, ἕνδεκα, τριάς, ἑκατοντάς, ἄπαξ).
α) Ἀριθμητικά ἐπίθετα ; =
β) Ἀριθμητικά οὐσιαστικά ; =
γ) Ἀριθμητικά ἐπιρρήματα ; =
2. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶναι :
(Πέντε, δύο, ἄπλοῦς, διπλάσιος, τεταρτάϊος, εἰκοστός, εἰς, δεκαπλάσιος, πενταπλοῦς, τριταῖος).
α) Ἀπόλυτα :
β) Τακτικά :
γ) Χρονικά :
δ) Πολλαπλασιαστικά :
ε) Ἀναλογικά :
3. Ὑπογράμμισε τὰ ἀριθμητικά ποὺ παίρνουν δασεῖαν.
(ὀκτώ, ἕνατος, ἐξήκοντα, ἑκατοντάς, εἰκοστός, ἑπτακόσια, ἐνδέκατος, ἄπλοῦς, ὀκτακόσια, ἄπαξ, ἕβδομάς, ἕκτος).
4. Βάλε τοὺς ἑλληνικοὺς ἀριθμοὺς ἀπέναντι ἀπὸ τοὺς ἀραβικοὺς.

1 = α'	16 = ..	108 = ...	1000 =
5 = ..	27 = ..	400 = ...	1956 =
7 = ..	39 = ..	900 = ...	
9 = ..	90 = ..	937 = ...	
5. Σχημάτισε τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα :

δύο	—δεύτερος	—δευτεράϊος	—διπλοῦς	—διπλάσιος
τρία
πέντε
ἑπτὰ
εἴκοσι πέντε

6. Σχημάτισε τὰ τρία γένη ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ἀπόλυτα :

εἷς	μία	ἓν
δύο
τρεις
τέσσαρες
πέντε
ὀκτώ
διακόσιοι

7. Σχημάτισε τὰ τρία γένη ἀπὸ τὰ παρακάτω ἀριθμητικὰ ἐπίθετα :

πρῶτος	πρώτη	πρώτον
δεύτερος	δευτέρα	δεύτερο
ὄγδοος	ογδόη	ογδόη
διπλῶς
δευτεράτος
πενταπλάσιος

8. Σχημάτισε ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ἀπόλυτα τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα :

ἓν	μονάς	ἕπαξ
δύο
τρία
τέσσαρα
ἑπτὰ
δέκα
ἑκατὼν
χίλια

9. Βάλε τὸν κατάλληλον τύπον τῶν ἀριθμητικῶν εἰς τὰς παρακάτω φράσεις :

- Ὁ Πέτρος ἦλθε (ἓν) ἡμέρας εἰς τὴν βαθμολογίαν, ἐνῶ ὁ Παῦλος ἦλθε (ἑπτὰ) ἑβδομάδων καὶ ὁ Ἥλιος (εἴκοσι δύο) ἐπιπέδων.
 — Τὸ (ἓν) ἔνα ὑφασμα ἔχει (δύο) δύο γραμμὴν καὶ τὸ (δύο) δύο ἔχει (τρία) τρεῖς γραμμὴν.
 — Ἡ αὐλή τοῦ (πέντε) πέντε σχολείου εἶναι (δύο) δύο ἀπὸ τὴν αὐλὴν τοῦ (ὀκτώ) ὀκτώ σχολείου.
 — Γυμναστικὴν ἔχομεν (τέσσαρα) τεσσαρεσθίτης ἑβδομάδος καὶ συντασσόμεθα κατὰ (τρία) τριάδας.

10. Διόρθωσε τὰ 5 λάθη ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον :

- Ὁ Χρῆστος εἶχε ἐτοιμάσει σήμερον διπλὴν ἐργασίαν. Ἔπρεπε νὰ γράψῃ τετράκης τὴν καλλιγραφίαν του καὶ κατόπιν ἀπὸ τὸ ὄγδο-

- μηδεις
 πᾶς
5. Βάλε τὴν Γεν. καὶ Δοτ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Ὀνομ. καὶ Γεν. τοῦ Πληθ.
 εἰς τὰς παρακάτω ἀντωνυμίας :
ὅποια	ὁποίας	ὅποια	ὅποια	ὁποίων
ἐγὼ				
αὕτη				
ὅστις				
πᾶς				
τίς ;				
ἦτις				
τοιοῦτον				
σύ				
οὐδεις				
6. Βάλε τὴν Αἰτ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Δοτ. καὶ Αἰτ. τοῦ Πληθυντικοῦ
 εἰς τὰς παρακάτω ἀντωνυμίας :
ὅσος	ὅσον	ὅσοις	ὅσους
τίς			
οὗτος			
σύ			
ὅστις			
ὅ,τι			
ὅποῖον			
ὅς			
7. Ὑπογράμμισε τοὺς τύπους τῶν ἀντωνυμιῶν ποὺ εἶναι ἐγκλιτικά
 λέξεις :
- ἡμεῖς, μοῦ, μοί, αὐτοῦ, τοῦ, τῆς, αὐτούς, τοὺς, τὰς, τῶν, ἐμοῦ, σός,
 ἑαυτοῦ, τίς, τί, τινά, τινός, σύ, σοί, σέ, αὐτά, τά, τινῶν, τινές, τό-
 σους, ταύτην, τίς ; τίνος, τοῦτο, ὅσος, τινάς, σᾶς, μέ, ποῖα, σοῦ, μᾶς
 αὐτῶν, τινί, ἑαυτοῦς, τισί.
8. Βάλε ὅπου πρέπει τὸν τόνον εἰς τὰς παρακάτω ἐγκλιτικὰς λέξεις :
α) μοῦ	ἔδωσες	β) φίλοι	τινες	γ) ἀδελφός	μου	δ) ἄνθρωπος	τις
μᾶς	εἶπαν	λόφον	τινά	σοφός	τις	πρόσεξε	τους
τούς	ἐφώναζον	ἀνθρώπου	τινος	συναντῶ	τινά	ζήτησε	το
σᾶς	εἶδα	λύκους	τινας	λέγε	το	κοίταξε	μας
τοῦ	ἔφερα	νήσων	τινῶν	φέρε	μας	ἔμπορον	τινά
ε) κῆπός	τις	δῶρά	των	σχολεῖα	τινά	δοχεῖα	μας
						δῶσε	μου
9. Βάλε τὸν κατάλληλον τύπον τῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τὰς παρακάτω
 φράσεις :
- Οἱ ἄνθρωποι (ἐκεῖνος) ἔαυτά, (ὅστις) ὁ ἑαυτοῦ φροντίζουν
 μόνον διὰ τὸν (ἑαυτοῦ) ἑαυτὰν, δὲν ἔχουν (κανεῖς) καμμίαν
 ἐκτίμησιν.

— Ἡ συγκίνησίς μας ἀπὸ τὸ θέαμα (οὗτος) τοῦτο. ἦτο (τοιοῦτος) τῶντων
ὥστε (πᾶς) πάντων ἐδακρύσαμεν.

— Εἰς (ἐκεῖνος) ἐκεῖνη τὴν ἐκδρομὴν παρατηρήσαμεν γυναϊκάς (τις) .
τινῶν, (ὁ ὅποιος) ὁποῦναι ἐμάζευον ἄγρια χόρτα.

10. Διόρθωσε τὰ 8 λάθη ποῦ ὑπάρχουν εἰς τὰς ἀντωνυμίας ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον.

Μετὰ τινὰ ἔτη ἀπὸ τὴν ἑναρξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐνεφανίσθησαν ἕτεροι ἐχθροί, οἱ ὅποιοι ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οὗτοι ἦσαν Αἰγύπτιοι καὶ εἶχον ἀρχηγὸν τὸν Ἰμβραήμ, ὅστις ἤρχισε νὰ καταστρέφῃ τὰ πάντα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΣΤ'

Ξέρω καλά τὰ ρήματα ;

Τ Ε Σ Τ 54

1. Τὰ ρήματα ἔχουν δύο φωνάς : α) τὴν β) τὴν
Τὰ ρήματα ἔχουν τέσσαρας διαθέσεις : α) τὴν
β) τὴν γ) τὴν δ) τὴν

2. Βάλε ἕκαστον ἀπὸ τὰ παρακάτω ρήματα εἰς τὴν διάθεσίν του :
(γράφω, πληγώνομαι, κτίζω, σηκώνω, ἐτοιμάζομαι, κοιμῶμαι, διψῶ, σηκώνομαι βασανίζομαι, διευθύνω, ἀδικοῦμαι, λούζομαι, χαίρομαι, γυμνάζομαι, ἐνοχλοῦμαι, κρίνω, καταδιώκομαι, προμηθεύομαι, ὑπάρχω, κτυπῶ, ἡσυχάζω).

- α) Εἰς τὴν ἐνεργητικὴν διάθεσιν :
- β) Εἰς τὴν παθητικὴν διάθεσιν :
- γ) Εἰς τὴν μέσην διάθεσιν :
- δ) Εἰς τὴν οὐδετέραν διάθεσιν :

3. Σχημάτισε τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἀόριστον ἀπὸ τὰ παρακάτω ρήματα :

	ἐτελείωνον	ἐτελείωσα
τελειώνω		
ράπτω		
ἀκούω		
ὀπλιζω		
αὐξάνω		
εὐρίσκω		
αἰσθάνομαι		
οἰκτιρῶ		
εἰρηνεύω		

ἐργάζομαι		
ἐορτάζω		
περιγράφω		
ἐκλέγω		
κατορθώνω		
κατοικῶ		
4. Βάλε τὴν μετοχὴν τοῦ Παθητικοῦ Ἑορτάζου καὶ τοῦ Παθητικοῦ Παρακειμένου εἰς τὰ παρακάτω ῥήματα :
παιδεύω	παιδευθεὶς	πεπαιδευμένος
γράφω		
κρύπτω		
κόπτω		
ρίπτω		
ἀφαιρῶ		
5. Σχημάτισε τὸν Ἑνεργητικὸν Παρακειμένον καὶ τὸν Παθητικὸν Παρακειμένον ἀπὸ τὰ παρακάτω ῥήματα :
πλύνω	ἔχω πλύν . .	ἔχω πλυθ . .
σηκῶνω		
γράφω		
ἀδικῶ		
6. Βάλε τὸν ἴδιον τύπον τοῦ ῥήματος καὶ μετὰ τὰς λέξεις : νά, θά, ὅταν, ἵνα, ὅπως, πρὶν, ἀφοῦ, ἅμα, ἐνῶ, ἄν, ἐάν, ἄς.
παίζει	— νά παίζ . . .	θέλεις	— ἀφοῦ
λούζομαι	— θά	ἔχομεν	— ἅμα
τρέχεις	— ὅταν	δεχόμεθα	— ἐνῶ
λάβει	— ἵνα	ἔρχονται	— ἄν
πλυθῆ	— ὅπως	σκέπτονται	— ἐάν
μάθει	— πρὶν	πηγαίνομεν	— ἄς
7. Βάλε τὸ φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον εἰς τοὺς παρακάτω ῥηματικούς τύπους :
α) ἐγὼ πλύνω . . .	— ἔμεῖς πλύνω . . .
ἐγὼ σηκῶνω . . .	— ἔμεῖς σηκῶνω . . .
β) αὐτὸς ἐκλέγεται . . .	— σεῖς ἐκλέγεται . . .
αὐτὸς βασανίζει . . .	— σεῖς βασανίζει . . .
γ) σὺ πληγώνεις . . .	— αὐτὸς ἐπλήγωσ . . .
σὺ ἀφήνεις . . .	— αὐτὸς ἀφήσ . . .
δ) αὐτὸς ἐσηκῶθ . . .	— αὐτὸς προσεπάθ . . .
αὐτὸς ἐμορφῶθ . . .	— αὐτὸς ἠκολούθ . . .
ε) ἡμεῖς ἐργάζ . μεθα	— ἡμεῖς τιμ . μεθα
ἡμεῖς δεχ . μεθα	— ἡμεῖς ἀγαπ . μεθα
στ) ἐργάζ . μενος	— τιμ . μενος
ἐρχ . μενος	— ὄρμ . μενος

ζ) λαβ . 'ντες — φοιτ . ντες
μαθ . 'ντες — νικ . 'ντες

8. Βάλε τὸ φωνήεν ἢ τὴν δίφθογγον εἰς τὰ παρακάτω ῥήματα :

α) θερμ . 'νω — μ . 'νω

σημ . 'νω — δ . 'νω

β) κ . 'ω — πλ . 'ω

κλ . 'ω — πν . 'ω

πτ . 'ω — ρ . 'ω

γ) χωρ . 'ζω — δακρ . 'ζω — ἄθρ . 'ζω — δαν . 'ζω — π . 'ζω

φροντ . 'ζω — γογγ . 'ζω

δ) μολ . 'νω — ἀφ . 'νω — κρ . 'νω — ἐκτ . 'νω

ὄξ . 'νω — σβ . 'νω — π . 'νω

διευθ . 'νω — ψ . 'νω — κλ . 'νω

ταχ . 'νω — στ . 'νω — δ . 'νω

9. Βάλε τὸν κατάλληλον τύπον τοῦ ῥήματος εἰς τὰς παρακάτω φράσεις :

— Οἱ μαθηταὶ ἔχουν (ἀφήνω) τὰ βιβλία των καὶ ἔχουν (συγκεντρώνομαι) εἰς τὴν αὐλὴν διὰ νὰ (γυμνάζομαι) .

— "Όταν ἐπλησίασα τὸν φίλον μου καὶ τὸν (ἔρωτῶ) πῶς εἶχε (γράφω) . εἰς τὸν διαγωνισμόν, μοῦ (ἀπαντῶ) ὅτι δὲν (ἐκτελῶ) καλῶς μίαν πρᾶξιν εἰς τὸ πρόβλημα .

— Ἐάν ὄλοι μας (ἀποφασίζω) πάντα (ἐργάζομαι) πάντοτε μὲ προθυμίαν θὰ (τελειῶνω) τὸ ἔργον μας, πρὶν (λήγω) ἢ προθεσμία .

10. Διόρθωσε τὰ 11 λάθη ποῦ ὑπάρχουν εἰς τὰ ῥήματα ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον :

Ἡ Δ' Ἐθνοσυνέλευσις εἶχεν ἐκλέξη τὸν Καποδίστριαν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν ἀνάλαβε τὴν ἐξουσίαν διᾶλυσεν τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ συγκέντρωσε ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὰς χεῖράς του μὲ τὸν σκοπὸν νὰ οργανώσῃ τὸ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν κράτος. Ἐπεθύμη νὰ κατάργησῃ τὰ προνόμια τῶν προκρίτων, οἵτινες δυσηρεστημένοι ἀποφάσισαν τὴν δολοφονίαν του. Ἐδολοφονήθη τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1831.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΣ . . .

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ζ΄.

Πῶς θὰ ἐνθυμοῦμαι τὴν ὀρθογραφίαν ὠρισμένων λέξεων.

Τ Ε Σ Τ 55

1. Ποῖα ἀρσενικά οὐσιαστικά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μὲ - ι, ποῖα μὲ - η καὶ ποῖα μὲ - υ ;

α) μαθ . τής	β) πολ . 'της	γ) δ . 'της
άθλ . τής	τεχν . 'της	θ . 'της
ποι . τής	όπλ . 'της	λ . 'της
καθηγ . τής	σπουργ . 'της	πρεσβ . 'της
άριθμ . τής	ζευγ . 'της	νεροχ . 'της

2. Ποία από τὰ άρσενικά ούσιαστικά γράφονται εις τήν παραλήγουσαν μέ - ο και ποία μέ - ω ;

α) στρατι . 'της	β) δεσπ . 'της
νησι . 'της	άγρ . 'της
πατρι . 'της	δημ . 'της
θιασ . 'της	ίππ . 'της

3. Ποία θηλυκά ούσιαστικά γράφονται εις τήν παραλήγουσαν μέ - ει και ποία μέ - ι ; Ποία θηλυκά γράφονται εις τήν παραλήγουσαν μέ - υι και ποία μέ - οι ;

α) 'Αγγλ . 'α	β) 'Αλεξάνδρ . α
Λαμ . 'α	'Αντιόχ . α
Μαρ . 'α	βοήθ . α
σοφ . 'α	ώφέλ . α
γ) Εϋβ . α	δ) μητρ . α
Βέρ . α	όργ . α
Τρ . ' α	'Αγ . α
εϋν . α	μ . α
όμόν . α	'Αρπ . α

4. Ποία θηλυκά γράφονται εις τήν παραλήγουσα μέ - ι, ποία μέ - υ και ποία μέ - η :

α) κλι . νη	β) εύθ . νη	γ) είρι . νη
άξ . νη	όδι . νη	γαλι . νη
βιταμει . νη	καλωσ . νη	κρ . νη
μορφ . νη	ίερωσ . νη	σελ . νη
Αίκατερ . νη	δικαιοσ . νη	Μεσσο . νη
Παλαιστ . νη	έμπιστοσ . νη	Μυτιλι . νη
Σαντορ . νη	εϋγνωμοσ . νη	'Αλκμ . νη

5. Ποία από τὰ ούδέτερα ούσιαστικά γράφονται εις τήν παραλήγουσαν μέ - ει, ποία μέ - ι και ποία μέ - οι ;

α) σχέδ . ον	β) 'Αρσάκ . ον	γ) πλ . ον
στόμ . ον	Θησ . ον	
έμπόδ . ον	κουρ . ον	

6. Ποία από τὰ ούδέτερα ούσιαστικά γράφονται εις τήν παραλήγουσαν μέ - ο και ποία μέ - ω ;

α) χρ . μα	β) δν . μα
χ . μα	στ . μα
σ . μα	κ . μα

7. Ποια από τα παρακάτω επίθετα γράφονται εις την παραλήγουσαν με -ει, ποια με -υ, ποια με -η και ποια με -οι ;
α) ἀληθινός	β) σκοτεινός	γ) υπεύθυνος	δ) ευθιγής
σημερινός	σκοτεινός	άνευθιγής	
χθεσινός	φωτεινός	άκινδυνος	
χειμερινός	δριμύνης	ἐπικίνδυνος	ε) μελαγχολικός
8. Ποια από τα παρακάτω επίθετα γράφονται με -ει, ποια με -οι και ποια με -ι ;
α) ἄγ . ος	β) ἀνδρ . ος	γ) ὄμ . ος
ἄξ . ος	ἀστ . ος	γελ . ος
αἰών . ος	θ . ος	παντ . ος
9. Ποια από τα παρακάτω επίθετα γράφονται με -ε και ποια με -αι.
α) ἀρ . ὄς	β) στειν . ὄς
γηρ . ὄς	προσθετ . ος
παλ . ὄς	ἀφαιρετ . ος
φ . ὄς	μειωτ . ος
ἀρχ . ος	διαιρετ . ος
ὠρ . ος	ἐπανεξεταστ . ος
10. Ποια από τα παρακάτω επίθετα γράφονται με -υ, ποια με -η, ποια με -ι και ποια με -οι ;
α) φρόνιμος	β) πρόθυμος	γ) πάνδημος	δ) ἔτιμος
χρήσιμος	εὐθύμος	ἀπόδημος	
γόνυμος	ἄζυμος	διάσημος	

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α'

Κατάλληλα επίθετα.

Τ Ε Σ Τ 56

1. 'Από τα παρακάτω 10 επίθετα διάλεξε τὸ κατάλληλο ἐπίθετο καὶ βάλε το πρὶν ἀπὸ κάθε οὐσιαστικό :

(Φρέσκο, ὄριμο νόστιμο, ξυνό, καθαρὸ, καινούριο, κομψό, μάλλινο, ἄδειο, γυαλιστερό).

α)	νερό	στ)	φόρεμα
β)	φαγητό	ζ)	καπέλλο
γ)	φρούτο	η)	στάμνα
δ)	κρασί	θ)	κρασί
ε)	ψωμί	ι)	πανωφόρι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Τ Ε Σ Τ 57

Νά αντικαταστήσης στις παρακάτω προτάσεις τις φράσεις μέσα στις παρενθέσεις, με επίθετα, που έχουν την ίδια σημασία :

- α) 'Ο δρόμος είναι (γεμάτος λάσπες)
- β) Τò νησί είναι (γεμάτο βράχους)
- γ) Τò έδαφος είναι (γεμάτο άμμο)
- δ) 'Η πλαγιά είναι (γεμάτη φυτά)
- ε) Τò βουνό είναι (γεμάτο δάση)
- στ) Τò σπίτι είναι (γεμάτο ήλιο)
- ζ) Τò δωμάτιο είναι (γεμάτο σκοτάδι)
- η) Τò χωράφι είναι (γεμάτο άργιλλο)
- θ) 'Ο κήπος είναι (γεμάτος άνθη)
- ι) Τò μονοπάτι είναι (γεμάτο άγκάθια)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β'

Παρομοιώσεις

Τ Ε Σ Τ 58

Βάλε ένα επίθετο πριν από κάθε φράσι, για να γίνη μιá παρομοίωσι σάν την πρώτη :

Πιστός σάν σκύλος

- α) σάν 'Ηρακλήs
- β) *πλονηρή* σάν άλεπού
- γ) σάν Κροίσος
- δ) σάν χελώνα
- ε) σάν λαγός
- στ) σάν κηφήνας
- ζ) *μαύρος* σάν 'Αράπηs
- η) σάν μουλάρι
- θ) σάν άρνάκι
- ι) *χρυσάκι* σάν χρυσάφι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Τ Ε Σ Τ 59

1. Στις παρακάτω παρομοιώσεις νά συμπληρώσης τά κενά με ουσιαστικό:

- α) "Απιστος σάν
- β) 'Αμίλητος σάν
- γ) Γρήγορος σάν
- δ) 'Αρματωμένος σάν

- ε) Σοφός σάν
- στ) Έργατικός σάν
- ζ) Κίτρινος σάν
- θ) Άδύνατος σάν
- ι) Κρύος σάν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΤΕΣΤ 60

Νά συμπληρώσης τά κενά στίς παρακάτω παρομοιώσεις με ρήματα :

- α) σάν εΐλωτας
- β) σάν σβούρα
- γ) σάν διάνος
- δ) σάν κάβουρας
- ε) σάν γουρούνι
- στ) σάν ζαρκάδι
- ζ) σάν νύφη
- η) σάν κερλί
- θ) σάν τό σκύλο με τή γάτα
- ι) σάν λιοντάρι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10
ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Γ΄

Συνώνυμα.

Τ Ε Σ Τ 61

Τίς παρακάτω λέξεις νά τίς κατατάξης σέ 10 ομάδες συνωνύμων :
(χωριό, δρόμος, λιμένας, δήμος, μονοπάτι, δρμος, πόλι, κόλπος, λεω-
φόρος, έπαρχία, κοινότητα, βροχή, νομός, κατακλυσμός, λόφος, ψι-
χάλα, βουνό, νεροποντή, δρος, όροπέδιο, κοιλάδα, γαυγίζω, βαδίζω,
ούρλιάζω, περπατώ, μουγκρίζω, τρέχω, καλύβι, διαιρώ, σπίτι, μοι-
ράζω, παλάτι, διανέμω, ζέστη, ανάκτορο, κάψα, πεδιάδα).

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)

10)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'

Όρισμοί και χαρακτηρισμοί.

Τ Ε Σ Τ 62

Συμπλήρωσε με μία λέξι τις παρακάτω προτάσεις :

- α) Ένα κτίριο, όπου μένουν οι στρατιώτες λέγεται
- β) Ένα κτίριο, όπου πωλούνται είδη καμωμένα από σίδηρο, λέγεται
- γ) Οι άνθρωποι που βλέπουν αυτά τα όποια παίζονται στη σκηνή του θεάτρου λέγονται
- δ) Όσοι άκουνε το ραδιόφωνο ή μιιά όμιλία λέγονται
- ε) Ένα σχήμα με τέσσερες γωνίες λέγεται
- στ) Ένας άνθρωπος που γράφει βιβλία λέγεται
- ζ) Πολλά πρόβατα μαζί λέγονται
- η) Πολλά βόδια μαζί λέγονται
- θ) Η μυίγα, τó κουνούπι και ή μέλισσα είναι
- ι) Η κότα, ó παπαγάλος, τó χελιδόνι, ή κουκουβάγια είναι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε'

Περιφράσεις.

Τ Ε Σ Τ 63

Ύστερα από κάθε περίφρασι νά βάλης μιιά λέξη που ταιριάζει στο νόημα της.

- α) Ο Δημιουργός του κόσμου =
- β) Ο Σωτήρας του κόσμου —
- γ) Ο πρόδρομος του Χριστού =
- δ) Η Μητέρα του Θεού =
- ε) Ο Γέρος του Μωριά =
- στ) Ο πυρπολητής του Αιγαίου =
- ζ) Ο νικητής του Μαραθώνος =
- η) Ο ήρωας της Άλαμάνας =
- θ) Ο θεός του πολέμου =
- ι) Η θεά της σοφίας =

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΑΥΜΝΑΣΜΑ ΣΤ'

Παροιμίες και γνωμικά.

Τ Ε Σ Τ 64

Με μιὰ δική σου πρόταση προσπάθησε νὰ ἐξηγήσης τὶς παρακάτω παροιμίες καὶ τὰ παρακάτω γνωμικά :

α) 'Ο 'Απρίλης κι' ἄν χιονίση, καλοκαίρι θὰ μυρίση . . . *μα. ἂν . ὡ -*

γη καὶ θυμωσῆ . . μέσα . . στα . . χιόνι . θὰ . μὲς χῶσον

β) 'Απὸ τὸ θέρο ὡς τὶς ἐλιές ποτὲ δὲ σώνονται οἱ δουλειές

γ) Αὐγουστε καλέ μου μήνα, νᾶσουν δυὸ φορές τὸ χρόνο

δ) Μὴν κλωτσᾶς τὰ γονικά σου, θὰ τὸ βρῆς ἀπ' τὰ παιδιὰ σου

ε) 'Αναβε τὸ λυχνάρι σου προτοῦ νὰ σ' εὕρη ἢ νύχτα

στ) Νηστικό ἀρκούδι δὲ χορεύει

ζ) Πές μου μὲ ποιὸν κάθεσαι γιὰ νὰ σοῦ πῶ ποιὸς εἶσαι

η) Αὐτὸ ποῦ θέλεις νὰ κάμης σήμερα γι' αὔριο μὴν τ' ἀφήνης

θ) 'Ακουε πολλὰ καὶ λέγε λιγα

ι) Κατὰ τὸ πάπλωμά σου ἄπλωνε τὰ πόδια σου

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

**Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας ποῦ θὰ συμπληρῶ-
νεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιάς**

'Απὸ τὶς 70 ἀσκήσεις τῶν 7 Γυμνασμάτων τῆς Γραμματικῆς καὶ ἀπὸ τὶς 60 ἀσκήσεις τῶν 6 Γυμνασμάτων τῶν Λεξιλογικῶν Ἀσκήσεων

1. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.
2. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικό βιβλίο.
3. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἕνα συμμαθητὴ μου.
4. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τοὺς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

'Απὸ τὸ βοηθητικό βιβλίο τῆς Γραμματικῆς ἀπάντησα καὶ σὲ ἄλλες . . ὀρθογραφικὲς καὶ γραμματικὲς ἀσκήσεις.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α΄.

Ξέρω να παρατηρώ και να κάνω καλές περιγραφές ;

Τ Ε Σ Τ 65

Να παρατηρήσης τόν κήπο ή τὸ πάρκο τὴν άνοιξη. Νά γράψης ὅστερα μιὰ σύντομη περιγραφή γιὰ τόν κήπο ἢ τὸ πάρκο.

Ὁ κήπος τὴν άνοιξη

Πέρασέ ὁ γέρο - Χερμῶνας . μέ τις μοιμομαυρίες -
Κρόβι ή άραία . και κρυμια άνοιξι . ή καζότερη
ξόχη . τῶτ . έρωσι . Τα δένδρα άνθίλουν και μερι
μά . φάγιετα . ὄσως ή άρωματιστα . έβγαζε φύλλα και
άνθη . Ὁ κήπος . εφίρμεται . σίτι . δόξεις του .
Τά άλλα φασαβοροσύν . Η θρωίνη . δρῶσps . σιέ -
ταζε τα φύλλα . και και . λέεταρα τῶσ . άσθέων .

ΘΕΜΑ Β΄.

Ξέρω να παρατηρώ τους ανθρώπους και να κάνω καλές περιγραφές τους ;

Τ Ε Σ Τ 66

Γράψε μιὰ έκθεσι γιὰ τόν ταχυδρομό . Στο τετράδιό σου τῶν έκθέσεων μπορείς να γράψης κι' αυτά τὰ θέματα , που θα στηρίζονται στίς παρατηρήσεις σου : Ὁ γυρολόγος , ὁ καστανάς , ὁ γαλατάς , ὁ παλιατζής , ὁ σιδεράς , ὁ γανωματής , ὁ βοσκός .

Ό ταχυδρόμος ✓

ΘΕΜΑ Γ΄.

Μπορώ να γράφω έκθέσεις με όμορφες λέξεις και φράσεις ;

Τ Ε Σ Τ 67

Νά γράψης μιá έκθεσι, όπου νά βάλης όλες τις παρακάτω λέξεις και φράσεις :

— εύχάριστη διαδρομή	— όλόλευκοι γλάροι
— γελαστό άκρογιάλι	— άπαλη άμμουδιά
— θεόρατοι βράχοι	— κολυπούσαμε σά δελφίνια
— δροσερός μπάτης	— όλάνοιχτα πανιά
— ήσυχη σά λάδι	— χαρούμενες κραυγές.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙ

Ένας δεκάλογος για τις εκθέσεις

Όταν γράφω εκθέσεις πρέπει να έχω πάντα στο νοῦ μου :

1. Να παίρνω τὸ θέμα ἀπὸ τὴ ζωὴ μου καὶ τὶς παρατηρήσεις μου στὸ σπίτι, στὸ σχολεῖο, στὸ δρόμο, στὴν ἐξοχή, στὸ χωριό, στὴν πόλι, στὴ θάλασσα.
2. Νὰ κάνω πρῶτα ἕνα σύντομο σχέδιο.
3. Πρὶν γράψω νὰ σκέπτομαι λίγα λεπτά.
4. Νὰ γράφω τὰ νοήματα μὲ τὴ σειρά τους καὶ νὰ τὰ ξεχωρίζω σὲ παραγράφους.
5. Νὰ γράφω μικρὲς προτάσεις.
6. Νὰ ὁμορφαίνω τὶς προτάσεις μὲ κατάλληλα ἐπίθετα καὶ παρομοιώσεις.
7. Όταν γράφω γιὰ πολλὰ πρόσωπα, νὰ τὰ βάζω νὰ μιλοῦν σὲ διάλογο. Πολλὲς φορές μπορῶ νὰ βάζω καὶ τ' ἄψυχα (δέντρα, ζῶα, λουλούδια κ.τ.λ.) νὰ μιλοῦν καὶ νὰ κάνω ἔτσι προσωποποιήσεις.
8. Νὰ μὴν ἐπαναλαμβάνω χωρὶς λόγο τὶς ἴδιες λέξεις καὶ φράσεις.
9. Ν' ἀποφεύγω τὶς περιττὲς λεπτομέρειες.
10. Νὰ βάζω σωστὰ τὰ κόμματα, τὶς τελείες, τὰ ἐρωτηματικά, τὰ θαυμαστικά, τὰ εἰσαγωγικά, νὰ μὴν κάνω ὀρθογραφικά λάθη καὶ νὰ γράφω καλλιγραφικά.

**Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας πὺ θὰ συμπληρῶ-
νεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος κάθε σχολικῆς χρονίᾳς**

Στὸ τετράδιό μου τῶν ἐκθέσεων ἔγραψα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ
σχολικοῦ ἔτους ἴσαμε σήμερα καὶ ἄλλες 16 ἐκθέσεις μὲ τὶς
παρακάτω ἐπιγραφές.

1)	9)
2)	10)
3)	11)
4)	12)
5)	13)
6)	14)
7)	15)
8)	16)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πρόλογος για τούς δασκάλους και τούς γονείς	σελ. 3
‘Οδηγίες για τὸ μαθητὴ	» 6
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ·ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	» 7— 16
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 17
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	» 17— 29
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 29
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ : Τέστ 9 ἀσκήσεις 90	» 30— 43
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 43
ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ : Τέστ 8 ἀσκήσεις 80	» 44— 55
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 55
ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ καὶ ΧΗΜΕΙΑ :	
Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	» 56— 65
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 65
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	» 66— 81
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 81
ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ : Τέστ 4 ἀσκήσεις 40	» 82— 87
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 88
ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ — ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	» 88—103
ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ : Τέστ 6 ἀσκή- σεις 60	» 103—107
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	» 107
ΕΚΘΕΣΕΙΣ : Τέστ 4 θέματα 4	» 108—111
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	111

024000027992

σ

600/96

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ :

Γ. Α. ΒΑΣΔΕΚΗ—Γ. ΚΟΥΚΟΥΣΟΥΛΑ—Ε. ΑΔΑΜΙΔΟΥ

με τὸ γενικὸ τίτλο

“ΘΥΜΟΥΜΑΙ - ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ - ΑΠΑΝΤΩ,,

Ἀσκήσεις με μορφή ΤΕΣΤ σὲ ὅλα τὰ μαθήματα σύμφωνα με τὸ ἐπίσημο ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα.

Σὲ τέσσερα (4) Βιβλία - τετράδια ἀτομικῆς ἐργασίας.

Βιβλίο-Τετράδιο 1	γιά τὴν Γ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ
»	2 γιά τὴν Δ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ
»	3 γιά τὴν Ε' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ
»	4 γιά τὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ

• Ὅλη ἡ ὄλη τῆς χρονιάς στὰ μαθήματα τῶν Ἐρησκεντικῶν, τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τῆς Πατριδογνωσίας - Γεωγραφίας, Φυσικῆς Ἱστορίας, Φυσικῆς Πειραματικῆς καὶ Χημείας, Ἀριθμητικῆς καὶ Γεωμετρίας, Ὄρθογραφίας, Γραμματικῆς καὶ Ἐκθέσεων συμπυκνώνεται καὶ ἀναδιαρθρώνεται σὲ ἀσκήσεις με μορφή ΤΕΣΤ μέσα σ' ἓνα Βιβλίο - τετράδιο ἀτομικῆς ἐργασίας γιά κάθε τάξι.

• Μιά νέα μορφή σχολικοῦ βοηθήματος, ποὺ στηρίζεται στὶς ἀρχὲς τῆς ἀτομικοποιημένης διδασκαλίας καὶ στὴν «τεχνικὴ τῶν αὐτοδιορθωτικῶν δελτίων».

• Συμπληρώνουν καὶ ἀξιοποιοῦν τὸ καθιερωμένο ὡς σήμερα Βοηθητικὸ βιβλίο.

• Λύουν τὸ πρόβλημα τῶν περιοδικῶν ἐπαναλήψεων στὸ τέλος κάθε μεγάλης διδακτικῆς ἐνότητας σὲ κάθε μάθημα καὶ τῶν γενικῶν ἐπαναλήψεων στὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

• Μιά μεθοδικὴ καινοτομία καὶ μιὰ νέα τεχνικὴ σχολικῆς ἐργασίας, ἀμεσα ἐφαρμόσιμη στὴ σημερινὴ Ἑλληνικὴ σχολικὴ πραγματικότητα.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

Παραγγελίες στὴν κ. Ἑλένη Ἀδαμίδου

Βασιλέως Ἡρακλείου 20

ΑΘΗΝΑΙ